

**VIYOLONSEL ÖĞRETİMİNDE PİYANO EŞLİKLİ HALK
TÜRKÜLERİNE DAYALI ÖRNEK BİR MATERYAL
TASARIMI VE UYGULAMADAKİ GÖRÜNÜMÜ**

Aykut Büyükköse

DOKTORA TEZİ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

ŞUBAT, 2023

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren (...) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Aykut
Soyadı : Büyükköse
Bölümü : Müzik Eğitimi
İmza :
Teslim Tarih :

TEZİN

Türkçe Adı: Viyolonsel Öğretiminde Piyano Eşlikli Halk Türkülerine Dayalı Örnek Bir Materyal Tasarımı ve Uygulamadaki Görünümü

İngilizce Adı: A Sample Material Design Based on Folk Songs Accompanied by Piano in Cello Teaching and Its Appearance in Practice

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Adı Soyadı: Aykut Büyükköse

İmza :.....

JÜRİ ONAY SAYFASI

Aykut Büyükköse tarafından hazırlanan “Viyolonsel Öğretiminde Piyano Eşlikli Halk Türkülerine Dayalı Örnek Bir Materyal Tasarımı ve Uygulamadaki Görünümü” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Aytekin Albuz
(Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Başkan: Prof. Sadık Özçelik
(Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Üye: Prof. Dr. Şebnem Yıldırım Orhan
(Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Kaan Yüksel
(Devlet Konservatuvarı, Başkent Üniversitesi)

Üye: Dr. Öğr. Üyesi M. Akın Kumtepe
(Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik bölümü, Kırıkkale Üniversitesi)

Tez Savunma Tarihi: 08.02.2023

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Şaban Çetin

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Araştırma sürecimde sürekli yanımda olan, beni motive eden sevgili eşim Emel Cansu Büyükköse'ye; benim müzik eğitimiyle tanışmamı sağlayan ve bu günlere gelmemi sağlayan sevgili annem Türkan Büyükköse'ye; değerli fikirleriyle her zaman rehberlik eden sevgili babam Şükrü Şahin Büyükköse'ye; İngilizce çevirilerime yardımcı olan çok sevgili kardeşim Songül Büyükköse'ye;

Araştırmanın başından beri desteklerini esirgemeyen saygıdeğer danışmanım Prof. Dr. Aytekin Albuz'a; lisans dönemimde beri elimden tutan her zaman desteğini yakından hissettiğim Prof. Dr. Şebnem Orhan'a; tez izleme komisyonunda olan Prof.Dr. Sadık Özçelik ve Dr.Öğr.Üyesi Kaan Yüksel'e, teşekkürü bir borç bilirim.

Aykut Büyükköse

VIYOLONSEL ÖĞRETİMİNDE PİYANO EŞLİKLİ HALK TÜRKÜLERİNE DAYALI ÖRNEK BİR MATERYAL TASARIMI VE UYGULAMADAKİ GÖRÜNÜMÜ

(Doktora Tezi)

Aykut Büyükköse
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Şubat 2023

ÖZ

Bu araştırmada, “Viyolonsel Öğretiminde Piyano Eşlikli Halk Türkülerine Dayalı Örnek Bir ders materyali hazırlanarak performansa ilişkin etkilerinin araştırılması” amaçlanmaktadır. Çalışmada alan araştırmasına dayalı betimsel ve deneysel desene dayalı karma bir araştırma modeli kullanılmıştır. Geliştirilen model deneysel olarak; Ankara Güzel Sanatlar Lisesi, Düzce Güzel Sanatlar Lisesi, Bolu Güzel Sanatlar liselerindeki; 2. 3. ve 4. sınıfta eğitim gören ana çalgısı viyolonsel olan öğrencilerden oluşan 8 kişilik bir çalışma grubu üzerinde uygulanmış olup; elde edilen veriler Dr. Semih Birel tarafından geliştirilen rubric puanlama anahtarı aracılığı ile uzman görüşü çerçevesinde değerlendirilmiştir. Araştırmanın materyal geliştirme ve deneme sürecine dönük olarak ise dört üniversitenin müzik öğretmenliği bölümlerinde viyolonsel derslerini yürüten öğretim üyelerinin görüşlerine başvurulmuştur. Yanı sıra durum tespiti ve ihtiyacı saptamak için ise Türkiye’de mevcut olan tüm güzel sanatlar liseleri viyolonsel öğretmenlerine anket gönderilmiş, on sekiz viyolonsel öğretmeninden geri dönüş sağlamıştır. Araştırma sonucunda piyano ile eşliklendirilmiş türkülerden oluşan materyalin, öğrencilerin ön test-son test performans puanları arasından anlamlı bir fark sağladığı tespit edilmiş olup; diğer yaylı çalgıların öğretiminde de piyano eşlikli türküler aracılığıyla çalgı öğretimine ağırlık verilmesi önerilmiştir.

nahtar Kelimeler : Müzik eğitimi, çalgı eğitimi, viyolonsel eğitimi, halk türküleri, piyano ile eşikleme,
Sayfa Adedi : xiv+179
Danışman : Prof. Dr. Aytekin Albuz

**A SAMPLE MATERIAL DESIGN BASED ON FOLK SONGS
ACCOMPANIED BY PIANO IN CELLO TEACHING AND ITS
APPEARANCE IN PRACTICE
(Ph.D Thesis)**

**Aykut Büyükköse
GAZİ UNIVERSITY
INSTITUTE OF EDUCATION SCIENCES
February 2023**

ABSTRACT

This research aims to "create a sample study model based on folk songs accompanied by piano in cello instruction and investigate its effects on performance." The study employed a hybrid research methodology based on descriptive and experimental design based on field research. The developed model was applied experimentally on groups of eight people whose primary instrument is the cello, studying in the 2nd, 3rd, and 4th grades in Ankara Fine Arts High School, Düzce Fine Arts High School, and Bolu Fine Arts High School, and the data obtained were evaluated within the framework of expert opinion through the rubric scoring key developed by Dr. Semih Birel. The opinions of faculty members who teach cello in the music teaching departments at four institutions were consulted for the research's material development and testing procedure. A questionnaire was distributed to cello instructors at all fine arts high schools in Turkey to establish the necessity for the proposed model. However, only nineteen cello teachers responded. The research revealed that the model consisting of folk songs accompanied by piano created a substantial difference in the students' pretest-posttest performance scores. According to the result of the research, folk songs with piano accompaniment or studies with piano accompaniment should be given more prominence in cello instruction procedures in fine arts high schools. Correspondingly, instruction through folk songs accompanied by piano can be accentuated in the education of other string instruments.

Key Words : Music education, cello teaching, folk songs, accompaniment with piano, instrument training.

Page Number :xiv+179

Advisor : Prof. Dr. Aytekin Albuz

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZ.....	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.	vii
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.	xviii
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.	xxi
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Eğitim	1
1.1.1. Sanat Eğitimi.....	1
1.1.2. Genel Müzik Eğitimi.....	3
1.1.3. Özengen (Amatör) Müzik Eğitimi	4
1.1.4. Mesleki Müzik Eğitimi	4
1.1.5. Çalgı Eğitiminin Müzik Öğretmenliğindeki Yeri.....	5
1.1.6. Mesleki Çalgı Eğitimi	6
1.2. Müzikal Öğeler - Müzikalite	7
1.3. Viyolonsel ve Öğretimi.....	8
1.3.1. Geleneksel Türk Müziği Türlerinin Müzik Eğitimindeki Yeri	9
1.3.2 Viyolonsel Öğretiminde Türk Halk Müziğinin Yeri.....	11
1.4. Türk Müziğinde Makam Kavramı.....	14
1.4.1. Araştırmada Kullanılan Basit Makamlar.....	15
1.4.1.1. Kürdi Makamı.....	15

1.4.1.2. Hüseyni Makamı.....	15
1.4.1.3 Hicaz Makamı.....	16
1.5. Türk Müziğinde Çokseslilik Yaklaşımları	16
1.5.1. Dörtlüsel Uyum Dizgesine Dayalı Çokseslendirme Yaklaşımı	18
1.5.2. Üçlüsel Uyum Dizgesine Dayalı Çokseslendirme Yaklaşımı.....	19
1.5.3. Karma Çokseslilik Yaklaşımı	21
1.6. Güzel Sanatlar Liseleri	22
1.6.1 Güzel Sanatları Lisesi Viyolonsel Dersi Öğretim Programı.....	22
1.6.1.1 Viyolonsel Dersi Öğretim Programı Ünite ve Süreleri	25
1.6.2 Güzel Sanatlar Liseleri Viyolonsel Ders Kitapları	32
1.7. Mesleki Çalgı Eğitiminde Performans	33
1.8. Problem Durumu.....	36
1.8.1 Alt Problemler.....	36
1.9. Araştırmanın Amacı	37
1.10. Araştırmanın Önemi.....	37
1.11. Varsayımlar	39
1.12. Sınırlılıklar	39
1.13. Tanımlar	40
BÖLÜM II	41
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	41
2.1.Ulusal İlgili Araştırmalar	41
2.2. Uluslararası İlgili Araştırmalar	49
BÖLÜM III	52
YÖNTEM.....	52
3.1. Araştırmanın Modeli	52
3.2. Evren ve Örneklem / Çalışma Grubu	53
3.3. Verilerin Toplanması	54
3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	54
3.4.1. Örneklem Grubundaki Öğretmenlerin Demografik Özellikleri	54
3.4.2. Çalışma Grubundaki Öğrencilerin Demografik Özellikleri	56
3.5. Betimsel Süreç	56
3.5.1. Literatür	56
3.5.2. Anket Uygulaması.....	56
3.6. DeneySEL Süreç.....	58
3.7. Materyalin Oluşturulmasına İlişkin Türkülerin Seçimine Yönelik Uzman Görüşleri.....	61

3.8. Ders Materyalinin Hazırlanması.....	73
3.8.1. Ders Materyalinin Basamakları.....	73
3.8.1.1 Kavramsal Boyut.....	73
3.8.1.2 Fiziksel- Teknik Boyut.....	73
3.8.1.3. Müzikal Boyut.....	73
3.8.1.4. Çalışma Grubunun Belirlenmesi.....	74
3.8.1.5. Deney Ortamının Hazırlanması.....	74
3.8.1.6. Deneysel Uygulama Süreci.....	74
3.9. Türkülerin Eşliklendirilmesi	75
3.10. Tasarlanan Materyale ilişkin Ders Planları.....	87
BÖLÜM IV.....	126
BULGULAR.....	126
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Sonuçlar	126
4.1.1. Hazırlanan Materyale İlişkin Öğretmen Görüşlerine Yönelik Bulgu ve Yorumlar	126
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	132
4.2.1. Gerizler Başında Adlı Türkü'nün Seslendirilmesinde Öğrencilerin Ön test – Son test Performanslarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	132
4.2.2. Gerizler Başında Adlı Türkü'nün Fiziksel Beceriler Boyutu Düzeyinde Yer Alan Davranışların Kazandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	139
4.2.3. Gerizler Başında Adlı Türkü'nün Teknik Beceriler Boyutu Düzeyinde Yer Alan Davranışların Kazandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	140
4.2.4. Gerizler Başında Adlı Türkü'nün Müzikal Beceriler Boyutu Düzeyinde Yer Alan Davranışların Kazandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	141
4.2.5. Gerizler Başında Adlı Türkü'nün Çalışma Grubunun <i>Toplam Performans Puanına</i> İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	142
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	143
4.3.1.Çiçekten Harman Olmaz Adlı Türkü'nün Seslendirilmesinde Öğrencilerin Ön test – Son test Performanslarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	143
4.3.2 Çiçekten Harman Olmaz Adlı Türkü'nün Fiziksel Beceriler Boyutu Düzeyinde Yer Alan Davranışların Kazandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	150
4.3.3. Çiçekten Harman Olmaz Adlı Türkü'nün Teknik Beceriler Boyutu Düzeyinde Yer Alan Davranışların Kazandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	151
4.3.4. Çiçekten Harman Olmaz Adlı Türkü'nün Müzikal Beceriler Boyutu Düzeyinde Yer Alan Davranışların Kazandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	152
4.3.5. Çiçekten Harman Olmaz Adlı Türkü'nün Çalışma Grubunun <i>Toplam Performans Puanına</i> İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	153
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Sonuçlar	154

4.4.1. Tanrıdan Diledim Adlı Türkü'nün Seslendirilmesinde Öğrencilerin Ön test – Son test Performanslarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	154
4.4.2. Hicaz Makamındaki Tanrıdan Diledim Adlı Türkü'nün Fiziksel Beceriler Boyutu Düzeyinde Yer Alan Davranışların Kazandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	161
4.4.3. Tanrıdan Diledim Adlı Türkü'nün Teknik Beceriler Boyutu Düzeyinde Yer Alan Davranışların Kazandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	162
4.4.4. Tanrıdan Diledim Adlı Türkü'nün Müzikal Beceriler Boyutu Düzeyinde Yer Alan Davranışların Kazandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	163
4.4.5. Tanrıdan Diledim Adlı Türkü'nün Çalışma Grubunun Toplam Performans Puanına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	164
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	164
4.5.1. Materyal Kapsamında Kullanılan Üç Farklı Makamdaki Türkülerin(Gerizler Başı, Çiçekten Harman Olmaz, Tanrıdan Diledim) Ön Test Performans Puanları Arasındaki Fark İlişkin Bulgular ve Yorumlar	164
4.5.2. Geliştirilen Materyal'in Kapsamında Kullanılan Son Test Aşamasındaki Üç Türkünün Performans Puanları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular ve Yorumlar	165
BÖLÜM V.....	167
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	167
5.1. Sonuçlar	167
5.1.1. Viyolonsel Öğretmenlerinin Hazırlanan Materyale Yönelik Görüşlerine İlişkin Sonuçlar	167
5.1.2. Hazırlanan Materyal Taslağına İlişkin Sonuçlar:.....	168
5.1.3. Kürdi Türkü'nün (Gerizler Başı) Performansına İlişkin Öntest-Sontest Performans puanlarına İlişkin Sonuçlar:	168
5.1.4. Hüseyini Türkü'nün(Çiçekten Harman Olmaz) Performansına İlişkin Öntest-Sontest Performans puanlarına İlişkin Sonuçlar:	168
5.1.5. Hicaz Türkü'nün(Tanrıdan Diledim) Performansına İlişkin Öntest-Sontest Performans puanlarına İlişkin Sonuçlar	168
5.1.6. Türküler Arası Öntest - Sontest Performans Puanlarına İlişkin Sonuçlar:	169
5.2. Öneriler	169
KAYNAKLAR	171
EKLER.....	178
EK-1. MEB İzin Yazısı.....	179

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1 9. Sınıf Viyolonsel Dersi Öğretim Programı Üniteleri Süreleri Kazanımları ve Oranlar	25
Tablo 2. 10.Sınıf Viyolonsel Dersi Öğretim Programı Üniteleri Süreleri Kazanımları ve Oranlar	26
Tablo 3 11. Sınıf Viyolonsel Dersi Öğretim Programı Üniteleri Süreleri Kazanımları ve Oranlar	28
Tablo 4 12. Sınıf Viyolonsel Dersi Öğretim Programı Üniteleri Süreleri Kazanımları ve Oranlar	30
Tablo 5 Bütün Sınıfların Kazanımlarının Bütün Ünitelere Göre Dağılımı	32
Tablo 6 Tek Grup Ön Test-Son Test Modeli (Karasar, 2006)	52
Tablo 7 Tablo Materyalin Hazırlanmasına Yönelik İşlem Basamakları	53
Tablo 8. Güzel Sanatlar Lisesi Viyolonsel Öğretmenlerin Cinsiyetleri.....	54
Tablo 9. Güzel Sanatlar Lisesi Viyolonsel Öğretmenlerin Yılları	55
Tablo 10. Güzel Sanatlar Lisesi Viyolonsel Öğretmenlerinin Mezun Olduğu Program	55
Tablo 11. Çalışma Grubundaki Öğrencilerin Sınıflarının Yüzde Frekans Analizi. Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Tablo 12. Çalışma Grubundaki Öğrencilerin Cinsiyetlerine Ait Yüzde Frekans Analizi.....	56
Tablo 13. Güzel Sanatlar Lisesi Öğretmenlerinin Materyale İlişkin Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Anket	57
Tablo 14. Araştırmanın Deneyisel Deseni	58
Tablo 15. Araştırmada Performans değerlendirilmesinde kullanılan rubric	59

Tablo.16. <i>Uzmanlara göre hüseyini makamındaki üç türkünüün materyalde kullanılabilirlik durumu</i>	64
Tablo.17. <i>Uzmanlara Göre Kürdi Makamındaki Üç Türkünüün Materyalde Kullanılabilirlik Durumu Kürdi Türküler</i>	67
Tablo.18. <i>Uzmanlara Göre Hicaz Makamına Ait Türkülerin Ders Materyali Olarak Kullanılmasına Yönelik Uyguluk Durumu</i>	72
Tablo 19. <i>Viyolonsel Metotlarında, Eşliklendirilmiş Makamsal Eser ya da Etütlerin Yer Alma Durumuna Yönelik Görüşler</i>	126
Tablo.20 <i>Birlikte Müzik Yapmanın Müziksel Becerilerin Kazanılmasında Olumlu Katkı Sağlama Durumuna Yönelik Görüşler</i>	127
Tablo.21 <i>Makamsal Tarzdaki Etüt ve Eserlerin Tampere Sisteme Uyarlanması Durumuna Yönelik Görüşler</i>	127
Tablo.22 <i>Makamsal Tarzdaki Eserlerin İcrasının Batı Müziği Viyolonsel Tekniğine Olumsuz Etkilerinin Olması Durumuna Yönelik Görüşler</i>	128
Tablo.23 <i>Viyolonsel Öğretiminde Makamsal Tarzda Piyano Eşlikli Kullanılan Etüt ve Eserlerin Uluslar Arası Platformda Kabul Görme Durumuna Yönelik Görüşler</i>	128
Tablo.24 <i>Geleneksel Müziklerimize Dayalı, Viyolonsel Öğretimine İlişkin Piyano Eşlikli, Yeterli Sayı ve Nitelikte Etüt Bulunma Durumuna Yönelik Görüşler</i>	129
Tablo.25 <i>Çalgı Dağarcık Gelişimine Katkı Sağlamak Bakımından Viyolonsel Öğretiminde, Geleneksel Müziklerimize İlişkin Çokseslilik Denemelerinin Desteklenmesine Yönelik Görüşler</i>	129
Tablo.26. <i>“Viyolonsel Öğretiminde Geleneksel Müziklerimize İlişkin Türkülerden Ve Şarkılardan Faydalanılmalıdır”. Önermesine Verilen Cevaplar.</i>	130
Tablo.27. <i>Viyolonsel Derslerinde Tonal Öğelerin Yanı Sıra Modal Öğelerin de Yer Alma Durumuna Yönelik Görüşler</i>	130
Tablo.28. <i>Viyolonsel Öğretmeni Katılımcıların, Viyolonsel Dersi Sürecinin Daha Etkili Yürütülmesi İçin Piyano Eşliğinden Faydalanma Durumuna Yönelik Görüşler</i>	131
Tablo.29. <i>Viyolonsel Dersi Sürecinin Daha Etkili Yürütülmesi İçin Piyano Eşliğinden Faydalanma Durumu</i>	131

Tablo.30. Öğrenci - 1'in Gerizler Başı Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	132
Tablo.31. Öğrenci - 2'nin Gerizler Başı Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	133
Tablo.32. Öğrenci - 3'ün Gerizler Başı Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	134
Tablo.33. Öğrenci - 4'ün Gerizler Başı Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	135
Tablo.34. Öğrenci - 5'in Gerizler Başı Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	136
Tablo.35. Öğrenci - 6'nın Gerizler Başı Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	137
Tablo.36. Öğrenci - 7'nin Gerizler Başı Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	138
Tablo.37. Öğrenci - 8'in Gerizler Başı Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	139
Tablo.38. Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Fiziksel Beceriler Boyutu Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	140
Tablo.39. Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Teknik Beceriler Boyutu Düzeyi Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	140
Tablo.40. Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Müzikal Boyut Düzeyi Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	141
Tablo.41. Gerizler Başında Adli Türküde Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Toplam Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	142
Tablo.42. Öğrenci - 1'in Çiçekten Harman Olmaz Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	143
Tablo.43. Öğrenci - 2'nin Çiçekten Harman Olmaz Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	144
Tablo.44. Öğrenci - 3'ün Çiçekten Harman Olmaz Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	145

Tablo.45. Öğrenci - 4'ün Çiçekten Harman Olmaz Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	146
Tablo.46. Öğrenci - 5'in Çiçekten Harman Olmaz Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	147
Tablo.47. Öğrenci - 6'nın Çiçekten Harman Olmaz Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	148
Tablo.48. Öğrenci – 7'nin Çiçekten Harman Olmaz Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	149
Tablo.49. Öğrenci - 8'in Çiçekten Harman Olmaz Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	150
Tablo.50. Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Fiziksel Beceriler Boyutu Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	151
Tablo.51. Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Teknik Beceriler Boyutu Düzeyi Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	151
Tablo.52. Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Müzikak Beceriler Düzeyi Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	152
Tablo.53. Gerizler Başında Adlı Türküde Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Toplam Preformans Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	153
Tablo.54. Öğrenci - 1'in Tanrıdan Diledim (Hicaz Türkü) Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	154
Tablo.55. Öğrenci - 2'nin Tanrıdan Diledim Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	155
Tablo.56. Öğrenci - 3'ün Tanrıdan Diledim Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	156
Tablo.57. Öğrenci - 4'ün Tanrıdan Diledim Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	157
Tablo.58. Öğrenci - 5'in Tanrıdan Diledim Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	158

Tablo.59. Öğrenci - 6'nın Tanrıdan Diledim Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	159
Tablo.60. Öğrenci - 7'nin Tanrıdan Diledim Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	160
Tablo.61. Öğrenci - 8'in Tanrıdan Diledim Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri	161
Tablo.62. Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Fiziksel Beceriler Boyutu Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	162
Tablo.63. Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Teknik Beceriler Boyutu Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	162
Tablo.64. Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Müzikal Beceriler Düzeyi Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	163
Tablo.65. Tanrıdan Diledim Adlı Türküde Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Toplam Performans Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	164
Tablo.66. Çalışma Grubu Öğrencilerinin Ön-Test Üç Türkü İçerisindeki Friedman Testi.....	165
Tablo 67. Çalışma Grubu Öğrencilerinin Son-Test Üç Türkü İçerisindeki Friedman Testi.....	166

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Geleneksel Türk müziği yerinde kürdi makamı dizisi	15
Şekil 2. Fa anahtarına aktarılmış bir oktav kürdi tampere dizi	15
Şekil 3. Geleneksel Türk müziği yerinde hüseyini makamı dizisi	15
Şekil 4. Fa anahtarına aktarılmış bir oktav hüseyini tampere dizi	16
Şekil 5. Geleneksel Türk müziği yerinde hicaz makamı dizisi	16
Şekil 6. Fa anahtarına aktarılmış bir oktav hüseyini tampere dizi	16
Şekil 7. La Hüseyini dizisi ve dörtlüsel uyum dizgesine göre VII. V. III. Ve I derece akorları	19
Şekil 8. Re hicaz dizisi ve dörtlüsel uyum dizgesine göre VII. V. III. Ve I derece akorları..	19
Şekil 9. Hüseyini dizisi ve dörtlüsel uyum dizgesine göre VII. V. III. Ve I derece akorları.	19
Şekil 10. Hicaz makamında karma armonileme yaklaşımında piyano ile eşlikleme örneği	22
Şekil 11. Hüseyini Türkü Bugün Ben Bir Güzel Gördüm.....	61
Şekil 12. Hüseyini Türkü Çiçekten Harman Olmaz	62
Şekil 13. Hüseyini Türkü Başındaki Tellere.....	63
Şekil 14. Kürdi Türkü Evlerinin Önü Handır.....	65
Şekil 15. Kürdi Türkü Gerizler Başı	66
Şekil 16. Kürdi Türkü Eklemedir Koca Konak.....	67
Şekil 17. Hicaz Türkü Sürüler İçinde Sürmeli Koyun	69
Şekil 18. Hicaz Türkü Ben Giderim Oduna	70

Şekil 19. Hicaz Türkü Tanrıdan Diledim Bu Kadar Dilek	71
Şekil 20. Kürdi Türkü gerizler başı dereceler 1. Aşama	76
Şekil 21. Kürdi türkü gerizler başında dereceler 2. Aşama.....	77
Şekil 22. Hüseyini Türkü Çiçekten Harman Olmaz piyano eşliği notaları 3. Aşama	82
Şekil 23. Hicaz Türkü Tanrıdan Diledim dereceler 1. Aşama	83
Şekil 24. Hicaz Türkü Tanrıdan Diledim dereceler 2. Aşama	84
Şekil 25. Hicaz türkü tanrıdan diledim piyano eşliği 3. Aşama	87
Şekil 26. Kürdi makamı dizisi.....	88
Şekil 27. Gerizler Başında Türkü'sünün (A) bölümünde yer alan motifler ve cümleler. ...	89
Şekil 28. Gerizler Başında türküsünün (A) bölümünde yer alan sağ ele ilişkin viyolonsel çalma teknikleri	90
Şekil 29. Kürdi dizisi farklı yay teknikleri içeren alıştırma lar	92
Şekil 30. A Bölümündeki nüanslar.....	93
Şekil 31. Türkünün B Bölümüne ait sağ el teknikleri	95
Şekil 32. B Bölümüne ait cümleler	96
Şekil 33. B Bölümüne ait nüanslar	97
Şekil 34. Gerizler başı kürdi.....	99
Şekil 35. Hicaz makamı dizisi.....	101
Şekil 36. Tanrıdan Diledim Türkü'sünün (A) bölümünde yer alan motifler	102
Şekil 37. Tanrıdan Diledim Türkü'sünün (A) bölümünde yer alan cümleler	103
Şekil 38. Tanrıdan Diledim türküsünün (A) bölümünde yer alan temel sağ ele ilişkin viyolonsel çalma teknikleri	104
Şekil 39. Hicaz dizisi farklı yay teknikleri içeren alıştırma lar	106
Şekil 40. Tanrıdan Dilediğim A bölümü nüanslar	107
Şekil 41. Tanrıdan Diledim B bölümü yay teknikleri	109
Şekil 42. Tanrıdan Diledim B bölümü motifler	109
Şekil 43. Tanrıdan Diledim B bölümü cümleler	110

<i>Şekil 44.</i> Tanrıdan Diledim B bölümü nüansları.....	111
<i>Şekil 45.</i> Tanrıdan Diledim Bu Kadar Dilek Hicaz A ve B bölümü	113
<i>Şekil 46.</i> Hüseyini makamı dizisi.....	115
<i>Şekil 47.</i> “Çiçekten Harman Olmaz” türküsünün (A) bölümünde yer alan motifler	116
<i>Şekil 48.</i> “Çiçekten Harman Olmaz” türküsünün (A) bölümünde yer alan cümleler	117
<i>Şekil 49.</i> Çiçekten Harman Olmaz türküsünün (A) bölümünde yer alan sağ ele ilişkin viyolonsel çalma teknikleri	117
<i>Şekil 50.</i> Hüseyini dizisi farklı yay teknikleri içeren alıştırmalar	119
<i>Şekil 51.</i> Çiçekten Harman Olmaz A bölümü nüanslar	120
<i>Şekil 52.</i> Çiçekten Harman Olmaz B bölümü motifler	121
<i>Şekil 53.</i> Çiçekten Harman Olmaz B bölümü nüanslar.....	123
<i>Şekil 54.</i> Türkülerin ön-test puanları arası freindman testi grafiği	165
<i>Şekil 55.</i> Türkülerin son-test puanları arası freindman testi grafiği.....	166

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
TDK	Türk Dil Kurumu

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Eğitim

Eğitim bireyleri bilişsel, duyuşsal, bedensel alanlarda en yüksek seviyede geliştirmeyi hedefler. Bu hedeflerin gerçekleştirilmesiyle toplumsal bir gelişme sağlanır. Bireyin davranışlarında kasıtlı, istendik davranış değiştirme sürecine eğitim denir.

“Bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir” (Ertürk, 1988, s. 13).

“Geniş anlamda, bireylerin toplumun standartlarını, inançlarını ve yaşama yollarını kazanmasında etkili olan sosyal süreçlerdir” (Smith’den aktaran Karan, 2011, s. 1).

Başka bir deyişle “Eğitim, sosyal hayatın sürekliliğini ve kültür naklini sağlanması yanında; bilgi, davranış ve kabiliyetlerin de geliştirilmesi ve kazandırılması için sürekli faaliyetler dizisidir”(Yoncalık, 2004, s.81).

İnsan davranışlarının değiştirilmesinde en etkili yol olan eğitim, birçok alanda kullanılır. Bunlardan birisi müzik eğitimidir.

1.1.1. Sanat Eğitimi

Çağdaş eğitim anlayışı bireye bilgi aktarımı ve bireyin davranışlarını istendik yönde değiştirmenin yanı sıra var olan yeteneğini ve yaratıcılığını da geliştirerek toplumun gelişmesini hedefler.” Bu bakımdan sanat eğitimi çağdaş eğitim kavramı ve uygulamaları içinde önemli bir yer tutmaktadır. Sanatın amacı meydana gelen ürünlerin dış görünüşünü tanımlamak değil, onların içeriğindeki anlamı ortaya çıkarmaktır” (Aral,1999, s.11).

“Sanat eğitimi; bireye kendi yaşantısı yoluyla, amaçlı olarak belirli sanatsal davranışlar kazandırma ya da bireyin sanatsal davranışında olumlu değişiklikler oluşturma sürecidir” (Uçan, 1996, s.123).

“Sanat eğitimi bugün, öğrencilerin estetik duyarlılığını geliştiren, kendi güçlerini ve önemli görsel gerçekleri tanımlarında önderlik eden, düşünme güçlerini artıran, sosyal alışkanlıklarını ve yaratıcı bireylerin oluşmasını sağlayacak bir eğitim sistemidir”(Şen, 2005, s.344).

Sanat eğitimi bireyin yaratıcılığını estetik duyarlılığını ortaya koymasının yanı sıra kişilik gelişmesinde de etkili bir süreçtir. Bireyin yaratıcılığının gelişmesi bireyin kalıp yargılardan uzaklaşması, sınırlarının ötesinde düşünmesi, kendine güven duyması ve bunları gerçekleştirecek özgürlüğe sahip olmasına bağlıdır. “ Kendine güven, kendini bulma ve yaratabilme, elinde bulunanlardan amaçladığı yönde başka bir şey üretebilme, olaylar karşısında pratik çözüm yolları bulabilme yeteneği sanat eğitimi ile kazandırılabilir”(Aral, 1999, s.12).

Sanat bireylerin dikkat ve algı mekanizmalarına olumlu etkide bulunarak gelişim süreçlerini etkiler. “sanat, insan beyninin dikkat ağını güçlendirmek gibi çarpıcı değişikliklere sebep olur, ayrıca müziğin dahil olduğu beynin bölümleri işitme, dikkat, dil gelişimi ve motor becerilerde de aktiftir” (Bengal’den aktaran Thote & Kumar Sen, 2019, s.111).

Hem Görsel hem de performans sanatlara ait tecrübeler, farklı kavramların ve bilgilerin daha iyi anlaşılmasına ve daha iyi yapılandırılmasına olanak sağlar.” Sanat, bireysel olarak aldığı yolu keşfeden öğrenciler için uygun fırsatları toplayabilme esnekliğine sahiptir”. (Thote & Kumar Sen, 2019, s.111).

Bireyin kişilik gelişimini, yaratıcılığını ve bilişsel gelişimini anlamlı düzeyde etkileyen Sanat eğitiminin, bazı amaçları bulunmaktadır. Bunlardan birisi: Bireylerin ilgili oldukları sanat dallarını ortaya çıkartıp, bu alanlarda çalışmalar yapmalarını sağlayarak, onların yaratıcılıklarını istendik düzeyde geliştirmektir. “Sanat eğitiminin amacı, eğitimin her basamağında sistemli bir şekilde bireye sanat görüşü kazandırmak, sanat dallarından herhangi birine ilgi duyan veya yönelen yetenekli bireyleri, çağdaş yöntemlerle eğiterek kişilikli sanatçılar yetiştirmektir” (Özer, Yazar & Eren, 2013, s.498).

San (1982, s.32)'a göre, “sanat eğitimi çocuk ve ergeni bir sanatçı yapmayı amaçlamaz, çağdaşlaşma süreci içinde toplumda yetişmekte olan kuşakları her alanda yaratıcılığa yönelten bir ders içi ve ders dışı etkinlikler bütünüdür”.

İnsanı diğer canlılardan ayıran özelliklerden biri yaratıcılıktır. Sanat eğitimi bireyin yaratıcılığını, bilişsel perspektifini, özfarkındalığını geliştiren, bir süreçtir.

Sanat eğitiminin başlıca dallarından birisi de müzik eğitimidir.

“Müzik eğitimi, bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel değişiklikler oluşturma ya da bireyin müziksel davranışlarını, kendi yaşantısı yoluyla, amaçlı olarak geliştirme sürecidir”(Uçan, 2005, s.30).

“Müzik eğitiminin üç ana türü vardır: “genel müzik eğitimi”, “özengen müzik eğitimi” ve “mesleki müzik eğitimi.” (Uçan, 2005, s.30).

1.1.2. Genel Müzik Eğitimi

İlköğretim ve orta öğretimdeki bütün okullarda verilen müzik eğitimi, genel müzik eğitimi olarak adlandırılır ve bu eğitimden ilköğretim ve ortaöğretime devam eden herkesi kapsar. Sağlıklı insanca bir yaşam için ayırım gözetmeksizin herkese yönelik, asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlayan müzik eğitimi türüdür” (Tarman, 2006, s.9).

“Genel müzik eğitimi, aslında her düzeyde, her yaşta herkes için gereklidir, zorunludur ya da zorunlu olmak durumundadır. Çünkü müzik, her düzeyde herkese kazandırılması esas olan “asgari ortak genel kültür”ün başta gelen ayrılmaz öğelerinden biridir”(Uçan, 2005, s.31).

Genel müzik eğitimi bireyi müziksel anlamda geliştirmek olduğu gibi çalgı çalmaya özendirici ve yetenekli öğrencileri belirleyerek mesleki müzik eğitimine yönlendirici bir görevi de vardır. Müzik, bireysel ya da toplu olarak müzik ile uğraşan bireye entelektüel gelişim, ustalık ve duygusal tatmin sağlar "(Hallam'dan aktaran Özmenteş 2008, s.91).

“Genel müzik eğitimi öğrencilerin zihinsel gelişimlerine, müziksel eğilimlerine ve yeteneklerine bağlı olarak amatör ve profesyonel müzik eğitimi için de temel oluşturmaktadır. Ayrıca, çocuğun ilerideki olası amatör ya da mesleki müzik eğitimine ilişkin belirli düzenleme ve uygulamalara yer verir” (Andırcı, 2006, s.4).

1.1.3. Özengen (Amatör) Müzik Eğitimi

Özengen (amatör) müzik eğitimi, bireyin sosyal, duyuşsal, psikomotor alanlarında, kendi ilgisi ve isteği doğrultusunda aldığı ilk müzik eğitimidir.

“Özengen müzik eğitimi, müziğe ya da müziğin belli bir dalında özengence (amatörce) ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamayı ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı hedeflemektedir” (Uçan, 1997, s. 31).

“Kendine has bir çalışma etiğine de sahip olduğu düşünülen bu alan, sanata hayatın içerisinde amatör bir ruhla yer vermenin önemini anlamak ve bunu faaliyete geçirmek için kullanılmaktadır” (Özdek, 2012, s.1094).

“Özengen müzik eğitimi içerisine örgün olmayan yaygın eğitim denilen boyutunda da müzik bir kullanım aracıdır. Resmi ve özel kuruluşların açtığı kurslar, özel dersler, bireysel ve toplu çalışmalar konserler, festivaller, yarışmalar, şenlikler gibi etkinlikler özengen eğitimde ağırlıklı yere sahiptir” (Uçan, 1994, s.27).

Özengen(amatör) müzik eğitimi genel ve mesleki müzik eğitimi dışında bireylerin kendi istekleri ilgileri doğrultusunda müzik eğitimi alma süreçleridir.

1.1.4. Mesleki Müzik Eğitimi

Mesleki müzik eğitimi, müziği meslek olarak seçen ya da ilgi ve yeteneğine göre müziğin bir dalını kendine meslek edinmek isteyen kişilere verilen eğitimdir.

“Müzik alanının bütünü, bir kolunu ya da dalını, o bütün, kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin, ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar” (Uçan, 2005, s.31-32).

“Müzik mesleki eğitimi bizzat yaparak yaşamının ötesinde, onu bilgili, bilinçli, düzenli, planlı, kurallı ve yeterli olarak yaratan, seslendiren yorumlayan, kuramlayan ve araştıran, uygulayan ve öğreten sanatçı, bilimci, eğitimci, teknoloğ yetiştirmeyi amaçlamaktadır” (Uçan, 1994, s.28).

Mesleki müzik eğitiminin tanımları göz önünde bulundurulduğunda, mesleki müzik eğitimi: Müziğin bir ya da birkaç alanını mesleki olarak seçen ve belirli bir düzeye yönelik hazır bulunuşluğu olan bireylerin, bu alanda eğitilerek, sanatçılar, müzik öğretmenleri, araştırmacılar, bilim adamlarının yetiştirilmesi amaçlamaktadır.

Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren birçok kurum vardır. Bunlar; güzel sanatlar liseleri, konservatuarlar, eğitim fakülteleri müzik eğitimi bölümleri, güzel sanatlar fakültelerinin müzik bölümleridir.

Mesleki müzik eğitiminin önemli boyutlarından biri de çalgı eğitimidir. "Çalgı eğitimi özellikle müzik öğretmenliği tabanında düşünülürse, müzik öğretmenlerinin mesleki yaşantılarında alan çalgılarını etkili ve verimli kullanmaları açısından son derece önemlidir". (Lehimer, 2014, s.2).

1.1.5. Çalgı Eğitiminin Müzik Öğretmenliğindeki Yeri

Çalgı eğitimi müzik eğitiminin ayrılmaz bir parçasıdır. Çalgı eğitimi, kapsamında olduğu müzik eğitiminin boyutunun amaçlarına bağlı olarak birçok düzeyde gerçekleştirilmektedir. "Çalgı çalma, çalgı yoluyla insanın kendisiyle özdeşleşip bütünleşmesine kaynaklık eder, duyguları ifade etmede ve toplumsallaşmasında etkin rol oynayan müzik sanatının önemli bir boyutudur"(Topalak, 2013, s.117). "Çalgı eğitiminin amacı da sağlam bir teknikle beraber öğrencinin müzikal gelişimini sağlamaktır" (Ertem, 1997, s.16).

Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda çalgı eğitimi çoğunlukla bireysel olarak gerçekleştirilmektedir. Bu öğrencinin sadece sonuç bazında değil süreç bazında da değerlendirilmesini sağlayarak eğitimin niteliğini artırır.

Çalgı eğitimi, bireyin kendini tanıması; öz farkındalık, öz yeterlik, problem çözme gibi yeterliliklerini arttırmaktadır. Eğitimsel öz farkındalığın etkili yöntemlerinden biri olan çalgı eğitimi, gerek insanın kendi sesiyle, gerek bedensel devinimiyle, gerekse çalgıları ile sesleri ve ritimleri kapsayan müzik eğitimin önemli bir bileşenidir.

"Birey, çalgı eğitimi yoluyla müziği, müzikle birlikte müziksel yaşamı ve sanatsal bakışı daha iyi algılayıp yorumlayabilecektir" (Topalak, 2013).

"Çalgı eğitimi, insanın kendisini yakından tanıyabilmesi, var olan yeteneklerini anlayabilmesi, eğitim aracılığıyla mevcut becerilerini geliştirip, yeni becerilerini geliştirip, yeni beceriler elde edebilmesi ve bu sayede kendisini gerçekleştirebilme şansı veren bir uğraş olmasından dolayı müzik eğitiminin önemli bir koludur"(Uslu'dan Akt. Gergin,2006).

Çalgı eğitiminde öğretmenin süreç ve sonuçta çok büyük görevleri vardır. "Öğrencinin fiziksel ve müziksel becerilerinin gelişmesinde öğretmen çok önemli bir rehberlik görevi üstlenir" (Parasız, 2008, s. 44-60).

Mesleki müzik eğitiminde istendik davranışların kazanılması, müziğin tüm yönleriyle birlikte öğrenilmesi, bedenin zihin ile birlikte hareket edebilmesi ve müzikal yaratıcılık boyutlarının gelişebilmesi açısından çalgı eğitimi; mesleki müzik eğitiminin temelini oluşturan en önemli faktörlerden birisidir (Özparlak, 2019, s.3).

"Birçok müzik türünü içinde barındıran enstrüman eğitimi, "öğrencinin kendisini ifade edebilmesi, yeni müzikal hedefler belirleyebilmesi, beğeni düzeyini geliştirebilmesi ve yeni estetik öğeler tanıyabilmesine de uygun bir zemin oluşturmaktadır" (Gök, 2006, s. 3).

Çalgı eğitimi yoluyla öğrencilerin; müzik bilgi ve beğenilerini, müzikalitetlerini, birlikte müzik yapma yeteneklerini geliştirmeleri, düzenli ve disiplinli çalışma alışkanlıkları kazanmaları, ulusal ve evrensel müzik sanatını tanımaları amaçlanır (Biber Öz, 2001: 93-99). Yapılan tanımlardan yola çıkarak, çalgının ve çalgı eğitiminin, sadece müzik eğitiminin öğrenme alanlarında değil aynı zamanda da özyeterlik, müziksel özfarkındalık, özdeğerlendirme gibi becerilerinin edinilmesi hususunda önem taşıdığı söylenebilir.

1.1.6. Mesleki Çalgı Eğitimi

Mesleki çalgı eğitimi mesleği müzik olacak bireylerin, dahil oldukları programın kapsamında gerçekleştirilen çalgı eğitimidir. Günümüzde mesleki çalgı eğitimi Türkiye'de güzel sanatlar liselerinde, konservatuvarlarda, güzel sanatlar eğitimi bölümlerinde, güzel sanatlar fakültelerinin müzik bölümlerinde yürütülmektedir.

Güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dallarında çalgı eğitiminin amacı: Müzik öğretmeni adaylarının gelecek meslek yaşantılarında, çalgılarını işlevsel bir şekilde kullanabilme becerilerinin kazandırılmasıdır. "Bu anlamda Müzik Eğitimi Anabilim Dalı programında yer alan bireysel çalgı eğitimi dersi öğrenciler için belirleyici niteliktedir. Bununla beraber öğrencilerin öğretmenlik mesleğini icra etmede, sınıf ortamında çalgı kullanım yeterlilikleri, derslerde ve etkinliklerde çalgılarından faydalanma durumları vb. mesleki boyutlarda bireysel çalgı eğitimi dersi önem kazanmaktadır"(Konakçı, 2010, s.3).

Mesleki çalgı eğitimi veren kurumlardan biri de güzel sanatlar liseleridir. Güzel sanatlar liseleri, güzel sanatlara yönelik programlar uygulanan yükseköğrenim kurumlarının bulundukları yerler tercih edilmek suretiyle güzel sanatlar faaliyetlerine elverişli yerlerde açılan ortaöğretim

kurumlarıdır (Yıldız, 1996, s.27). Güzel sanatlar liselerinde hem bireysel hem de toplu çalışmalarda çalgı eğitimine önemli bir yer verilmektedir.” 4 yıl boyunca bireysel olarak yapılan yaylı çalgı eğitimi lise 3. ve lise 4. Sınıflarda orkestra dersleri ve konser etkinlikleriyle pekiştirilmektedir” (Coşkun, 2016, s.5).

Mesleki çalgı eğitimi verilen kurumlarda yetişen bireyler, mesleki yaşamlarında çalgılarını büyük ölçüde kullanmaktadır. Dolayısıyla mesleki müzik eğitimi alan bireylerin çalgılarına yönelik bireysel çalışma stratejileri, tutumları, hoca öğrenci ilişkileri, çalgı eğitimine yönelik algıları son derece önemlidir.

Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda, çalgı eğitiminin önemli dallarından biri de viyolonsel eğitimidir.

1.2. Müzikal Öğeler - Müzikalite

Müzikal öğeler, müziksel ifadelerin sunumu ya da müzikalite ile alakalı geçmişten günümüze bir çok tanım yapılmıştır ve bu kavramlar kavram genel hatlarıyla bir çok anlamda kullanılmaktadır. Müzikalite tekerleme söyleyen bir çocuğu, kulaktan herhangi bir enstrümanı çalan yetişkini, ünlü bir solistin icrasını kapsayabilen bir kavramdır. "Bazı Eğitimciler ve filozoflar, müzikalitenin müzisyenlerin teknik başarılarında ortaya koyulduğuna inanır. Diğerleri ise tekniğin ikincil olduğunu ve müzikalitenin bir eseri hayata geçirebilen bir müzisyenin ifade seviyesi olduğunu düşünmektedir (Jaffurs, 2004, s.3)".

Reimer yetenek ve kabiliyetin yetenek ve kabiliyetin aynı kefeye konulduğu müzikalite düşüncesi ve kendi müzikalite kavramı arasındaki farklılığı belirlemek için müzikalite yerine müzikal zeka kavramını kullanır. Müzikal zekaya sahip olmanın bir çok yolu vardır. Bir insan bestecilikte, icrada, doğaçlamada, dinlemede, müzik eğitiminde, müzikolojide müzik teorisinde müzikal zekaya sahip olabilir. "Birçok insan bu özelliklerden bir veya ikisini başarabilirken bu alanların hepsinde yetkin olmaları pek mümkün değildir (Reimer, 2003, s.204)".

Müzik eğitimcisi Edwin Gordon için insanoğlu belirli seviyede müzikal gelişim kapasitesiyle dünyaya gelir. Gordon bu kapasiteyi "müzik kulağı" olarak adlandırır. Nitelikli bir erken çocukluk deneyimine sahip olma bir çocuğun bütün potansiyelini kazanmasını sağlayacak en iyi yoldur. Birinin müzikalitesini ne kadar geliştirdiği o bireyin

işitme kabiliyetinin bir ölçüsü olabilirdi ve bunu da Gordon, bireyin zihnindeki müziğin sesini duyma ve kavrama becerisi olarak tanımlar(Gordon, 1997, s.361).

Yapılan çalışmalar ve tanımların büyük bir çoğunluğu çalgı eğitiminde performansa dayalıdır. "Ciorba ve Smith'in çok boyutlu değerlendirme anahtarına dayalı olarak, viyolonsel eğitiminde kullanılmak üzere geliştirilen bir dereceli puanlama anahtarının, boyutu olan müziksel beceriler; ezgi, frekans, ritim, hız ve öğrencinin notayı doğru şekilde seslendirmesi olarak tanımlanmaktadır" (Öztürk 2015, s.26).

1.3. Viyolonsel ve Öğretimi

Yaylı çalgılar ailesinin bir üyesi olan viyolonsel; gövdesi 74-76 cm, uzunluğu ise ortalama 120 cm olan bir çalgıdır. Pik, adı verilen metal bir çubuk yere dayanarak çalınır. İnsan sesine en yakın çalgı olarak bilinen viyolonsel, hem orkestra hem de solo çalgısıdır. Viyolonselin tarihi ile ilgili araştırmalar yapıldığında, viyolonselin tarihsel gelişiminin, keman ve keman ailesi sazlarıyla paralellik gösterdiği görölmektedir.

Çalgının tarihi, XI. ve XII. yüzyıllardaki I. Haçlı Seferlerine kadar dayanmaktadır. "Cello" (çello), İngiliz ve Almanlar tarafından ortak olarak kullanılmıştır. "Yaylı çalgılar (violin) ailesinin bas enstrümanı olan viyolonsel, XVI. yüzyılın başında, değişik ölçüler ve ses aralığına sahip olarak yaylı çalgılar ailesinin (6 telli eski tarz viyolonsel) olarak bilinen bir üyesi olarak ortaya çıkmış; yaylı çalgılar ailesindeki yerini alması hemen hemen bir yüzyılı bulmuştur"(Yıldırım Orhan, 2012,s.3). "Viyolonsel, viyola da gamba denilen, bacak arasında yayla çalınan, 7 telli bir enstrümandan esinlenilerek yapılmış ve bugünkü şeklini almıştır." (Özgüler, 2007, s.3).

Viyolonseli 4 adet teli mevcuttur. Bunlar inceden kalına sıralandığında 1.tel (La), 2. tel (Re), 3.tel (Sol), 4. tel (Do) telidir.

Viyolonselin ilk ortaya çıktığı zamanlardaki resimlere bakıldığında üç farklı şeklinin olduğu görölmektedir. Günümüzdeki en eski viyolonsel, 1572 yılında bilinen en eski lüthiyer olan Andre Amati tarafından yapılmıştır. Amati, çalgıya ilk modern seklini ve kendini ismini vermiştir (Değirmencioğlu, 2006, s. 3).

Viyolonsel, aynı zamanda geçmişten günümüze geleneksel Türk müziği topluluklarında etkin bir şekilde yerini almıştır. Perdesiz ve bas karakterli bir enstrüman olduğu için, Türk müziği topluluklarında da yerini almıştır. "Türk makam müziğinde kullanılan bas karakterli bir çalgı olmayışı ve viyolonselin Türk müziğinin makamsal yapısı içindeki

mikrotonal sesleri icra etmeğe elverişli olması, bu çalgının fasıl topluluklarında yer almasına neden olmuştur” (Öztürk & Beşiroğlu, 2009, s. 33). “

“19. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu bünyesindeki Batılılaşma hareketleri ekseninde Batı müziği icrası amacıyla kurulan orkestralar aracılığıyla Türkiye’ye gelen viyolonsel, sonraki yıllarda Türk makam müziğinin perde sistemine uygun oluşu nedeniyle fasıl topluluklarında bas ses ihtiyacını karşılayan bir çalgı olarak kullanılmaya başlanmıştır” (Şaktanlı,2015,s.1).”

“Tanburi Cemil Bey Türk Musikisinde pes sesli enstrüman eksikliğinden dolayı ilk kez yaylı tambur ile viyolonseli kullanmıştır” (Aksoy, 1994, s. 11).

Viyolonsel eğitimi, viyolonsel öğretimi yoluyla bireylerin devinışsel, bilişsel ve duyuşsal davranışlarında, kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değışiklikler oluşturma ya da onlara bu nitelikte yeni davranışlar kazandırma sürecidir. (Demirbatır, 1998, s.7).

Mesleki viyolonsel eğitimi günümüzde, güzel sanatlar liseleri, devlet konservatuvarları, güzel sanatlar fakülteleri müzik bölümleriyle, eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dallarında yürütölmektedir.

Kaya ve Çildene göre (2010), viyolonsel eğitiminde kullanılan yöntem, önemli olan etkenlerden biridir. Hem derste hem de ders dışında tüm viyolonsel çalışmalarının, viyolonselin insanın doğasına uygun yürütölmesi mecburidir.

Viyolonsel eğitimi, gerçekleştirildiğı kurumların amaçlarına ve programlarına farklılık göstermektedir. Bu bağlamda eğitim faköltesi güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dallarında gerçekleştirilen viyolonsel eğitiminin amacı: Müzik öğretmeni adaylarının viyolonselde temel teknik becerilerini geliştirip, ulusal ve uluslar arası kapsamda geniş bir müzik dağarı oluşturarak mevcut birikimlerini müzik öğretmenliğı sürecinde etkin bir şekilde kullanmasını sağlamaktır.

Dikener’e göre viyolonsel çalmada yay tekniğı her tonalitede ilk olarak yer alır. Kaliteli tonun çıkması öğrencinin ilk hedefi olmalıdır (Dikener, 2010, s.9).

1.3.1. Geleneksel Türk Müziğı Türlerinin Müzik Eğitimindeki Yeri

Türklerin ve Türk müzik kültürünün , ilk köklerinin tarih öncesi zamanda Altaylılara dayandığı bilinmektedir. “Başlangıçta biri kalın biri ince, iki perdeden oluşan Altay ezgilerinin zamanla dört perdeye ulaştığı, ritimlerde çeşitliliğe karşın, ezgilerin yalın olduğı ve müzikte insan sesinin ön plana çıktığı düşünölmektedir” (Aydoğan, 2015, s.2). Devamında geleneksel müziklerimizde bu gelişim ve değışim, Türklerin farklı coğrafyalara yayılıp farklı devletler kurmasıyla günümüze kadar uzanmaktadır.

“Geleneksel müziklerimiz her çağın olgularına, toplumsal olaylarına göre biçimlenmiş, değişmiş, dilden dile, kulaktan kulağa dolaşmış, toplumumuzla birlikte soluk alarak yaşamışlardır” (Bayraktar, 1992, s.96).

Müzik, insanlık kültürünün en önemli öğelerinden biridir. Geçmişten geleceğe toplumun ihtiyaçları, gereksinimleri, beklentileri içinde bulunduğu tarihsel zaman, değişen kültürel öğeler, toplumda yaşayan müzik türlerini oluşturmuştur. “Günümüzde Türk toplumunda yaşayan müziklerimizi şöyle sıralamak mümkündür.

-Geleneksel Türk (Halk-Sanat) Müziği

-Çağdaş (Çoksesli) Türk Müziği

- Klasik Batı Müziği

- Hafif Müzik Piyasa Müziği

-Dini Müzik

-Eğitim Müziği. (Akbulut, 2001, s.80)”

Geleneksel müziklerimiz, müzik kültürümüzün omurgasını oluşturmaktadır, ve zaman geçtikçe müzik eğitiminin bütün türlerinde yer almıştır. “Temel eğitimin sekiz yıla çıkarılması ile ilköğretim müzik dersi yeniden yapılandırılmış. Bu yapılandırılma kapsamında ilk defa geleneksel müziklerimize bütün türleriyle yer verilmiştir” (Uçan, 2005: s.324). Yine MEB’in 2006 yılında müzik eğitim programı incelendiğinde Geleneksel Türk Müziğine kapsamlı bir şekilde yer verildiği görülmektedir. Ayrıca 8. sınıflar için; “Dinleme-Söyleme-Çalma” öğrenme alanında, ‘Yurdumuzdaki müzik türlerinden eserler seslendirir’ kazanımı yer almaktadır.“ 2009 Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)’nın 9,10,11,12 sınıflar öğretim programı incelendiğinde programın gelen amaçları kısmında ‘ülkemiz müzik türleriyle birlikte ülkemiz müzik türleriyle birlikte evrensel bir müzik kültürüne sahip olmalarına yardımcı olmak’ ifadesi yer almaktadır” (Aydiner & Şen, 2011, s.142). Ayrıca 9. Sınıf için ‘Türk müziğine ait makamsal eserleri seslendirir’ kazanımı ve 10. 11. 12. Sınıflarda da dinleme-söyleme-çalma- müzik kültürü, öğrenme alanlarına ait kazanımlarda bulunmaktadır.

2020 yılında Kendüzler’in yaptığı bir araştırmaya göre:

- 1995-2018 yılları arasında ulaşılabilen ortaokul müzik ders kitaplarında sözlü geleneksel Türk halk müziğine %23,61 oranında yer verilmiştir.

- 1995-2018 yılları arasında ulaşılabilen ortaokul müzik ders kitaplarında sözlü geleneksel Türk sanat müziğine ise %6,59 oranında yer verilmiştir.
- 1995-2018 arasında ulaşılabilen ortaokul müzik ders kitaplarında tespit edilen toplam sözlü müzik türü sayısı içinde sözlü geleneksel Türk müzik türlerinin yer alma durumu %30,20 olarak tespit edilmiştir”(Kendüzler, 2020, s.78).

Bireyin kendi yaşantıları yoluyla, kasıtlı ve istendik müziksel davranışlar kazandırma süreci olan müzik eğitiminde, viyolonsel öğretiminde Türk halk müziğinin yeri ve önemi bulunmaktadır.

1.3.2 Viyolonsel Öğretiminde Türk Halk Müziğinin Yeri

Halk Müziği halkın duygu ve düşüncelerini saf duygularıyla aktardığı; halkın içinde her zaman var olan; halk tarafından icra edilen, oluşumunda sanatsal kaygı güdülmeyen, geçmişten günümüze kulaktan kulağa yayılmış geleneksel bir müzik türümüzdür.

Bir kültür ürünü ve kültürel hazine olan Türk halk müziğinin on yedili ses aralığını kullanmasının yanında usta çırak ilişkili bir eğitim olduğunu, seslendirmede ise ustaya bağımlı ve onu taklit eden ya da yöresel özelliklere bağımlı bir seslendirme içerdiğini belirten Emnalar (1998), ayrıca ezgisel gidişin usul vuruşlarına bağımlı olduğunu ve usullü ya da usulsüz olarak oluşturulan ezgiler ile bu ezgileri seslendirmede kullanılan çalgıların, bu türü belirleyen temel öğeler olarak karşımıza çıktığını söylemiştir.

Büyükyıldız’a göre” halk müziği, halkın duygu ve düşüncelerini yansıtan, halk içinde her zaman var olan halk sanatçıları tarafından yakılmış, yaratılmış-bestelenmiş, değişimler ve yoğrulmalarla dilden dile, telden tele, kulaktan kulağa yayılarak geçmişten günümüze ulaşmış geleneksel müziktir. Bir ulusun özüne özgü halk müziğidir”(Büyükyıldız, 2015, s.108). Başka bir deyişle “halkın kendi içinden yetişmiş kişilerin ya da adlarının bilinmesine olanak bulunmayan halk sanatçılarının ulusal ölçü ve ritim kuralları ile özel biçimlerde oluşturdukları müzik ürünlerinin tümüne halk müziği denir”(Demirsipahi,1975).

“Muzaffer Sarısözen’e göre halkın sahibini bilmeden çalıp söylediği geleneksel ezgilere ‘Halk Müziği’ dendiğini belirtmektedir”(Büyükyıldız, 2015, s.109).

Nida Tüfekçi ise halk müziğinde var olan öğeleri aşağıdaki gibi sıralamıştır.

- “Sahibinin bilinmemesi,

- Halk tarafından benimsenip, onun ifadesine bürünmüş olması,
- Halkın ortak malı olması,
- Kulaktan kulağa verilmek suretiyle hayatîyetini sürdürmesi,
- Gelenek haline gelmesi,
- Zaman içinde derin bir geçmişi olması,
- Mekân içinde yaygın olması,
- Yöresel dil ve müzik (ezgi ve çalgısal olarak) özelliklerini bünyesinde taşıması,
- İddiasız olması,
- Kişisel yapılmaması” (Pelikoğlu, 2012, s. 18).

Yukarıda yapılan açıklamalara ve tanımlara bakıldığında; halkın toplumsal ve kültürel yapısını öz değerlerini doğrudan yansıtan Türk halk müziği’nin, en genel ve yaygın biçimi olan türküler akla gelmektedir.

Viyolonsel, teknik, ses genişliği, yaylı ve perdesiz bir çalgı olması yönünden Türk halk müziği icrasına uygun olduğu söylenebilir. “Türkülerin geniş ses aralıklarının, çeşitli yapıdaki usûllerinin ve yöresel tavır özelliklerinin icrası için de elverişli bir çalgı olan viyolonsel, perdesiz ve yaylı olmasının da sağladığı müziksel esnekliği genel olarak Türk halk müziğine’ne olumlu bir şekilde yansıtılabileceğini söylemek mümkündür” (İlgar, 2018, s 2732).

Geçmişten günümüze birçok Türk sanat müziği ve Türk halk müziği topluluklarında viyolonsel kullanılmıştır. Gerek solo gerek eşlik bağlamında viyolonsel bütünü çalgı topluluklarında önemli bir görevi vardır.

“Yüksek bir müziksel karaktere, zengin yöresel tavır özelliklerine ve üstün bir ifade gücüne sahip olan THM’nin, viyolonsel de gerek solo, gerekse ezgisel ve ritmik eşlik bazındaki desteği sayesinde zenginleştirilebileceği öngörülmektedir. Sonuç itibarıyla viyolonsel THM eksenindeki icra tavrına, diğer Türk müziği çalgılarıyla olan tınısal-ezgisel uyumuna ve bileşimlerine yönelik olarak nitelikli bir şekilde değerlendirilmesi, mevcut THM topluluklarının icra niteliğinin güçlendirilmesi açısından da yararlı olacaktır”(İlgar, 2018, s. 2756).

Viyolonsel öğretiminde, halk müziği öğelerinden yararlanmak; gerçekleştirilen eğitim sürecinin yakından uzağa ve hayati olması bakımından önem taşımaktadır. Gerek mesleki gerekse amatör viyolonsel öğretim süreçlerinde geçmişten günümüze halk şarkılarından ve ya türkülerinden faydalanılmıştır.

Şinasi Çilden, kültür hazinemiz olan halk türkülerimizi, zengin müziksel öğeler içeren yapısına uygun olarak, iki viyolonsel ekseninde çok seslendirip, “İki çello bir Anadolu” adlı bir kitap haline getirmiştir. Toplamda 20 parçadan oluşan bu albüm, tamamı Türk müziği kaynaklı iki viyolonsel için düzenlenmiş ilk oda müziği dağarcığıdır.

Bir halk müziği türü olan zeybeklerin, viyolonsel eğitiminde kullanılmasına yönelik yapılan bir çalışmada; güzel sanatlar eğitimi anabilim dalında, viyolonsel alanındaki öğretim elemanlarının çoğunluğu, viyolonsel eğitiminde zeybek müziklerinin kullanılmasının öğrencinin çalgısındaki başarısına katkı sağlayacağı düşüncesindedir (Önder, 2012, s.60).

Halk müziğinin viyolonsel eğitime aktarılmasına ve bu öğelerin ders materyali olarak kullanılmasına yönelik lisansüstü çalışmalar yeterli sayıda değildir. Yine bu kaynak sayısının azlığından hareketle Müslüm Akın Kumtepe viyolonsel eğitiminde yer alan kazanımları sağlayabilecek şekilde halk türkülerini piyano ile eşliklendirerek viyolonsele uyarlamıştır (Kumtepe, 2021, s.3).

Kaya’ya göre kendi müziğimize dayalı ve ondan esinlenerek yazılan, alıştırma etüt ve eserlerin kullanıldığı viyolonsel öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması, viyolonsel eğitiminin daha işlevsel ve kalıcı nitelik kazanmasını hedeflemektedir (Kaya & Gökbudak, 2011, s.555).

“Türkiye’deki Türk halk müziği’nin viyolonsel eğitime uyarlanmasına yönelik yazılmış beş adet tez bulunmaktadır. Bu çalışmalarda eğitim bilimleri enstitülerinin müzik eğitimi bölümlerinde yapılmıştır” (Kayaarslan & Kumtepe, 2020).

Öğretim elemanlarının viyolonsel eğitiminde, Türk müziği materyallerinin kullanma durumuna yönelik yapılan bir araştırmada aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Avcı Akbel (2018, s.13)’e göre Viyolonsel eğitiminde Türk müziğine yönelik aşağıdaki düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

- Öncelikle Türkiye’de öğretmen yetiştiren kurumlarda viyolonsel öğretiminde Türk Müziği eserlerine ve materyallerine daha çok yer verilmelidir.
- Türk müziği makamları, usulleri, perdelerin isim ve seslendirilme biçimleri, Türk Müziğinin tavrı, üslubu, viyolonselde uygulanışı itinalı olarak öğretilmelidir. Bu öğretim doğru kaynaklardan Türk Müziği dinletmeyi de içermelidir.
- Öğretimde izlenecek yolun belirlenmesinde çalgı derslerinin bireysel dersler olmasının avantajı kullanılabilir. Öğrencinin düzeyi, ilgisi ve kabiliyeti doğrultusunda bir yol izlenebilir ve hangi yöntemle Türk Müziğinin öğretileceği buna göre kararlaştırılabilir.

- Viyolonselde Türk Müziği öğretimine, tampere sistemde verilen eğitim pekiştirildikten ve öğrencide belli bir çalgı hâkimiyeti sağlandıktan sonra başlanmalıdır” (Avcı Akbel, 2018, s.103) .

Lisans düzeyinde, mesleki viyolonsel eğitimindeki mevcut problemlerin yordanabilmesi için, güzel sanatlar liselerindeki viyolonsel eğitiminde de yeni çalışma programları ve modellerin ve materyallerin geliştirilmesi gerekmektedir.

1.4. Türk Müziğinde Makam Kavramı

Türk müziğinde birçok makam tanımı mevcuttur. Makam, bir dizi içerisindeki seslerin icra edilmesine yönelik kurallar ve prensipler bütünüdür. “Belirli bir ya da birkaç aşıt üzerinde belirli bir gidiş, dizide veya melodide seslerin durak ve güçlü ile ilişkisinden doğan özellik" (Can, 1993).

Yahya kaçar, makamı :“Kendine has perde ve aralıklardan meydana gelen müzik dizilerinin özel bir ezgi dolaşımı (seyir) içinde meydana getirdiği yapıdır” şeklinde tanımlamıştır (Yahya Kaçar, 2009, s. 53).

Makam hakkında geçmişten günümüze çeşitli tanımlar yapılmıştır. Öztuna’ya göre makam: Bir durak ile bir güçlünün etrafında onlara bağlı olarak bir araya gelmiş seslerin umumi heyetidir (Öztuna, 2000, s. 228).

Tanrıkörur, makamı: “Belli aralık düzenlerine göre teşkil edilmiş olan müzik dizilerinin, keyfi değil, kalıplaşmış ezgi dolaşım (seyir) tiplerine göre kullanılmasından doğan kurallar bütünü” olarak tanımlamaktadır (Tanrıkörur, 2005, s. 140)”.

Makamlar; basit makamlar, şed (göçürülmüş) makamlar ve mürekkep (birleşik) makamlar olmak üzere üç grup altında incelenmektedirler (Özkan, 2006). Türk müziği viyolonsel eğitiminde önce tampere sisteminde verilen eğitiminin pekiştirilmesi ve çalgıda belli bir hâkimiyetin kazanılması gerekmektedir. Bu sebeple bu çalışmadaki türkülerde koma sesleri yerine yedirimli sesler kullanılmıştır. Ayrıca makamların tampere dizilerine de yer verilmiştir.

"Türk müziğinde çoksesli eserlerin ilk kez Donizetti Paşa ile birlikte başladığı görülmektedir. Bu dönemde yabancı müzisyenler bir yandan kendi anlayışları doğrultusunda Türk motifleri içeren eşlikli ezgiler bestelerken diğer yandan da Türk müzisyenlerin ya da Türk müziği ezgileri yazarların ezgilerini armonize etmişlerdir" (Özdemir, 2017, s.1).

Devam eden dönemlerde Türk Müziği çokseslendirme yaklaşımları dayalına Hüseyin Sadettin Arel çalışmalarında bulunmuştur. " Hüseyin Sadettin Arel ise ilk olarak 1923 yılında basılan "Mübtediler için Nazarî ve Amelî Ahenk Dersleri" isimli kitabında çeşitli makamlar için armoni denemeleri yapmış, daha sonra 1969 yılında "Musiki Mecmuası" tarafından "Türk Musikisi İçin Ahenk Dersleri/Armoni" başlığıyla Latin harfleriyle de yayınlanmıştır. Aynı zamanda çeşitli çalgı grupları, çalgı grupları ve ses için makamsal çoksesli eserler bestelemiş ve bunları sekiz defterde toplamıştır (Bayraktarkatal &Yalınkılıç, 2020, s.339).

Türk beşlerinden Cemal Reşit Rey kendisine sorulan: Sizce tek sesli geleneksel müziğimiz kendi modal yapısı içinde doğrudan doğruya çokseslendirilebilir mi? Sorusuna şöyle cevap veriyor: "Hem evet hem de hayır. Çoksesliliğe geçtiği anda birtakım şeylerden feragat etmek icap ediyor. Mesela ses kaydırmaları ,çeyrek tonlar, Batıda tampere denilen sistem vardır. Onun Sazı da piyanodur. Onuncu yüzyıldan önce, çoksesliliğe geçmeden evvel, Batı'da da çeyrek Tonlar, sekizde birler, onda birler vardı. Onuncu yüzyıldan itibaren, bu çeyrek seslerden kaydırmalardan feragat edilerek, on yedinci yüzyılda yerleşmiş şekline ulaşan çoksesliliğe geçildi... Ben, bizim eski makamlarımızın melodi hatları, melodinin yürüyüşü, gidişatı, durak noktaları v.s. nazari itibara alarak buradan doğacak olan bir polifoniği aramaya koyuldum. Belki de buluşumdur"(İlyasoğlu, 1992, s140).

Tura, Türk Musikisi ve Armoni Kitabında (2019) geleneksel Türk ezgilerini armonileyerek ya da Türk makamlarını kullanarak çoksesli eserler üretmenin tek bir yolu olmadığından ve bu sürecin beste bestecilerin bilgi ve birikimlerine göre şekil alabileceğinden bahsetmiştir. Kendi çokseslendirme çalışmalarında da Türk müziği ses sistemi içerisinde kaldığını belirtmiştir(Tura, 2019).

"Erken cumhuriyet döneminde de "Türk Beşleri" olarak adlandırılan bestecilerimiz de makamları çok farklı armonik unsurlarla harmanlamışlardır, Ancak, Türk müziği makamlarının çokseslilik içinde nasıl kullanılabileceği konusundaki geniş kapsamlı ve sistematik ilk makamsal çokseslilik önerisi Kemal İlerici'ye aittir" (Tanır, 2001).

Türk müziğinin çok seslendirilmesinde. Bir çok farklı görüş mevcuttur. Bazı yönleriyle benzerlikleri de olan bu farklı yaklaşım ve görüşler değerlendirildiğinde, Türk Müziğinin çokseslendirilmesinde sadece tek bir metod ya da yöntemin olmadığı, kuramdan uygulamaya- uygulamadan kurama ilkelerinin birlikte kullanımının gözetilmesi gerektiği düşünülmelidir (Çokamay, 2020, s.15).

Türk müziğinin çokseslendirilmesine yönelik üç farklı yaklaşım mevcuttur bunlar:

1-Dörtlüsel uyum dizgesine dayalı çokseslendirme yaklaşımı.

2-Üçlüsel uyum dizgesine dayalı çokseslendirme yaklaşımı.

3-Karma armonileme yöntemine dayalı çokseslendirme yaklaşımı.

Üçlüsel uyum dizgesi, tonal sisteme ilişkin; majör ve minör dizilerin en temelde I. IV. V. Dereceleri üzerine birinci üçüncü ve beşinci sesleriyle kurulan akorların belli kurallar bütününde bağlantısı sonucu gerçekleştirildiği çokseslilik yaklaşımıdır. “Tonal armoni, majör ve minör tonlarda örgütlenen temel bir dizge ortaya koyar. Eksen (Tonik),Çeken (dominant),Altçeken (subdominant) gibi fonksiyonlarla hiyerarşik bir yapıdadır. Bu sistemde farklı tonalitelere geçici modülasyonlar görülür, ancak bu modülasyonlar ana tonalitenin üstünlüğünü azaltmamaktadır”(Boren & Şenürkmez, 2018, s.91).

1.5.1. Dörtlüsel Uyum Dizgesine Dayalı Çokseslendirme Yaklaşımı

Besteciler tarafından en çok bilinen, uygulanan ve üzerinde en çok tartışılan kuram Kemal İlerici'nin 1970 yılında Milli Eğitim Basımevi tarafından yayımlanan “Bestecilik Bakımından Türk Müziği ve Armonisi” kitabında anlattığı özel armoni kuramıdır.

“İlerici, kitabında Türk müziğine ait nazariyat bilgilerine yer vermiş ve Hüseyini makamı üzerinden genellemelerde bulunarak kendine ait ve Türk müziğinde kullanılmasını önerdiği bir armoni sistemi geliştirmiştir” (Özdemir, 2017, s.3).

“Çoksesli Türk müziği yaratma sürecinde 1944 yılına dek üçlü armoni ve üçlü armoninin soyutlaması olarak ortaya çıkan dörtlü armoniyle polifonik biçim ve yaratma tekniklerinin kullanıldığı, ortaya konulan çok sayıda eserden anlaşılmaktadır. Bunula birlikte ilk kez 1944 yılında Kemal İlerici Türk müziği sistemiyle örtüştüğünü, Hüseyini makamının iç işleyiş yasalarının ortaya koyduğunu iddia ettiği ve dörtlü aralıklara dayalı akorların armonik gücünü üçlü çember devinimiyle oluşan bağlantılarla açıkladığı Türk müziğinde özel bir armoni önermesi geliştirmiştir”(Sağlam, 2001, s.48).

Dörtlüsel uyum dizgesi dikey çokseslilik yaklaşımında, tampere sistemine uyarlanmış makam dizilerinin, derecelerinin üzerine; dizinin birinci dördüncü ve beşinci sesleriyle kurulan akorların; belli kurallar bütününde bağlantısı sonucu gerçekleştirildiği, çokseslilik yaklaşımıdır.

Bu çalışmada tampere hüseyini hicaz ve kürdi dizileri kullanılmıştır. Bu sebeple aşağıda bu makam dizileri ve akorları bulunmaktadır.

Şekil 7. La Hüseyini dizisi ve dörtlüsel uyum dizgesine göre VII. V. III. Ve I derece akorları. Sun, M.(2004). *Türk müziği makam dizileri piyano için*. İstanbul: Sun, 7.

Şekil 8. Re hicaz dizisi ve dörtlüsel uyum dizgesine göre VII. V. III. Ve I derece akorları. Sun, M.(2004). *Türk müziği makam dizileri piyano için*. İstanbul: Sun, 19.

Şekil 9. Hüseyini dizisi ve dörtlüsel uyum dizgesine göre VII. V. III. Ve I derece akorları. Sun, M.(2004). *Türk müziği makam dizileri piyano için*. İstanbul: Sun, 7.

1.5.2. Üçlüsel Uyum Dizgesine Dayalı Çokseslendirme Yaklaşımı

Üçlüsel uyum dizgesinde; makamın belirlenmesi , belirlenen makamın tampere dizisi sesleri üzerine kurulan majör-minör ilişkili üçlü akorların kurulması ve bunların belirli kurallara göre bağlanması; süreci oluşturmaktadır. “Burada dikkat edilecek unsur, ezgideki akor sesleri ile basamak seslerinin armonizasyonunu, tonal armoninin imkanlarıyla yapmaktır (Çokamay, 2020, s.32)”. Türk müziğinin çokseslendirilmesinde, makam,

makam dizisi bilgisi, sonrasında majör minör modlardaki akor kuruluşlarının iyi bilinmesi gerekir.

Çokamay'a Türk müziğinin çokseslendirilme sürecinde kullanılmasında aşağıdaki kuralları uygulamak, çokseslendirmenin yapısal bütünlüğünü güçlendirmektedir.

1. Çokseslendirme yapılacak Türk müziği eserinin makamı belirlenmelidir.
2. Ezginin makamı ve makamsal özellikleri belirlendikten sonra tampere sistemde hangi tonalite ile benzer olduğu belirlenmelidir.
3. Ezginin solfeji yapıp ardından çalınmalıdır.
4. Ezginin hangi akorlar ile armonize edileceği iyi belirlenmelidir.
5. Özellikle tekrar seslerin üst üste gelmesinde durağanlıktan kaçınmak için çevrim akorlar düşünülmelidir.
6. Ezginin armonilenmesindeki önemli amaçlardan biri de, güzel bir bas partisi bulmaktır.
7. Bas partisi pedal ses olarak aynı kaldığında ara partilerin ezgiselliği düşünülebilir.
8. Armonizasyon yapılırken aynı zamanda ezginin makamsal özellikleri de göz önünde bulundurulmalıdır.
9. Dikey armonide zaman zaman, kanon , taklit gibi kontrpuantal öğeler de kullanılabilir.

Bu öğeler, dikey armonide çok sık kullanılırsa da armonik tekrarlardan kaçınmak için kullanılabilir.

10. Makamsal ezgilerin her biri aslında makam seyridir. Doğaldır ki bu ezgiler çoksesli olarak düşünülmüş ve bestelenmiştir. Bu anlamda ezgilerin çokseslendirilmesinde, klasik armoni yapısı içinde yer alan, akor dışı sesler, basamak ya da geçit sesleri iyi saptanmalı ve armonizasyon içinde sıkı ve monoton bir müzikal dokunun önüne geçilmesi için, birincil akorlar üzerinden diğer akorlar da düşünülmelidir.

11. Başlangıç aşamasında akor yapısının alternatifleri seçilirken çok sık ve ikincil altere akorlar kullanılmamalı ve ana tona yakın akorlardan fazla uzaklaşılmalıdır.

12. Disonans akorlar ardarda her zaman kullanılmamalı, kullanılacaksa da eserin başından itibaren aynı akor yapılarıyla (disonans) devam edilmelidir. Aksi takdirde konsonans armonik yapı içinde kötü bir duyuma sahip olacağı bilinmelidir(Çokamay, 2020, s.34).

Türk müziği eserleri, tek sesli icra edilmek üzere bestelenmiş ezgisel bütünlüğün ve makamsal özelliklerin ön planda olduğu eserlerdir. Doğal olarak özünde, tonal/modal ya da amodal bir anlayışın olmadığı bu eserlerin tonal armoniyle çokseslendirilmesinde, klasik armonide yasak olarak gösterilen, bazı armonik bağlantılara ya da yürüyüşlere, ezginin makamsal karakterini etkilememesi ve ezginin duyumunun ön plana alınabilmesi için yer verilebilir.

1.5.3. Karma Çokseslilik Yaklaşımı

Karma armoni yaklaşımında, akor yapıları 3'lü ve 4'lü olarak kullanılır. Kısmen de caz armonisi kullanılabilir. "Karma/özgün armonisel yaklaşımda ise; bu iki dizgeden uygun görülen akorlar, karma olarak seçilerek kullanılır. Hatta kısmen caz armonisi diye tabir edilen armoniyi çağrıştıran akorlardan da çeşniler kullanılır. Karma/özgün armonileme yaklaşımında mevcut tüm materyallerden yararlanma yoluna gidilmiştir"(Albuz, 2011, s.28).

"Karma armoni yaklaşımı olarak ele alınan karma-özgün çokseslilik yaklaşımı ise her yönden özgür düşünce anlayışından ve sistemler arasındaki geçiş özelliklerinden yararlandığından, tüm makam dizilerinde pratik kullanımlara olanak sağlamaktadır. Bu bakımdan belli sınırlar içerisinde çalışmak istemeyen bestecilerinin karma sistem(3'lü, 4'lü, caz, salkım akorları vb.) diye tabir edilebilecek yaklaşımda özgün ve farklı renk arayışları çerçevesinde orijinal yaratılar ortaya koyması mümkün görünmektedir"(Albuz, 2011, s.58).

Karma armoni yaklaşımında farklı öğelerden faydalanıp, Türk müziğinin makamsal yapısını bozmadan çokseslendirme yapmanın mümkün olduğu görülmektedir." Karma-özgün çokseslilik yaklaşımlarında; makamsal etkiyi bozmadan ve kromatizmden de yararlanarak özgür düşünce anlayışından hareketle çok farklı tınılara ulaşmanın mümkün olduğu anlaşılmaktadır"(Albuz, 2020, s.393).

Şekil 10. Hicaz makamında karma armonileme yaklaşımında piyano ile eşikleme örneği (Albuz,2011, s.65).

Çokseslendirmeye dayalı her sistem ve bu sistemle tasarlanmış çalgı eğitiminde, kullanılması planlanan öğretim modellerinin de çalgı eğitimi sürecine olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. “Çokseslendirmeye ilişkin her sistem, doğal olarak bazı benzerliklerin yanı sıra esas itibari ile farklı yaklaşımlar üzerine kuruludur. Bu çeşitlilik, müzik bilimi açısından bir zenginliktir. Bu bakımdan çokseslendirmede farklı yaklaşımların kullanılmasının; müzik teorisi, müzik performansı vb. diğer alanların gelişimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir”(Eroy, Zahal, & Gürpınar, 2016, s.5473).

“Yöresel ağırlıklı ulusal eserlerde, karmaşık çokseslilik anlayışından çok, yalın bir armonize içerisinde tipik halk ezgileri temaları duyulur. Evrensel ağırlıklı ulusal eserlerde ise geleneksel malzemeler, daha entelektüel ve daha kompleks bir anlayışla işlenmektedir (Berki, 1998)”. Bu sebeple bu çalışmadaki ders materyali olarak belirlenen türkülerin karma armoni yaklaşımıyla çokseslendirilmesi uygun görülmüştür.

1.6. Güzel Sanatlar Liseleri

1.6.1 Güzel Sanatları Lisesi Viyolonsel Dersi Öğretim Programı

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 2. Maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkeleri esas alınarak hazırlanan viyolonsel (viyolonsel) Dersi Öğretim Programında öğrencinin:

- “-Viyolonselin tarihsel süreçteki değişimi ve gelişimi hakkında bilgi sahibi olması,
- Viyolonsel edebiyatı ve dönemleri hakkında bilgi sahibi olması,
- Viyolonselin yapısal özelliklerini tanıması,
- Viyolonsel çalmada temel davranış ve becerileri kavraması ve uygulaması,

- Viyolonselde teknik ve müzikal gelişimini sağlamada sorumluluk bilinci kazanması,
- Türk ve dünya müziği eserlerinden bir dağarcık oluşturması,
- Bireysel sahne performanslarında kaygı düzeyini asgariye indirmesi,
- Bireysel ve grup çalışmalarında sorumluluk bilincini geliştirmesi,
- Türk müziğinin temel tür, biçim ve özellikleri hakkında bilgi sahibi olması amaçlanmaktadır”(MEB, 2016, s.5).

Güzel sanatlar lisesi viyolonsel dersi öğretim programının öğrenciye kazandırmayı hedeflediği bir takım beceriler vardır. Bunlar:

1. Sağ ve sol el koordinasyon becerisi
2. Farklı yay çeşitleri ve tekniklerini uygulama
3. İcra (yorumlama)
4. Çok seslilik uygulamaları yapma
5. Nitelikli ses üretme
6. Deşifre
7. Sahne ve performans
8. Analitik düşünme
9. Müziksel işitme
10. Sahne ve performans
11. İş birliği
12. İletişim
13. Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma, şeklinde sıralanmıştır.

Güzel sanatlar liselerinin viyolonsel dersi öğretim programının, öğrenme-öğretme yaklaşımlarına baktığımızda; “Her öğrencinin çalgıya ve müziğe olan yatkınlığı farklı olabileceği için, viyolonsel dersi öğretim programında yer alan kazanımlar farklı bilişsel ve psikomotor beceriyi vurgulayacak şekilde yapılandırılmış, konular öğrencilerde müzik bilinci oluşturacak nitelikte tasarlanmıştır. Programda bilgi, beceri, değer ve tutum açısından denge gözetilmiştir. Programda yer alan bilgi, beceri ve değerlerin öğrencilere

kazandırılabilmesi için aktif öğrenme yöntemlerinin ve öğretim etkinliklerinin kullanımı gerekmektedir” (MEB,2016, s.7).

Çalgı eğitimi, birçok teknik ve müzikal becerinin öğrenilmesi gereken disiplinler arası bir eğitim sürecidir. Bu sürecin, öğrencilerin öz farkındalıklarını arttırıp kendi çalışma ve öğrenme stratejilerini arttırması beklenmektedir.

“Viyolonsel eğitimi sürecinde viyolonsel çalmaya yönelik gerekli temel becerilerin kazanılması, büyük ölçüde öğrencilerin kendi öğrenme yollarının farkında olmasına ve kendi öğrenmelerini yönlendirebilmelerine bağlıdır. Öğrenciler çalıştıkları eserleri dinleyerek yorum ve yorumcular arasındaki farkları tespit edebilir, kendilerine ait bir yorumlama stili geliştirebilirler”(MEB, 2016, s.7).

Programın gerçekleştirilmesinde öğretmen tek bir çalışma stratejisi kullanmak zorunda değildir. Öğretmen, kazanımlara göre farklı stratejiler kullanabilir.

“Kazanımların içeriği ve öğrenciye kazandırılması hedeflenen becerilere bağlı olarak farklı öğrenme-öğretme stratejileri (buluş yoluyla öğrenme, sunuş yoluyla öğrenme, araştırma yoluyla öğrenme, tam öğrenme, iş birlikli öğrenme, yapılandırmacı öğrenme), yöntem ve teknikleri dengeli ve amacına uygun şekilde birlikte kullanılabilir” (MEB, 2016, s.7).

Viyolonsel dersi öğretim programının uygulanmasında: Öğrencilerin hazırlanmasında çalgılarıyla duygusal anlamda bütünleşmeleri, belleklerini, seslendirme ve yorumlama yetilerini geliştirmeleri, Türk ve Dünya müziği tanıma amaçlarının güdüldüğü belirtilmiştir. Bu yüzden hazırlanan programın uygulanmasında da ünite başlıkları ve kazanımlardaki içerik sınırlamasına dikkat edilmesinin önemli olduğu belirtilmiştir. Öğretmenin kazanımları gerçekleştirirken, öğrencilerin motivasyonu ve hazırbulunuşluk düzeylerini dikkate alması gerektiği belirtilmiştir. Kazanımların örtüştüğü farklı eserlerin, öğrencilere verilebileceği, bunu da gerçekleştirirken öğrenci seviyesinin dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir. Yaş gruplarının dikkate alınarak ,popüler müziklerden de faydalanılabileceği ifade edilmiştir. Değerler eğitimi kapsamında öz güven, çalışkanlık, doğruluk ve dürüstlük, sorumluluk gibi değerlerin kazanımlarla ilişkilendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

“Müziğin disiplinler arası bir alan olduğu; doğru şartlar altında hayat boyu öğrenme ve kariyer becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayacak, yaratıcı yeterlilikler ve beceriler edinilebileceği, belirtilmiştir. Bundan dolayı öğrencilerin bilgi beceri ve tutumlarını ilişkilendirmelerine olanak sağlayacak etkinliklerin tasarlanması gerektiği vurgulanmıştır” (MEB, 2016, s.9).

1.6.1.1 Viyolonsel Dersi Öğretim Programı Ünite ve Süreleri

9 Sınıf viyolonsel dersinin öğretim programı ünite ve süreleri tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1

9. Sınıf Viyolonsel Dersi Öğretim Programı Üniteleri Süreleri Kazanımları ve Oranlar

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Viyolonselin Temelleri	3	2	5
Viyolonsel Çalmada Temel Unsurlar	8	4	11
Pozisyon ve Örnek Uygulamalar	8	6	17
Yay Teknikleri I	4	6	17
Dizi-Makamlar ve İlgili Dağarcık I	21	18	50
Toplam	44	36	100

(MEB, 2016, s.11)

9. sınıfın 1. Ünitesi, viyolonsel temellerinde, kazanımlar iki temel başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

- Viyolonsel tarihsel süreci,
- Viyolonsel ve yay özellikleri, biçimindedir.

1. Ünite, 9 sınıf öğretim programı kapsamının, %5 ini oluşturmaktadır.

9. Sınıfın 2. Ünitesi olan viyolonsel çalmada temel unsurlarda kazanımlar üç temel başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

- Viyolonsel çalmada temel davranışlar/hazır bulunuşluk.
- Viyolenselde ses üretimi.
- Viyolenselde yay şekilleri, biçimindedir.

2. Ünite, 9. Sınıf öğretim programı kapsamının, %11’ ini oluşturmaktadır.

9. Sınıfın 3. Ünitesi olan, pozisyon ve örnek uygulamalarda, kazanımlar üç temel başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

- Viyolonsel’de I. Pozisyon.
- Do majör dizisi.
- Çargâh makamı biçimindedir.

3. Ünite, 9. Sınıf öğretim programı kapsamının, %17’sini oluşturmaktadır.

9. Sınıfın 4. Ünitesi olan yay teknikleri I'de ,kazanımlar iki temel başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

-Detaje (Ayrı) çalma tekniği.

-Legato (Bağlı) çalma tekniği.

4. Ünite, 9. Sınıf öğretim programı kapsamının, %17'sini oluşturmaktadır.

9. Sınıfın 5. Ünitesi olan, dizi-makamlar ve ilgili dağarcık I'de, kazanımlar yedi başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

-Sol Majör dizisi.

-Buselik makamı.

-Mi minör dizisi.

-La minör dizisi.

-Kürdi makamı.

-Fa majör dizisi.

-Re minör dizisi biçimindedir.

5. Ünite, 9. Sınıf öğretim programı kapsamının, %50'sini oluşturmaktadır. 5. Ünite, 9. Sınıf öğretim programının en geniş kapsama sahip ünitesidir.

10. Sınıf viyolonsel dersi öğretim programının, üniteleri, süreleri, kazanımları ve oranları tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2.

10.Sınıf Viyolonsel Dersi Öğretim Programı Üniteleri Süreleri Kazanımları ve Oranlar

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saat	Oranı (%)
Seslendirme ve Yorumlamada Temel Unsurlar	3	2	5
Yay Teknikleri II	8	4	11
Dizi-Makamlar ve İlgili Dağarcık II	8	6	17
Çok Seslilik I	4	6	17
Popüler Müzik Dağarcığı	21	18	50
Toplam	43	36	100

10. Sınıfın 1. Ünitesi olan, seslendirme ve yorumlamada temel unsurlarda, kazanımlar dört temel başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

- Viyolonsel çalmada hız değişimleri.

- Viyolonsel çalmada nüans.

-IV. Pozisyon ve örnek uygulamalar.

-Müzikalite ve yorumlama biçimindedir.

1.Ünite, 10. Sınıf öğretim programı kapsamının, %5 ini oluşturmaktadır.

10. Sınıfın 2. Ünitesi olan, yay teknikleri II'de ,kazanımlar üç temel başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

- Martele çalma tekniği.

- Staccato çalma tekniği.

- Karma yay teknikleri biçimindedir.

2. Ünite, 10. Sınıf öğretim programı kapsamının %11' ini oluşturmaktadır.

10. Sınıfın 3. Ünitesi olan, dizi-makamlar ve ilgili dağarcık II'de, kazanımlar üç temel başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

- Rast makamı

- Uşşak makamı

- Re majör dizisi

-Si minör dizisi

-Hüseyni makamı (sarmal yaklaşım)

-Si bemol majör dizisi

-Sol minör dizisi biçimindedir.

3. Ünite, 10. Sınıf öğretim programı kapsamının %17'sini oluşturmaktadır.

10. Sınıfın 4. Ünitesi olan çokseslilik I'de ,kazanımlar iki temel başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

-Çift ses çalma.

-Eşlikli çalma biçimindedir.

4. Ünite ,10. Sınıf öğretim programı kapsamının, %17'sini oluşturmaktadır.

10. Sınıfın 5. Ünitesi olan popüler müzik dağarcığında kazanımlar tek başlık altında toplanmıştır. Bu:

-Popüler Müzikler biçimindedir.

5. Ünite, 10. Sınıf öğretim programı kapsamının %50'sini oluşturmaktadır. 5. Ünite ,9. Sınıf öğretim programının en kapsamlı sahip ünitesidir.

11. Sınıf viyolonsel dersi öğretim programı, üniteleri süreleri kazanımları ve oranları, tablo 3 de gösterilmiştir.

Tablo 3

11. Sınıf Viyolonsel Dersi Öğretim Programı Üniteleri Süreleri Kazanımları ve Oranlar

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Seslendirme-Yorumlamada Farklı Çalma Biçim ve Uygulamaları	6	10	14
II. Pozisyon ve Örnek Uygulamalar	3	10	14
Viyolonsel Müziğinde Dönemler I	2	5	7
Dizi-Makamlar ve İlgili Dağarcık III	21	21	29
Çok Seslilik II	6	8	11
Uygulama Sergileme Dağarcığı I	6	18	25
Toplam	44	72	100

11. Sınıfın, 1. Ünitesi olan seslendirme-yorumlamada farklı çalma biçim ve uygulamalarında, kazanımlar üç temel başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

- Süsleme çeşitleri.
- Vibrato tekniği.
- Pizzicato tekniği biçimindedir.

1. Ünite, 11.Sınıf öğretim programı kapsamının, %14'ini oluşturmaktadır.

11. Sınıfın 2. Ünitesi olan, II. Pozisyon ve örnek uygulamalarda ,kazanımlar bir temel başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

- Viyolonsel'de II. Pozisyon biçimindedir.

2. Ünite ,11. Sınıf öğretim programı kapsamının, %14' ini oluşturmaktadır.

11. Sınıfın 3. ünitesi olan, viyolonsel müziğinde dönemler I'de, kazanımlar bir temel başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

- Barok dönem viyolonsel müziğidir biçimindedir.

3. Ünite ,11 Sınıf öğretim programı kapsamının, %7'sini oluşturmaktadır.

11. Sınıfın 4. Ünitesi olan, dizi-makamlar ve ilgili dağarcık III'de, kazanımlar sekiz temel başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

- Nihavent makamı.

- Hicaz makamı.

- La majör dizisi.

- Fa diyez minör dizisi.

- Nikriz makamı.

- Mi bemol majör dizisi.

- Do minör dizisi.

- Karcığar makamı biçimindedir.

4. Ünite, 11.Sınıf öğretim programı kapsamının, %29'sini oluşturmaktadır. 4. Ünite 11. Sınıf öğretim programının en kapsamlı ünitesidir.

11. Sınıfın 5. Ünitesi olan çok seslilik II 'de kazanımlar iki başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

- Akor ve çift ses çalma.

-Eşlikli çalma. Biçimindedir.

5. Ünite, 11. Sınıf öğretim programı kapsamının, %11'sini oluşturmaktadır.

11. Sınıfın 6. Ünitesi olan uygulama sergileme dağarcığı I'de, kazanımlar üç temel başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

-Türk müziği.

-Klasik batı müziği.

-Popüler müziklerdir.

6. Ünite, 11. Sınıf öğretim programı kapsamının, %25'sini oluşturmaktadır.

Tablo 4

12. Sınıf Viyolonsel Dersi Öğretim Programı Üniteleri Süreleri Kazanımları ve Oranlar

Üniteler	Kazanım Sayılar	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Seslendirme- Yorumlamada Farklı Çalma Biçim ve Uygulamaları II	4	8	11
III. Pozisyon ve Örnek Uygulamalar	4	10	14
Viyolonsel Müziğinde Dönemler II	4	7	10
Dizi-Makamlar ve İlgili Dağarcık IV	21	21	29
Çok Seslilik III	6	6	8
Uygulama Sergileme Dağarcığı II	6	20	28
Toplam	45	72	100

1. Ünitesi olan Seslendirme-Yorumlamada Farklı Çalma Biçim ve Uygulamaları II'de, kazanımlar iki temel başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

-Tonalite - nitelikli ses üretme

-Flageolet çalma tekniği biçimindedir.

1. Ünite, 12. Sınıf öğretim programı kapsamının, %11 ini oluşturmaktadır.

2. Ünite olan, III. pozisyon ve örnek uygulamalarda, kazanımlar iki temel başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

-Viyolonselde III. Pozisyon.

-Karma pozisyonlar (I-II-III-IV) biçimindedir.

12. Sınıfın 3. Ünitesi olan ,viyolonsel müziğinde dönemler II'de, kazanımlar bir başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

-Klasik dönem viyolonsel müziğidir.

3. Ünite, 11.Sınıf öğretim programı kapsamının, %14' ini oluşturmaktadır.

12. Sınıfın 4.Ünitesi olan, dizi-makamlar ve ilgili dağarcık III’de, kazanımlar yedi temel başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

-Saba makamı.

-Mi majör dizisi.

-Do diyez minör dizisi.

-Segâh makamı.

-La bemol majör dizisi.

-Fa minör dizisi.

-Hüzzam makamıdır.

4. Ünite, 12. Sınıf öğretim programı kapsamının %29’sini oluşturmaktadır. 4. Ünite 12.Sınıf öğretim programının en kapsamlı ünitesidir.

12. Sınıfın 5. Ünitesi olan çokseslilik III’de kazanımlar iki başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

-Akor ve Çift Ses Çalma.

-Eşlikli Çalma. Biçimindedir

5. Ünite, 12. Sınıf öğretim programı kapsamının, %8’ini oluşturmaktadır.

12. Sınıfın 6. Ünitesi olan uygulama sergileme dağarcığı II’de, kazanımlar üç temel başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

-Türk müziği

-Klasik batı müziği

-Popüler müzikler biçimindedir

6. Ünite 12. Sınıf öğretim programı kapsamının %28’sini oluşturmaktadır.

Güzel sanatlar lisesi öğretim programı incelendiğinde. Bütün sınıflarda dizi-makamlar ve ilgili dağarcık ünitesine ait kazanımların ağırlıkta olduğu görülmüştür.

Çokseslilik ve eşlikle çalma gibi etkinliklerin ise ilk olarak 10. Sınıfın 4. Ünitesinde yer verildiği görülmüştür. Sonrasında 11. ve 12. Sınıfta 5.Ünitelerde yer verilmiştir.

Öğretim programı incelendiğinde 9.10.11.12. Sınıfların bütün kazanımlarının bütün ünitelere göre dağılımı tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5

Bütün Sınıfların Kazanımlarının Bütün Ünitelere Göre Dağılımı

Üniteler	Oranı (%)
Sol ele ilişkin pozisyon uygulamalar	11,25
Sağ ele ilişkin yay teknikleri	7
Seslendirme ve yorumlamaya ilişkin temel unsurlar	7,5
Viyolonsel çalmaya ilişkin başlangıç düzeyindeki teknik bilgiler.	4
Viyolonsel Müziğinde Dönemler	4,25
Dizi ve Makamlara İlişkin Dağarcık	34,5
Çokseslilik	9
Uygulama Sergileme ve popüler müzik Dağarcığı	25,50
Toplam	100

1.6.2 Güzel Sanatlar Liseleri Viyolonsel Ders Kitapları

Güzel sanatlar liseleri çalgı öğretim programındaki ders materyalleri eserler ve etütler incelendiğinde,

9. Sınıf viyolonsel ders kitabında: 7 Tane Türk halk müziği eseri; 9 tane Türk sanat müziği eseri; 184 tane etüd eser ve gam çalışmaları; 34 tane iki viyolonsel için etüt çalışması bulunmaktadır. 1 Tane de viyolonsel ve piyano için bestelenmiş Türk eseri bulunmaktadır (MEB, 2019).

10. Sınıf viyolonsel ders kitabında: 8 Tane Türk halk müziği eseri; 10 tane Türk sanat müziği eseri; yaklaşık 180 tane etüt ve gam çalışmaları; 19 tane iki viyolonsel için etüt; 7 tane piyano eşlikli eser; 6 tane de popüler müzik eseri bulunmaktadır (MEB, 2019).

11. Sınıf viyolonsel ders kitabında: 13 Tane Türk halk müziği eseri, 19 tane Türk sanat müziği eseri bulunmaktadır; 27 tane iki viyolonsel için etüt çalışması; 182 tane etüt ve gam çalışmaları bulunmaktadır. Gitar eşlikli 1 tane ve piyano eşlikli 7 tane eser; 3 tane iki viyolonsel için eser; 2 tane iki viyolonsel için THM uyarlama; 1 tane iki viyolonsel için popüler müzik uyarlaması olmak üzere toplam 3 tane popüler müzik eseri bulunmaktadır (MEB, 2019).

12. Sınıf ders kitabında: 8 tane Türk halk müziği eseri; 10 tane Türk sanat müziği eseri, 201 tane etüt ve gam çalışmaları; 9 tane iki viyolonsel için etütleri; 4 tane Piyano Eşlikli

eserler; 4 tane oda müziği eserleri; 1 tane 3 viyolonsel için Türk halk müziği uyarlama eseri; 1 tane de oda müziği, Türk sanat müziği uyarlama eseri; 3 tane de popüler müzik eseri bulunmaktadır(MEB, 2019).

9.10.11. ve 12. Sınıf viyolonsel öğretim programındaki süreç incelendiğinde, piyano ile eşliklendirilmiş, Türk halk müziği uyarlama eserlerine rastlanmamıştır. Bu sebeple piyano ile eşliklendirilmiş halk türkülerinin güzel sanatlar lisesi viyolonsel dersi öğretim sürecinde ders materyali olarak kullanılabileceği düşünülmektedir.

1.7. Mesleki Çalgı Eğitiminde Performans

Performans uygulamalı disiplinlerde kullanılan bir kavramdır.

Performans, birçok farklı alanda becerileri içeren, bütünsel bir şemsiye kavramdır. "Müzik alanında bir performanstan bahsedilirken Mc Pherson ve Parncutt (1999)'un sınıflamasıyla aynı zamanda nota okuma becerisi, deşifre, çalışma yöntemleri, bellek, entonasyon (ton içinde çalma), yapısal bağlantı, duygusal iletişim, beden hareketleri ve doğaçlama gibi her biri kendi içinde geniş kapsamlı birçok alan bilgisinden bahsedilmektedir (Aktaran Sever 2017, s. 376)".

Gabrielsson'a göre müzik performansındaki mükemmellik iki büyük bileşeni içerir:

-Müzik hakkındaki şeylerin özgün bir anlayışı, onun yapısı ve anlamı.

-Enstrümantal tekniğin konusundaki uzmanlığın bütünü. Gerig (1976) yayınlanan bir kitap bölümünde ünlü piyanislerin bir çoğundan bahsetti, ve sonucu tekniğin önemini savunmanın gerekli olmadığını savunarak neticelendirdi, fakat aynı zaman da teknik konu anlamlı bir çıkarımın bakış açısı ve çok daha büyük bir amaca giden bir araç olur(Gerig, 1976 s.1). Aynı ifadeler Bastian'ın(1989, s.172), LaBerge'in(1981), Leimer'in(1932, s.42) Restle'da (1981) ve Soloboda (1985, s.90) çalışmalarında da bulunmuştur. Pablo Casals'ın deyişiyle: "Bireyin parlak bir müzikal düşünceye sahip olması ve onu tam olarak uygulaması gerekmektedir" (Clynes, 1987, p. 203).

"Buna uygun olarak performansın planlanması birbiriyle ilişkili iki basamakta ayrılabilir:

-Parçayı yeterli bilişsel temsili elde etmek, bir planlama ile birlikte bu temsili sese içine dönüştürmek.

-Parçayı, eldeki amaç için tatmin edici bir seviyeye getirmek”(Gabrielson, 1999, s. 502). Bu kavram, bireyin sadece eseri bilişsel ve duyuşsal müzikal anlamda belirli seviyeye getirmesinin yanı sıra sahneye de uzanan bir kavramdır.

“Müzik performansı aynı zamanda, öncesindeki hazırlık sürecini de kapsayan bir kavramdır ve sergilendiği yer sahnedir. Bu aşamaya gelinceye kadar her çalma seviyesindeki müzisyen uzun ve zorlu bir süreç yaşar. Bu sürecin kalitesi, sahne performans düzeyinin de belirleyicisidir. Performans gününe kadarki sürecin kalitesinin yükseltilmesi için büyük önem taşıyan alt becerilerin belirlenmesi, içeriğinde yer alan konu başlıklarının netleştirilmesi ve bu beceriler doğrultusunda etkili bir eğitim planına ihtiyaç bulunmaktadır (Sever, 2017, s.376)”.

Ülkemizdeki mesleki müzik eğitimi veren üniversitelerin ve güzel sanatlar liselerinin ,dönem sonu konserleri, sınıf konserleri ve bireysel konserler vb. gibi faaliyetler de bu alandaki müzik performanslarına örnek olarak gösterilebilir.

Uçan’a göre, müzikte performansının ölçme aşamasında çeşitli yaklaşımlar bulunmakla birlikte, bunları üç boyutta incelemek mümkündür.

- ✓ Sürece bakarak ölçme,
- ✓ Ürüne bakarak ölçme,
- ✓ Hem sürece, hem de ürüne bakarak ölçmedir

Sürece bakarak ölçme: Bu anlayışa göre ölçmeyi yapacak kişi, öğrencinin icrası sırasındaki ölçülecek performansa ilişkin davranışları gözler ve gözlem sonuçlarını uygun bir sembolle belirtir.

Ürüne bakarak ölçme: Bu yaklaşımda, öğrencinin icra ederek ortaya koyduğu ürünü, ölçmeyi yapacak kişi inceler ve inceleme sonuçlarını uygun bir sembolle belirtir.

Hem sürece, hem de ürüne bakarak ölçme: Bu yaklaşımda, öğrencinin ortaya koyduğu ürün, ölçmeci tarafından hem icra sırasında öğrencinin davranışlarını gözlemesi, hem de icra sırasında ya da sonunda oluşan ürünü inceleyerek, gözlem ve inceleme sonuçlarını uygun sembollerle belirtmesiyle oluşur(Uçan, 1987, s.96).

Çalgı performansı, bireyin çalgı çalmaya yönelik bir takım becerilerinin sistemli bir şekilde kullanması esasına dayanır.“Çalgı çalabilmek için gerekli olan becerilerin kişiye kazandırılması çalgı öğrenme sürecini oluşturur. Çalgıdan doğru ve temiz ses çıkarabilme, çalgıya uygun doğru bedensel duruş, gerekli teknik beceriler, rahatlık, çalgıda hakimiyet

bu beceriler arasındadır. Çalgı performansı bu becerilerin bütününe sistemli bir şekilde kullanılmasından oluşur” (Çanakçı & Çoban 2021, s.1330-1331).

İnformal ortamda müziksel performansın değerlendirilmesi herhangi bir sorun üretmeyen normal karşılanan bir durum olsa da müzik eğitimcilerinin aynı rahatlığı yaşadığı söylenemez. Çünkü müzik eğitimcilerinin formal ortamlarda yürüttüğü performans değerlendirmesi, özellikle bir müzik eğitimi programında önceden belirlenen hedeflere ulaşılma amacı taşıdığından, günlük müzik dinleme etkinliğinin ötesinde bir takım ince ölçütlere uyulmayı zorunlu kılmaktadır (Yağışan & Özmenteş, 2016, s.200).

Çalgı eğitiminde performansın ölçülmesi ve değerlendirilmesi, ölçülen performansa uygun araçlarla araçlarıyla yürütülmesi gereken hassas bir süreçtir. Ayrıca müziksel performansın değerlendirilmesinde sadece ürünün değil sürecinde değerlendirip öğrenciye yeteri kadar geri bildirimlerin verilmesi de önerilmektedir.

Performans, Mesleki müzik eğitimi kurumlarında müziksel performansın ölçülmesi; bireyin müziksel performans kapsamına giren davranışlara sahip olup olmadığı; sahipse sahip oluş derecesini gözleyip gözlem sonuçlarını sembollerle belirtme işlemidir. “Müzik eğitiminde sınav-ölçme durumlarında müziksel performans vurgulayan davranışların ölçülmesinde ve değerlendirilmesinde performans testleri uygulanmaktadır” (Birel, 2014, s.23).

Özellikle performansa dayalı müziksel yetenek gerektiren ve devinimsel hareketlerin ölçülüp değerlendirilmesine dayanan bireysel çalgı eğitimi, ölçme ve değerlendirme boyutuyla dikkatli olunmadığı takdirde, geçerlik ve güvenilirlik yönünden olumsuz sonuçlar oluşturacak zayıf ve güçsüz bir yapıya sahiptir. Burada ölçmeci ve ölçülen arasındaki ilişki, sağlıklı ve güçlü bir ölçme-değerlendirme için son derece önemlidir.” (Birel, 2014, s.23).

"Özellikle müziksel performansın değerlendirilmesinde sadece ürünü önemseyen ve öğrenciye gereği kadar geri bildirim vermeyen yöntemlerin yerine; ürün ile birlikte süreci de önemseyen, öğrencinin değerlendirme sürecine katılımını sağlayan, kendi güçlü ve zayıf yönlerini fark etmesini sağlayacak yöntemlerin kullanılması düşünülmelidir"(Öztürk, 2014, s.3).

Yaylı çalgı eğitiminde, performansın alt boyutu olan entonasyon gibi faktörlerin erken tespit edilmesi ve düzeltilmesi önemli bir müdahaledir. Ayrıca Eşlikli çalışmaların bu hususta entonasyona olumlu bir etkisi olduğu söylenilebilir.” Entonasyon sorunlarının

parmak açma sürecinde fark edilmesinin sağlanması, öğrencilerin yaptıkları hataları alışkanlık haline gelmeden düzeltmesine olanak sağlayacaktır. Sonuç olarak bulgular, eşlikli parmak açma çalışmaları metodunun ve eşlikli çalışmalarının çalgı çalışma sürecinde çalıcılar tarafından her gün düzenli bir şekilde çalışılmasının öğrencilerin karşılaştıkları entonasyon sorunlarını çözmeye yardımcı olabileceği, öğrencilerin entonasyon konusundaki farkındalığını artırarak özdüzenlemenin alt süreçleri olan özgözlem, özyargı ve öztepki becerilerine katkı sağlayabileceği ve çalgı çalışma sürecini daha eğlenceli hale getirerek verimliliği artırdığını ortaya konmuştur” (Topoğlu,2010, s.150-151).

Eğitim Fakültelerinin Müzik Öğretmenliği bölümlerinde, piyano eşlikli çalışmaların, viyolonsel eğitimde öğrencilerin performansına yönelik katkı sağladığı saptanmıştır. Benzer çalışmaların güzel sanatlar lisesi viyolonsel derslerinde de yapılması; öğrencilerin viyolonsel çalmaya yönelik becerilerinin yanı sıra yukarıda sözü edilen diğer yeterliklerine de katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.8. Problem Durumu

Türkiye’deki viyolonsel eğitiminde kullanılan etüt ve eserlerin incelendiğinde, ağırlıklı olarak tonal yapıdaki etüt ve eserlerle karşılaşmaktadır. Literatürde yeterli sayıda makamsal eserlerin azlığını gösteren çalışmalar da mevcuttur. Konuyla ilgili Kaya ve Çilden (2010)’in yaptığı çalışmada, viyolonsel eğitiminde yeterli sayıda yazılmış makamsal etüt ve eser olmadığı; makamsal eserlere yer verilmesi gerektiği ve öğrencilerin büyük bir bölümünün Türk müziği kuramsal bilgilerine yeterince sahip olmadıkları belirtilmiştir. Buradan hareketle; araştırmanın problem cümlesi, “Viyolonsel öğretiminde piyano ile eşliklendirilmiş halk türkülerine dayalı nasıl bir ders materyali hazırlanabilir ve bu materyalin performansa yönelik etkileri nasıldır? Biçiminde oluşturulmuştur.

1.8.1 Alt Problemler

1. Tasarlanan materyal’e ilişkin viyolonsel öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
2. Hazırlanan materyalin kürdi makamına ilişkin eser üzerinde uygulanmasına yönelik çalışma grubu ön test-son test sonuçları nasıldır?
3. Hazırlanan materyalin hüseyini makamına ilişkin eser üzerinde uygulanmasına yönelik çalışma grubu ön test-son test sonuçları nasıldır?

4. Hazırlanan materyalin hicaz makamına ilişkin eser üzerinde uygulanmasına yönelik çalışma grubu ön test-son test sonuçları nasıldır?
5. Materyal İçerisinde türkölere yönelik ön test-son test performans puanları arasında bir fark var mıdır?

1.9. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma

Güzel Sanatlar Liselerindeki viyolonsel ana çalgısı viyolonsel olan öğrencilerin geleneksel müziklerimizi viyolonsel gibi evrensel bir enstrümanda duymalarını amaçlamaktadır. Piyano eşliğı ekseninde çoksesli olarak düzenlenecek türkölümüzün müzik eğitimi dağıarına katkı sağlaması amaçlanmaktadır. Viyolonsel eğitiminde türkölümüzün daha fazla kullanılmasını sağlayarak öğrencilerin bu yönde müziksel becerilerini ve beğenilerini geliştirmeleri amaçlanmıştır. Güzel sanatlar lisesi öğretim programında piyano eşlikli halk türkölüne dayalı bir ders materyali bulunmamaktadır. Bu durum ise güzel sanatlar lisesi viyolonsel derslerinde piyano ile eşliklendirilmiş halk türkölümüzün kullanımına ne denli ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymaktadır. Bireysel çalgı eğitiminin bir boyutu olan viyolonsel eğitiminde kültürel öğelerimizin yardımıyla oluşturulan çoksesli bir öğretim materyaliyle, öğrencilerin müziksel öğelere olan farkındalığını arttırmak ve bu sayede öğrencilerin istedik davranışlar kazandıracak bir piyano eşlikli bir materyal geliştirmek amaçlanmıştır. Geliştirilen materyal doğrutusunda birlikte müzik yaparak çalgı eğitiminin sürecinin geliştirilerek bu süreçten daha nitelikli çıktılar alınması amaçlanmaktadır.

1.10. Araştırmanın Önemi

Bu alanda yapılmış çalışmaları incelendiğinde makamsal viyolonsel eğitiminde piyano eşliğine dayalı öğretim materyaline yönelik bir çalışma mevcut değildir. Bu sebeple bu araştırmanın yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu çalışmanın hem mesleki hem de özengen viyolonsel eğitimi sürecine hem de bu sürecin çıktısına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Piyano ile eşliklendirilmek suretiyle çok seslendirilecek türkölümüzün Türk Müzik Eğitimi dağıarına katkı sağlaması beklenmektedir. “THM müziğı öğelerinin ders materyali olarak kullanılmasının önemli olduğı düşünülmektedir“(Eroğlu, 2018, s.78). Türk halk müziğinin zenginliğinden faydalanıp farklı yöre türkölünün viyolonsel eğitimine uyarlanarak bir ders materyali haline getirilmesi önerilmektedir. “Gerek batı

müziği, gerekse Türk müziği eğitimi veren kurumlardaki çalgı eğitimi süreçlerinde, batının belli bir sisteme oturtmuş olduğu çalgı öğretim yöntem teknikleri ve metotlarından yola çıkarak, geleneksel Türk müziği türlerinin zenginliklerine daha fazla yer vermenin, Türk müzik kültürünün evrenselleşme sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir”(Demirci, 2013, s.118).

“Geleneksel öğeler taşıyan müziklerin o toplumda yaşayan bireyler tarafından daha kolay algılandığı, benimsendiği ve öğrenildiği düşüncesi dayanak alındığında müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda da bu müziklerin eğitim sürecinde kullanılmasıyla sürecin daha etkin, verimli ve kalıcı bilgilerle yürütüleceği düşünülebilir”(Kaya & Gökbudak, 2011, s. 535).

Ayrıca mesleki müzik eğitiminin bir parçası olan güzel sanatlar liselerindeki çalgıları viyolonsel olan müzik öğrencilerine farklı kaynaklar sağlayarak, çalgı eğitimine yönelik motivasyonuna olumlu yönde etki edeceği düşünülmektedir.

Mesleki çalgı eğitimi verilen bir çok kurumda viyolonsel programında halk türkülerinin kullanılması gerektiği düşünülmektedir. ”Günümüzde birçok müzik eğitimi kurumunun öğretim programlarında yer alan bireysel çalgı eğitimi derslerinde seslendirmek üzere türküler, klasik batı müziği teknikleri ve terimleri kullanılarak düzenlenmeli, öğrencilerin bu türkülerini yörelerine en uygun bir şekilde seslendirebilmeleri sağlanabilmeli, türkülerin vermek istediği duyguları yansıtabilecek pozisyon ve yay teknikleri vb. kullanılmalıdır”(Demirci, 2013, s.127).

“Atalarımızdan bizlere miras olan türkülerimizin yöresel özellikleri ile viyolonsel çalgısının evrensel özelliklerinin işbirliği sonucunda, kültürümüzün evrensel boyutlara taşınması mümkün olabileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda türkülerimizin viyolonsel çalgısına aktarımının daha fazla gerçekleştirilmesi önerilmektedir” (Kayaarslan ve Kumtepe, 2021 s.1189).

Güzel sanatlar liselerinde viyolonsel eğitimi ile ilgili çalışmaların daha fazla yapılması yapılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

“Anadolu güzel sanatlar liseleri, müzik eğitimi anabilim dallarının büyük ölçüde öğrenci kaynağını oluşturmaktadır. Bu bakımdan, AGSL’ leri Müzik Eğitimi ABD’ larından ayrı düşünmek doğru olmaz. Araştırmacıların bu alanda daha çok çalışma yapması ve bu liselerin sorunlarına yönelik çözüm aramaları gerekmektedir”(Ercan & Yıldırım Orhan, s.199) .

İşlevsel ve doğru teknikler kullanarak, halk türkülerinin viyolonsele daha fazla uyarlanması ve piyano eşlikli halk müziği çalışmalarının, Güzel Sanatlar Liseleri viyolonsel dersi öğretim programında daha fazla yer alması bakımından önemlidir.

Uyarlanan halk türkülerinin eşlikleri, güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin , 11. Sınıf piyano ders kitabını kazanımları doğrultusunda olduğundan, birlikte müzik yapma çerçevesinde, akran öğretimini de sağlaması yönünden önem arz etmektedir.

Eşlikli yapılan çalışmaların lisans düzeyindeki mesleki viyolonsel eğitime katkı sağladığı bilinmektedir. “Eşlikli çalışmaların çalıcılar tarafından her gün düzenli bir şekilde çalışılmasının ülkemizdeki viyolonsel eğitime ve dolayısıyla yaylı çalgı eğitime katkı sağlayacağı düşünülmektedir”(Topoğlu, 2010, s.51).

Bu çalışmanın yapılan diğer çalışmalardan farkı halk türkülerinin viyolonsel dersi içerisinde piyano eşliği ile kullanılması ve bunun performansa etkisinin saptanmasıdır.

Bu çalışmanın viyolonsel dışındaki diğer çalgıların eğitime yönelik yapılacak diğer çalışmalara da yol göstermesi bakımından önemli görülmektedir.

1.11. Varsayımlar

Araştırma şu varsayımlara dayanmaktadır:

- 1- Geliştirilecek halk türkülerine dayalı çoksesli viyolonsel öğretim materyalinin, performansa yönelik teknik ve müzikaliteye bir etkisi olacağı,
- 2- Bu çalışmada kullanılan veri toplama araçlarının bu araştırma amaçlarına uygun olacağı,
- 3- Veri toplama araçlarına verilen cevapların doğru ve samimi olduğu varsayılmaktadır.

1.12. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- 1- Gazi Üniversitesi, Kars Kafkas Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalları ve bu kurumlarda görevli olup bireysel çalgı (Viyolonsel) derslerini yürüten öğretim elemanlarıyla,

2- Uzman görüşü çerçevesinde belirlenmiş olan hicaz, kürdi, hüseyini makamları ve bu makamlardaki; Tanrıdan Diledim, Gerizler Baş, Çiçekten Harman Olmaz adlı piyano ile eşliklendirilmiş türküler ile,

4- Nitel boyuta ilişkin örneklem grubu olarak Güzel sanatlar liselerinde görev olan ve görüşme yapılan 19 viyolonsel öğretmenleriyle,

5- Deneysel boyuta ilişkin çalışma grubu olarak seçilen; Ankara Güzel Sanatlar Lisesi, Düzce Güzel Sanatlar Lisesi, Bolu Güzel Sanatlar Lisesi ile ve bu kurumlarda öğrenim gören 3. ve 4. Sınıftan 8 kişilik viyolonsel öğrencisi ile sınırlıdır.

1.13. Tanımlar

Teknik: Araştırma çerçevesinde ele alınan teknik kavramı viyolonsel eğitimindeki sağ el ve sol elin gerçekleştirdiği psikomotor davranışların bütünüdür.

Bilişsel Çıracılık: Bilişsel çıracılık, öğrencinin bir uzmanı gözlemleyerek başladığı, bir süre sonra uzman desteğiyle yaptığı ve daha sonraları ise herhangi birinin desteğine ihtiyaç duymaksızın bir işi kendi başına hatta kendi yöntemleriyle yapabilecek yeterliliğe ulaştığı süreci ifade etmektedir.

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Konu ile özdeşleşen çalışma bulunamamıştır. Ancak viyolonsel eğitimi ile ilgili aşağıda verilmiş olan çeşitli konularda yazılmış kitap, dergi, makale ve tezler konuyu desteklemektedir.

2.1.Ulusal İlgili Araştırmalar

Coşkuner, (2016) Türkiye’de Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Bireysel Çalgı Eğitimi Dersinde (Yaylı Çalgılar) Piyano Eşlikli Çalışmalara İlişkin Öğretmen Görüşleri, adlı Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi’nde yayınlanmış makaledir. Müzik eğitiminin hem performans hem de eğitim boyutlarında çalgı eğitiminin önemi bilinmektedir. Müzik eğitiminin vazgeçilmez bir unsuru olan çalgı eğitimi ile öğrencilerin bir çalgı çalma ve eşlik yapma becerilerinin gelişmesinin yanı sıra kulak eğitimi de desteklenmiş olur. Çalgı eğitiminde ses temizliği, müzikalite ve tempo içerisinde kalarak icra yapabilme, bir öğrenciden beklenen en önemli davranışlardandır. Sözü geçen davranışların daha doğru, sağlıklı ve kontrollü yapılmasında eşlikli çalışmalar oldukça önem taşımaktadır. Ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda temel eşlik çalgısı piyanodur. Piyano, çok sesli bir çalgı oluşu ve geniş ses aralığına sahip olması nedeniyle ideal ve kullanışlı bir çalgıdır. Bu araştırma; Türkiye’de Güzel sanatlar liselerindeki öğretmenlerin görüşleri alınarak bireysel çalgı eğitimi dersinde (yaylı çalgılar) piyano eşlikli çalışmaların ne ölçüde ve ne şartlarda yapıldığını betimlemek, bu çalışmaların öğrenci üzerindeki olumlu etkilerinin önemini vurgulamak, okullarımızdaki ve programdaki eksikleri ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Araştırma; temel alan araştırmasına dayalı betimsel bir çalışma olup, nitel bulgular kaynak tarama, nicel bulgular

ise anket yöntemiyle elde edilmiştir. Nicel bulgular istatistiksel olarak çözümlenmiş ve yorumlanmıştır. Yapılan araştırma sonucunda Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri'nde görev yapan keman eğitimcilerinin eşlikli çalışmalara yer verdiği ve bu çalışmalara 1. sınıfın 2. döneminde başladıkları, ancak yeteri kadar eşlikçi bulamadıkları, piyano eşliğinin müzikal becerilere olumlu yönde etki edeceği sonuçları ortaya çıkmıştır. Eşlikli çalışmaların önemi, değerlendirmeye katılan bütün öğretmenler tarafından önemle vurgulanmış ve bu konudaki eksiklere ilişkin gerekli görülen çözüm önerilerinde bulunulmuştur

Kayaarslan ve Kumtepe (2020)'nin Türkiye'de halk ezgilerinin viyolonsele aktarılmasına ilişkin yapılmış lisansüstü tezler, adlı, Online Journal Of Music Sciences'ta yayınlanmış araştırma makalesi. Bu çalışmada halk ezgilerinin viyolonsele aktarılmasına ilişkin yapılmış olan ve viyolonsel eğitime katkı sağlayan lisansüstü tezler incelenerek içerik bakımından sınıflandırılmıştır. Bu araştırma halk ezgilerinin viyolonsele aktarılmasına ilişkin yapılmış lisansüstü tezlerin alt problemler ışığında içeriğinin incelenip sınıflandırılması amacıyla yapılmıştır. Bu amaç bağlamında, tezlerin tek bir araştırma çatısı altında toplanması, başka araştırmacılara yardımcı bir kaynak oluşturması ve bu konuda başka yapılacak çalışmalara ışık tutması bakımından büyük önem taşımaktadır. Bu araştırma, nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın deseni ise durum çalışmasıdır. YÖK Tez'de viyolonsel veya çello anahtar kelimeleri ile aratıldığında 204 adet teze ulaşılmıştır. Bu 204 tez araştırmanın evrenini oluştururken, bu tezlerden halk ezgilerinin viyolonsele aktarılmasına ilişkin yapılmış olan 5 tez de örneklem grubunu oluşturmaktadır. Bu 5 tezden elde edilen veriler doküman analizi tekniği ile incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda halk ezgilerinin viyolonsele aktarılmasına ilişkin yapılan çalışmaların hepsinin eğitim bilimleri enstitüleri ve müzik eğitimi anabilim dallarında yapıldığı, bu doğrultuda tezlerin yapılma amacının öncelikli viyolonsel eğitimi olduğu anlaşılmıştır. Bir tez hariç aktarımı yapılan türkülerdeki koma seslerin sadeleştirilerek tampere ses sistemine uygun düzenlendiği ve daha parlak duyum-tını için genellikle eserlerin karar seslerinin değiştirildiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Kayaarslan ve Kumtepe (2020)'nin Allı Turnam Türküsünün Viyolonsel ile Çalışımına Yönelik Eğitim Materyallerinin Hazırlanması. International Journal of Eurasia Social Sciences 'ta yayınlanmış araştırma makalesi. Abdallar çok eski dönemlerden beri yazılı kaynaklara göre Türkmen aşireti olarak bilinmektedir. Abdallar Anadolu'ya başlayan göç dalgalarından sonra yaşadığımız topraklara gelmiş ve birçok farklı mesleklerle uğraşsalar da daha çok düğünlerde davul-zurna çalıp müzisyenlik yaparak geçimlerini günümüze dek

sürdürmüşlerdir. Abdallar olarak adlandırılan bu Türkmen aşiretinde birçok aşık-ozan yetişmiştir. Bu ozanlardan biri de Hacı Taşan'dır. Bu araştırmada Hacı Taşan'a ait "Allı Turnam" adlı türkünün viyolonsele aktarımı yapılmış ve bu aktarımı yapılan türkünün çalımında ortaya çıkan karakteristik kazanımlara yönelik eğitim materyalleri (dizi, alıştırma ve etütler) hazırlanmıştır. Araştırma, nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Veri toplama yöntemlerinden de doküman analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Allı Turnam adlı türkünün viyolonsele aktarımında TRT Türk halk müziği (THM) repertuvarında bulunan derleme notası, Hacı Taşan'a ait ses kayıtları ve uzman görüşleri baz alınmıştır. Eğitim materyallerinin hazırlanması sırasında da uzman görüşlerine başvurulmuştur. Viyolonsel çalgısına aktarımı gerçekleştirilen Allı Turnam türküsünün 15 adet teknik kazanımı belirlenmiş ve karakteristik olduğu düşünülen iki kazanım için birer alıştırma, makamsal dizi, kazanımların da hepsini içeren bir etüt hazırlanmıştır. Eserin 2/4'lük usulü 4/4 olarak değiştirilmiştir. Eserde bulunan tartım kalıplarının okunması güçlüğü bu değişikliğe neden olmuştur. Bu değişiklik yapılırken uzman görüşleri de alınmıştır. Bu araştırma Kırıkkale'nin kültürel bir değeri olan Hacı Taşan ve türkülerinin ulusal-uluslararası platformlarda tanınması ve Allı Turnam adlı türkünün viyolonsel repertuvarına kazandırılması bakımından büyük önem taşımaktadır. Ayrıca gerek viyolonsel gerekse başka çalgılara halk ezgilerinin uyarlanması ile ilgili yapılacak olan çalışmalara ışık tutması bu araştırmanın başka bir önemini ortaya koymaktadır. Atalarımızdan bizlere miras olan türkülerimizin yöresel özellikleri ile viyolonsel çalgısının evrensel özelliklerinin iş birliği sonucunda, kültürümüzün evrensel boyutlara taşınması mümkün olabileceği düşünülmektedir

Arıcı Kethüda & Yıldırım Orhan (2019) Türk Makam Müziğinde Viyolonselin Kullanımına İlişkin Yazılmış Lisansüstü Tezler adlı 30 Ağustos Bilimsel Araştırmalar Sempozyumun'da sunulmuş bildiri. Çalışma betimsel bir çalışma olup nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi uygulanmıştır. Viyolonsel eğitime katkı sağlamak birincil amacını taşıyan bu derleme çalışması, Türk makam müziği ve viyolonsel alanlarında yapılmış araştırmaları belirlemek için, Yükseköğretim Kurulu Tez Dokümantasyon Merkezi'ne kayıtlı ve erişim izinleri olan "Türk makam müziği, Türk müziği, Türk halk müziği, viyolonsel ve viyolonsel eğitimi" anahtar kelimeleri ile tarama yapılmıştır. Tarama sonucunda; Türk makam müziği ve viyolonselin kullanımına ilişkin 2001- 2019 yılları arasında yazılmış 21 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Ulaşılan tezler, türleri, yılları, üniversiteleri, enstitüleri ve konularına göre tablolastırılmış; amaç, yöntem (veri toplama

araçları) ve sonuçları bakımından incelenmiş ve güncelden geçmişe sırayla açıklanmıştır. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgularda makamsal müzikte viyolonsel kullanımına ilişkin yazılmış tezlerin daha çok yüksek lisans tezi olduğu, tezlerin daha çok Gazi Üniversitesinde yazıldığı, alanda yapılan çalışmaların daha çok kaynak tarama yöntemiyle yapıldığı ve çoğunlukla nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı, 2017 yılından itibaren bu alanda yazılmış tez sayısının artış gösterdiği tespit edilmiştir.

Lehimler (2014)'in Geleneksel Türk müziğine dayalı viyolonsel öğretimine yönelik bir model önerisi ve uygulamadaki görünümü (Hüseyini makamı örneği) adlı Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde Yayınlanan Doktora Tezi. Araştırmanın amacı, viyolonsel öğrencilerinin, geleneksel Türk halk müziği içinde yer alan komalı ses ve temel süsleme tekniklerini çalma becerilerini geliştirmeye yönelik yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda bir öğretim modeli geliştirmek ve bu modelin uygulamadaki görünümünü ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda eğitim gören 5 viyolonsel öğrencisi oluşturmaktadır. Bu çalışmada hem betimsel hem de deneysel yöntem kullanılmıştır. Bu doğrultuda, nicel ve nitel veriler ayrı ayrı toplanmış, analiz edilmiş ve elde edilen veriler sonuçta bir araya getirilmiştir. Araştırmanın betimsel boyutunda araştırma için belirlenen konunun temellendirilmesi ve yönlendirilmesi için literatür taraması yapılmıştır. Ayrıca konu ile ilgili var olan durumun ortaya konulması için eğitim fakültelerinde görev yapan viyolonsel öğretim elemanlarına uzman görüşü için anket formu uygulanmıştır. Anket sonucunda viyolonsel eğitiminde makamsal sistemde hüseyini türkülerin icrasında karşılaşılan/karşılaşılabilecek sorunlara yönelik görüşler saptanmıştır. Hazırlanacak olan öğretim modeli doğrultusunda yapılan literatür taraması sonucunda araştırmanın deneysel bölümünde kullanılacak olan alıştırma oluşturulmuş ve uzmanlara uygulanarak eksik ve geliştirilmesi gereken yönler tespit edilmiş ve düzeltilmiştir. Alıştırmalar hazırlandıktan sonra yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda 5 haftalık öğretim modeli geliştirilmiştir. Araştırmada, deneysel aşamanın ön test-son test verilerini elde etmek için uzman görüşleri doğrultusunda bir performans ölçme aracı geliştirilmiştir. Araştırmanın deneysel boyutunda ise, tek gruplu ön test son test deseni kullanılmıştır. Hazırlanan öğretim modeli doğrultusunda uygulanan beş haftalık deneysel işlem sürecinden sonra ön test son test farklılıkları karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler, “Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi” ve “Kruskal Wallis Tek Yönlü Varyans Analizi”

kullanılarak analiz edilmiştir. Ayrıca deneysel işlem sonrasında çalışma grubu öğrencilerinin yapılan çalışmayla ilgili görüşleri alınmıştır.

Araştırma sonucunda, eğitim fakültelerinde uygulanmakta olan viyolonsel eğitiminde hüseyini türkülerden çok az düzeyde yararlanıldığı, kullanılan türkülerin de tampere sisteme göre öğretildiği ve icra edildiği tespit edilmiştir. 5 haftalık eğitim süresince yapılan haftalık değerlendirmeler sonucunda çalışma grubu öğrencilerinin komalı ses çalma becerilerinde önemli derecede iyileşme sağlandığı gözlemlenmiştir. Deneysel işlem sonunda öğrencilerin ön test son test puanları arasında önemli düzeyde olumlu farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, deneysel işlem sonrası çalışma grubu öğrencileri ile yapılan görüşme formlarından elde edilen verilerle de tutarlılık göstermektedir.

Karahan (2008) “Çağdaş Türk Müziği Piyano eserlerine Hazırlık Amacıyla Yazılan Etütlerin Öğrencilerin eserleri Çalma Düzeylerine Etkisinin Belirlenmesi” isimli Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Yayınlanan Doktora Tezinde; Çağdaş Türk müziği piyano eserlerine hazırlayıcı etüt yazma yöntemi oluşturmak ve bu yönteme dayalı olarak yazılan etütlerin öğrencilerin eserleri çalma aşamalarındaki (çözümlemeli ön çalma, çalışma, son çalma) performanslarına etkilerini araştırmıştır. Belirtilen amaçlar doğrultusunda araştırmada deneysel model kullanılmıştır. Araştırmanın deneysel evresinde kontrollü son-test model kullanılmıştır. Araştırmaya ulusal ve uluslararası literatür taramasıyla başlanmış, daha sonra Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nın piyano öğretimi sürecinde en çok kullanılan Çağdaş Türk müziği eserlerinin belirlenmesine yönelik olarak birinci anket uygulaması yapılmıştır. İkinci anket uygulamasında birinci anket uygulamasıyla belirlenen eserlerin içerisinden öğrencilerin en çok sorun yaşadıkları eserler belirlenmiştir. Daha sonra belirlenen üç eserin yapısal çözümlemesi yapılmıştır. Bu çözümlemede eserlerin ezgi kalıpları, makamları, tartım kalıpları, ölçüleri, akor kalıpları, çalma teknikleri, ses alanları ve nüans düzeyleri saptanmıştır. Çözümlemeden elde edilen bilgilere dayalı olarak eserlere hazırlık etüdü yazmaya yönelik yöntem oluşturulmuştur. Oluşturulan yönteme dayalı olarak belirlenen üç esere hazırlık etütleri yazılmıştır. Araştırmanın deneysel evresinde önce piyano çalma becerisi açısından birbirine denk deney ve kontrol grupları oluşturulmuştur. Sonra deney grubuyla üç gün süreyle her gün 20’şer dakika hazırlık etüdü çalışılmıştır. Daha sonra deney ve kontrol gruplarının eseri deşifre, çalışma ve çalma aşamalarındaki performansları kamerayla kaydedilmiştir. Performans kamera kayıtları üç uzman eğitimciyle izlenerek değerlendirme verileri elde edilmiştir. Araştırmanın sonunda esere hazırlık etüdüyle çalışan deney grubu öğrencilerinin

kontrol grubu öğrencilerinden, eserin deşifre, çalışma ve çalma aşamalarındaki performansları açısından daha başarılı oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Tabak, Yurga, ve Zahal, (2017) tarafından yapılan, “Makamsal İçerikli Etüt ve Eserlere Dayalı Klasik Gitar Öğretiminin Performans Başarısına Etkisi.” Electronic Turkish Studies, adlı dergide yayınlanmış araştırma makalesidir. Bu araştırma ile klasik gitar öğretiminde eşit tampere sisteme uyarlanmış makamsal içerikli etüt ve eserlerin kullanılabilirliğinin ve bu bağlamda geliştirilen öğretim programının öğrenci başarısına etkisinin ne düzeyde olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma, “tek grup ön test – son test” desende oluşturulmuştur. Araştırmanın çalışma grubu; Harran Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Lisans Programı’nda öğrenim gören bireysel çalgı gitar öğrencileridir (n=7). Çalışma grubuna; Hüseyinî, Kürdî, Hicâz, Râst ve Nihâvend makam dizileri ve yapıları temel alınarak 11 haftalık bir klasik gitar öğretim programı uygulanmıştır. Bu öğretim programı kapsamında uzman görüşleri doğrultusunda her makam için 5 etüt ve 5 eser bestelenmiştir. Öğretim süreci ikişer haftalık bölümlerden oluşmaktadır. İlk haftada teorik olarak makamın ve ilgili etüdün çalışılması, ikinci haftada ise ilgili eserin çalışılması gerçekleştirilmiştir. Her iki haftalık sürecin ilk haftasında; ilgili makam öğrencilere teorik olarak anlatılmadan önce, öğrencilerin bilgi düzeylerini görebilmek adına dört soruluk ön sınavlar yapılmıştır. Anlatım gerçekleştirildikten sonra aynı sınav tekrarlanmış ve dersin etkisi, öğrencilerin öğrenim durumları yeniden tespit edilmiştir. Teorik çalışmanın takibinde ilgili etüt ve eser çalışılıp ön test – son testleri alınmıştır. Bu işlem, tüm çalışma sürecinde her makam için beş defa yapılmıştır. Bu eser ve etütlere yönelik ön test – son test puanları, “performans değerlendirme formu” aracılığı ile tespit edilmiştir. Performans değerlendirme formu; teknik ve müzikal boyutlara ilişkin 20 maddeden oluşmaktadır. Öğrencilerin performanslarının değerlendirilmesi işlemi, altı farklı üniversiteden altı alan uzmanı gerçekleştirmiştir. Veri analizi için Kendall’s W, Wilcoxon testleri uygulanmış; etki büyüklükleri için r değerleri hesaplanmıştır. Puanlayıcılar arası uyum düzeyinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; makamsal içerikli öğretim programının öğrenci başarısını yüksek etki düzeyi ile arttırdığı, dolayısıyla uygulamaların kullanılabilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Birel (2014) tarafından yapılan, “Viyolonsel Öğretiminde Performansı Değerlendirmeye Yönelik Hazırlanan Dereceli Puanlama Anahtarının (Rubrik) Sınanması ve Değerlendirilmesi” konulu Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü’nde Yayınlanan Doktora Tezidir. Bu çalışmada, Türkiye’deki Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında

(MEABD)yapılan, bireysel çalgı (viyolonsel) eğitimi dönem sonu performans sınavı değerlendirmesindeki genel durum saptanmaya çalışılmış olup; bu doğrultuda geçerliği ve güvenilirliği test edilmiş standart bir ölçme aracı oluşturmak amaçlanmıştır. Araştırma, amacı doğrultusunda genel olarak betimsel nitelikte bir çalışmadır. Araştırmada, yeni geliştirilen viyolonsel rubriğinin dönem sonu sınavlarında kullanılmasının etkileri incelenerek, viyolonsel rubriği ölçütlerinin oluşturulması aşamasında ilgili öğretim elemanlarının görüşlerinden ve benzer nitelikteki performans ölçme araçlarından faydalanılmıştır. Ayrıca, öğretim elemanları tarafından kullanılmakta olan yöntem ve araçlarla yeni geliştirilen ölçme aracının (rubrik), dönem sonu sınavındaki ilişkisi ele alınmaktadır. Bu sebeple araştırmada, "İlişkisel Tarama Modeli" kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, farklı üniversitelerin MEABD'nda görev yapan 6viyolonsel eğitimcisi ve Gazi Üniversitesi MEABD birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf bireysel çalgı (viyolonsel) eğitimi dersi alan 20 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada saptanan problemler, literatür taraması, öğretim elemanlarına ilişkin görüş anketi, araştırmacı tarafından yeni geliştirilen ve öğretim elemanları tarafından uygulanan ölçme aracı (rubrik) ile elde edilmiştir. İstatistiksel çözümlemeler için, SPSS 18.0 (The Statistical Packet for The Social Sciences) paket programı kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir.

Kaya ve Gökbudak (2011) Viyolonsel Eğitiminde Makamsal Etüt ve Egzersizlerin Kullanım Durumuna İlişkin Bir Araştırma adlı e-Journal of New World Sciences Academy de yayınlanmış araştırma makalesidir. Bu çalışmada makamsal etüt ve egzersizlerin eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dallarındaki viyolonsel eğitimi dersi sürecinde kullanılabilme durumu ve sağlayacağı katkılar araştırılmıştır. Çalışma sürecinde, makamsal etüt ve egzersizler kullanan deney grubu öğrencileri ile tonal etüt ve egzersizleri kullanan kontrol grubu öğrencilerinin hedeflenen davranışa ulaşmadaki performans düzeyleri arasındaki farklar ve gelişmeler ölçülmüştür. Bu araştırmanın çalışma grubunu, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı viyolonsel öğrencileri oluşturmuştur. Bu öğrencilerden rastgele seçilerek oluşturulan deney ve kontrol gruplarının denklilikleri bir etüt yardımıyla ölçüldükten sonra, gruplar araştırmacı tarafından 10 haftalık süre boyunca uygulamalı olarak çalıştırılmıştır. Elde edilen ön-test ve son-test sonuçlarına göre, deney ve kontrol gruplarının performans farklılıkları karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler SPSS (V10.0) yazılımı yardımıyla, "Eşleştirilmiş T-Testi" ve "Mann Whitney –U testi" kullanılarak değerlendirilmiştir.

Saraç (2003) "Öğrenme Kuramlarına Göre Bir Yaylı Çalgı Olarak Viyolonsel Eğitimi Ve Viyolonsel Öğretim Programı Süreci" Muğla Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yayınlanmış makaledir. Bu çalışma yaylı çalgı eğitiminin bir boyutu olarak, viyolonsel eğitiminde psikomotor becerilerin yeri, önemi ve kapsamı sistem ve süreç yaklaşımına göre öğrenme kuramlarıyla doğrudan ilgilidir. Bu çalışma, viyolonsel eğitimini öğrenme kuramlarına göre örneklerle ele almış ve viyolonsel öğretim programı sürecini bir sistem bütünlüğü içinde dikey ve yatay organizasyon şeması şeklinde ele alarak, program geliştirme yaklaşımına göre öneriler getirmiştir.

Öztürk (2014) "Viyolonsel Öğretiminde Öz Değerlendirme Uygulamalarının Performansa ve Tutuma Etkisi" adlı Ondokuz Mayıs Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yayınlanmış yüksek lisans tezinde, viyolonsel dersinde öz değerlendirme uygulamalarının öğrenci performans ve tutumuna etkisinin olup olmadığını belirleyip, elde edilen sonuç ve öneriler doğrultusunda viyolonsel derslerinin verimliliğine yönelik katkıda bulunmak amacını taşımaktadır. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda 2010-2011 Akademik Yılı'nda viyolonsel dersi alan bütün öğrenciler (n=16) çalışma grubunu oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Umuzdaş (2012) tarafından geliştirilen "Viyolonsel Dersine İlişkin Tutum Ölçeği" ve tarafımızdan geliştirilen "Viyolonsel Dersine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı (rubrik)" kullanılmıştır. Öğrencilerin performanslarını ölçmek amacıyla geliştirilen bu puanlama anahtarının geçerliği için uzman görüşleri alınmıştır. Sınıf içi korelasyon katsayısı (0,952) olarak hesaplanan puanlama anahtarı güvenilir bulunmuştur. Öğrenciler uygulama öncesi ve sonrasında tutum ölçeğini doldurmuştur. Öğrencilerin uygulama öncesi ve sonrasındaki performansları beş uzman tarafından rubrik ile değerlendirilmiştir. Öğrenciler aynı performansları, uygulama öncesi ve sonrasında, kendilerini video kameradan izleyerek rubrik ile puanlamışlardır. Ayrıca, uygulama sonrasında öğrencilerin öz değerlendirme uygulamaları ile ilgili görüşleri de alınmıştır. Elde edilen veriler SPSS 17.0 (Statistical Package For Social Sciences) istatistik paket programına girilerek çözümlenmiştir. Öz değerlendirme uygulamalarının öğrencilerin performanslarına ve tutumlarına etkisini belirlemek ve kendi performanslarına verdikleri puan farkını ölçmek için Wilcoxon işaretli sıralar testi kullanılmıştır. Ayrıca öğrenci görüşleri incelenerek nitel değerlendirme yapılmıştır. Uygulamanın sonucunda, bir yarıyıl (13 hafta) boyunca öz değerlendirme yapan öğrencilerin performans ve tutumlarının geliştiği görülmüştür. Ayrıca öğrenciler de kendi performanslarında gelişme olduğunu görmüş, uygulamayı olumlu,

zevкли ve geliştirici bulmuştur. Bu bağlamda, öz değerlendirme uygulamalarının Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda yapılan viyolonsel derslerinin verimliliğini artırdığını söylemek mümkündür.

2.2. Uluslararası İlgili Araştırmalar

Gabrielsson (1999) tarafından yapılan Müziğin Performansı” isimli tarafından yazılmış kitap bölümüdür. Müzik performansı birçok farklı yolda ele alına bilecek geniş bir konudur. Bu bölüm müzik performansı ve bu konuyla ilgili deneysel araştırmalara odaklanmıştır. Bu çalışmaların büyük bir çoğunluğu, akılda tutulması gereken bariz bir sınırlama olan tonal batı müziğiyle ve daha çok sanat müziğiyle ilgilidir. Çalışmalarda ne akorlar, aralıklar, basit notaların performansı gibi bağlamlar , ne de müzik öğretimiyle ilgili konular tartışılmamıştır. İkincisi için, Colwell (1992) tarafından düzenlenen el kitabına bakınız. Sadece şarkı söylemeye ilişkin konula geliş güzel bir şekilde tartışılmıştır. Çünkü bu Sunberg tarafından bu ciltte ele alınmıştır. Ele alınan konular bir tür kronolojik sırayı takip eder. performansın planlanması, performansın çeşitli yönlerine geçilmesi (deşifre, doğaçlama, geri bildirim, motor süreçler, ölçümler ve modelleri), daha sonra durumu etkileyebilecek fiziksel, psikolojik ve sosyal faktörlere performans ve son olarak performansın değerlendirmesine. Müzik psikolojisiyle ilgili bazı ders kitapları performansla ilgili sorular içerir. Mursell (1937/1971)vokal ve enstürmantal performansı kıyaslamıştır ve o, teknik ve çevirilerde problemleri tartışmıştır. Seashore (1938), ve arkadaşları tarafından yapılan kapsamlı performans ölçümlerini özetlemiş, Lundin'de (1985) de alıntılanmıştır. Schoen (1940), sanatsal şarkı söyleme çalışmalarını tanımlamıştır. Lundin (1985) davranışçı bir bakış açısından müziği öğrenmeyi ve hatırlamayı tartışmıştır. Sloboda (1982a, 1985b) performans planlarını, deşifreyi, provayı ve uzman performansını bilişsel bir yaklaşımla tartışmıştır. Müzik performansında bu ve diğer sorular, Sloboda (1988), Jones ve Holleran (1992) ve Bruhn, Oerter ve Rrsing (1993) tarafından düzenlenen ciltlerde farklı yazarlar tarafından da detaylandırılmıştır.

Kumar ve Sen Thote (2019)” Deneyimsel Öğrenme: Keyifli Öğrenme İçin Kapsayıcı Sanat Eğitimi”, International Journal of Research’te yayınlanmış makale, Sanatla bütünleştirilmiş öğrenme, sınıf geçişini eğlenceli, yaratıcı hale getirir ve zengin ve kültürel mirasımızın takdir edilmesini teşvik eder. Aynı zamanda sanata dayalı sorgulamayı, araştırmayı, keşfetmeyi eleştirel düşünmeyi ve sınıf için yaratıcılığı, öğrenciler arasında kavramların

anlaşılmasını teşvik eder. Ayrıca öğrencilerin anlam ve anlayışı yönlendirmelerini sağladığı için deneyimsel öğrenmeyi geliştirir. Okullarda sanat eğitiminin karşı karşıya olduğu zorlu duruma rağmen bazı muafiyetler de bulunmaktadır. Bu makale, sanat eğitimini keşfetmek için okulun etnografik vaka çalışmasına dayanmaktadır. Bu okulda sanat, eğitime bütüncül bir yaklaşım benimseyen okulun doğal bir parçası olarak bütünleştirilmiştir. Sanat eğitimi uygulamaları yaratıcı bir şekilde gerçekleştirilmiştir.

Jaffurs (2004) “Müzikalitenin Geliştirilmesi Formal ve İnfomal uygulamalar” adlı Action, Criticism & Theory for Music Education ‘da yayınlanmış elektronik makaledir. Bu makalenin amacı, formal ve informal müzik öğretimi uygulamalarını ve bu uygulamaların müzikalitenin gelişimi ile olan ilişkisini incelemektir. Müzikalitenin algılarını, tanımlarını ve kökenlerini inceleyerek, örgün ve yaygın eğitim uygulamalarını ve bunların günümüzde müzik eğitimi ile nasıl ilişkili olduğunu daha iyi anlayabiliriz. Makalenin öncülü, eğitimcilerin ve filozofların müzikalite hakkındaki görüşlerinin, müzikallığın şu anda nasıl öğretildiğiyle ilgili olmasıdır.

English, (1985) tarafından yapılan “Piyano eşlik miktarının başlangıç yaylı çalgılar sınıfı eğitimindeki göreceli etkisi(Orkestra, Ritim, Başlangıç,Vuruş)” adlı Houston Üniversitesinde yayınlanmış doktora tezi. Bu çalışmanın amacı, piyano eşlik miktarının başlangıç yaylı çalgılar sınıflarında göreceli etkinliğini karşılaştırmaktır. Piyano eşliğinin miktarının değiştirilmesinin, yaylı çalgı performansı değerlendirme profili ile ölçülen tonlama ve ritmik tutarlılık ve doğruluğu önemli ölçüde etkilediği hipotezini test etmek için, yaylı çalgılara yeni başlayan 42 öğrenciyi içeren bir deney yapılmıştır. 42 denek rastgele üç çalışma grubundan birine atanmıştır. birinci grup, öğretim sırasında piyano eşliği almamıştır. ikinci grup, öğretim süresinin yaklaşık yüzde 100'ünü piyano eşliğinde alırken, üçüncü grup, öğretim süresinin yaklaşık yüzde 50'sini piyano eşliğinde aldı. grup denliğini belirlemek için ön test değerlendirme aracı Edwin Gordon'un Musical Aptitude(1965) kullanıldı. Son test, her sınıfın grup olarak ve her öğrencinin bireysel olarak bantlanmış bir performansıydı. Kasetler, deneyimli üç yaylı öğretmenden oluşan bir panel tarafından değerlendirilip karar bağlandı. performans, uzmanlar aracılığıyla tonlama, ritmik tutarlılık ve doğruluk alanlarında değerlendirildi. verilerin istatistiksel analizi, varyans analizine ve çoklu regresyon analizine dayanıyordu. Bu çalışma aşağıdaki hipotezi test etmek için yapılmamıştır: değişen miktarlarda piyano eşliği alan gruplar arasında tonlama ve ritmik tutarlılık ve doğrulukta istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. Hipotez kabul edildi. Hazırlanan bir eserde bireysel öğrenci entonasyonu dışında, son test

performansındaki bireysel ve grup puanları, piyano eşlikli olmayan öğrencilerin piyano eşlikli öğrencilere göre entonasyon ve ritmik tutarlılık ve doğruluk alanlarında daha üstün olduklarını göstermektedir. Sınırlı piyano eşliğine (eğitim süresinin yüzde 50'si) maruz kalan öğrenciler, önemli piyano eşliğine (eğitim süresinin yaklaşık yüzde 100'ü) maruz kalan öğrencilere göre daha üstündü. Bu nedenle, çalışma piyano eşliksizliği ile performans başarısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir pozitif ilişki olduğunu göstermektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, evren ve örnekleme, ölçme araçlarına, verilerin toplanmasına ve verilerin analizine yönelik bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada alan araştırmasına dayalı betimsel ve deneysel desene dayalı karma bir araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırmada kuramsal veriler alan araştırması ve uzman görüşleri yoluyla; nicel veriler ise deney yöntem ile elde edilmiştir.

Araştırmanın alt amaçlarına ulaşılabilmesi için; betimsel boyutta anket uygulaması yapılmış; deneysel boyutta ise iki grup ön test- son test modeli kullanılmıştır. Buna göre bu araştırma ilgili literatürün taranması, mevcut durumun viyolonsel öğretim elemanlarıyla yapılan anket ile ortaya konulması yönünden betimsel, oluşturulan öğretim modelinin uygulanması yönünden de deneysel bir araştırma niteliği taşımaktadır.

“Tek grup ön test-son test deney modelinde gelişmiş güzel seçilmiş bir gruba bağımsız değişken uygulanır. Modelde hem deney öncesi (ön test) hem deney sonrası (son test) ölçmeler vardır“(Karasar, 2006, s. 96).

Tablo 6
Tek Grup Ön Test-Son Test Modeli (Karasar, 2006)

Grup	Ön test	İşlem	Son test
G ₁	O _{1,1}	X	O _{1,2}

Bir grup araştırma katılımcısı (G), uygulama koşullarının uygulanması için önce bağımlı değişkende (O) ölçülür. Bağımsız değişken, (X) daha sonra tatbik edilir ve bağımlı

değişken (O) yeniden ölçülür. Ön test ($O_{1,1}$) ve son test ($O_{1,2}$) puanları arasındaki fark uygulama koşullarının etkinliğinin bir göstergesi olarak alınır (Johnson & Christensen; 2014, s.298).

Genel Desen		
Betimsel Süreç		DeneySEL Süreç
Literatür Tarama		---
Anket Uygulaması		---
		Materyalin hazırlanması
		Öğrencilerin seçilmesi
		Deney Süreci
		Değerlendirme

Şekil 11 Araştırmanın genel deseni

Tablo 7

Tablo Materyalin Hazırlanmasına Yönelik İşlem Basamakları

Güzel sanatlar lisesindeki viyolonsel öğretmenlerinin materyal hakkında görüşlerinin belirlenmesi
Ders materyali olarak kullanılması planlanan türkülerin belirlenmesi
Türkülerin ders materyali olarak uyarlanması
Türkülerin uygulanmak üzere olan son halinin belirlenmesi için uzman görüşleri
Türkülerin piyano ile eşliklendirilmesi
Türkülerin viyolonsel eğitiminde kullanılmasına yönelik kavramsal, fiziksel- teknik ve müzikal becerilerin belirlenmesi
Materyalin uygulamasındaki kazanımların belirlenmesi.
Ders planlarının hazırlanması
Ölçme değerlendirme

3.2. Evren ve Örneklem / Çalışma Grubu

Araştırmanın nitel boyuta ilişkin evreni Türkiye'deki tüm Güzel Sanatlar liseleri ve viyolonsel öğretmenleri; örneklem grubunu ise yine güzel sanatlar liselerinde görev olan ve görüşme yapılan 18 viyolonsel öğretmeni oluşturmaktadır. Dolayısıyla; evren = örneklemdir.

Araştırmanın deneysel boyutuna ilişkin olarak ise çalışma grubunu oluşturan; Ankara Güzel Sanatlar Lisesi, Düzce Güzel Sanatlar Lisesi, Bolu Güzel Sanatlar Lisesi ile ve bu kurumlarda öğrenim gören 3. ve 4. Sınıftan 8 kişilik viyolonsel öğrencisi yer almaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

Nitel veriler kaynak tarama yolu ile hazırlanmıştır. Tasarlanan materyale olan ihtiyacı saptamak için Türkiye’deki bütün güzel sanatlar liselerine anket yollanmıştır. On dokuz güzel sanatlar lisesinden dönüş sağlanmıştır. On dokuz viyolonsel öğretmenine bir anket uygulanmıştır. Güzel sanatlar liselerinde viyolonsel derslerini yürüten öğretmenlere uygulanan ankette, öğretmenlerin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik soruların bulunduğu ve öğretmenlerin görüşlerini saptamaya yönelik beşli likert tipi bir ölçek bulunmaktadır.

Ders materyalinde kullanılacak halk müziği eserlerini belirlemek için, Eğitim Fakültelerinde viyolonsel derslerini yürüten uzmanlara yönelik bir anket hazırlanmıştır. Bu uzmanlara TRT Türk Halk Müziği Repertuarına ait ders materyali olarak kullanılmak üzere, viyolonsel için uyarlanmış on iki türkünün bulunduğu bir anket formu uygulanmıştır. Formda kürdi, hüseyini, hicaz makamı özelliklerini gösteren on iki türkü arasında uzmanlar, geliştirilen materyal için her makamdan en uygun birer türkü belirleyip, belirlediği türkülerin müzikal öğelerine ilişkin görüşlerini belirtmiştir.

Geliştirilen materyale denemesi sürecinde öğrencilerin müzikal becerilerini değerlendirmek için Dr. Semih Birel tarafından geliştirilen rubric dereceli puanlama anahtarı kullanılmıştır.

3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Uzmanların görüşlerini belirlemek üzere uygulanan ölçek, yüzde frekans analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırmanın deneysel Materyalin uygulandığı öğrencilerin performans değerlendirme sürecinde SPSS paket programı aracılığıyla wilcoxon

3.4.1. Örneklem Grubundaki Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Tablo 8
Güzel Sanatlar Lisesi Viyolonsel Öğretmenlerin Cinsiyetleri

	f	%
Kadın	10	56.6
Erkek	8	44.4
Toplam	18	100

Güzel sanatlar liselerinde viyolonsel öğretmeni katılımcılarından 8'i , %56'sı erkek; 10'u, %44.4'ü kadındır. Viyolonsel öğretmeni katılımcılarının çoğunluğunun kadın olduğu söylenebilir.

Tablo 9
Güzel Sanatlar Lisesi Viyolonsel Öğretmenlerin Yılları

	f	%
1-5 Yıl	0	0
6-10 Yıl	9	50
11-20 Yıl	4	22.2
20-25 Yıl	3	16.7
25 Yıl ve üzeri yıl	2	11.1
Toplam	18	100

Viyolonsel öğretmeni katılımcılardan 1'i %5'i 1-5 yıl; 9'u %50'si 6-10 yıl; 4'ü %22.2'si 11-20 yıl; 3'ü 16.7'si 20-25 yıl; 2'si %11.1'i 25 yıl ve üzeri yıllar mesleki tecrübeye sahiptir. Katılımcıların çoğunluğunun en az 6 sene üzeri mesleki tecrübeye sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 10.
Güzel Sanatlar Lisesi Viyolonsel Öğretmenlerinin Mezun Olduğu Program

	f	%
Lisans	15	78.9
Yüksek Lisans	3	15.8
Doktora/Sanatta Yeterlilik	1	5.3
Toplam	18	100

Viyolonsel öğretmeni katılımcılarından 15'i %78.9'u lisans; 3'ü %15,8'i yüksek lisans; 1'i %5.3'ü doktora mezunudur. Katılımcıların çoğunluğunun lisans mezunu olduğu söylenebilir.

Ders materyali olarak kullanılacak türküler, uzman görüşleri alınarak belirlenmiştir. Dr. Semih Birel'in viyolonsel eğitiminde kullanılmak üzere geliştirdiği dereceli puanlama anahtarı kullanılmıştır. Çalışma grubundaki öğrencilerin viyolonsel performansını ölçmede kullanılan dereceli puanlama anahtarının üç boyutu bulunmaktadır bunlar : Fiziksel beceriler ve teknik beceriler müziksel beceriler' dir .

Ayrıca gruplar arası ön test ve son test sonuçları arasındaki farklar Wilcoxon test ile Freinman testleri kullanılarak ile analiz edilip yorumlanmıştır.

3.4.2. Çalışma Grubundaki Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Tablo

11

Çalışma Grubundaki Öğrencilerin Cinsiyetlerine Ait Yüzde Frekans Analizi

	f	%
Kız	6	75
Erkek	2	25
Toplam	8	100

Öğrencilerin 6'sı kız , 2'si erkektir .

3.5. Betimsel Süreç

3.5.1. Literatür

Araştırmada problemin çözümüne nitel olarak katkı sağlayabilecek bilgileri toplamak için literatür taraması yapılarak konuyla ilgili yerli ve yabancı kaynaklara ulaşılmaya çalışılmıştır.

3.5.2. Anket Uygulaması

Deneysel Süreçten önce Güzel sanatlar liselerinde viyolonsel öğretmenlerine ve uzmanlara anket uygulanmıştır.

güzel sanatlar liselerindeki viyolonsel öğretmenlerinin görüşlerini saptamaya yönelik anket soruları:

-Unvanınız nedir?

Prof

Doç

Dr. Öğretim Üyesi

Öğretim Görevlisi Dr

Araştırma Görevlisi Dr

-Mesleki Hizmet Süreniz nedir?

1-5

6-10

16-20

20-25

25 ve Üzeri

-Mezuniyetiniz

Lisans

Yüksek Lisans

Yüksek Lisans

Doktora/Sanatta yeterlilik

Tablo 12.

Güzel Sanatlar Lisesi Öğretmenlerinin Materyale İlişkin Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Anket

		Hiç Katılmıyorum	Çok Az Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Büyük Ölçüde Katılmıyorum	Tamamen Katılmıyorum
		1	2	3	4	5
1	Viyolonsel metotlarında, eşiklendirilmiş makamsal eserler ya da etüdler daha çok yer almalıdır.					
2	Birlikte müzik yapmak müziksel becerilerin kazanılmasında büyük öneme sahiptir					
3	Geleneksel makamsal tarzdaki etütler ve eserler tampere sisteme uyarlanmalıdır.					
4	Viyolonsel öğretiminde Makamsal tarzdaki eserlerin icrasının(geleneksel yorumlamanın), batı müziği viyolonsel tekniğine olumsuz bir etkisi vardır.					
5	Viyolonsel öğretiminde makamsal tarzda piyano eşlikli kullanılan etüt ve eserler uluslar arası mahiyette geçerlidir.					
6	Geleneksel müziklerimize dayalı, viyolonsel öğretimine ilişkin piyano eşlikli, yeterli sayı ve nitelikte etüt vardır.					
7	Çalgı dağarcık gelişimine katkı sağlamak bakımından viyolonsel öğretiminde, geleneksel müziklerimize ilişkin çokseslilik denemeleri desteklenmektedir.					
8	Viyolonsel Öğretiminde geleneksel müziklerimize ilişkin türkülerden ve şarkılardan faydalanılmalıdır.					
9	Viyolonsel derslerinde tonal öğelerin yanı sıra modal öğeler de yer almalıdır.					
10	Viyolonsel dersi sürecinin daha etkili yürütülmesi için piyano eşliğinden faydalanılabilir.					
11	Viyolonsel öğretim sürecinde geleneksel müziklerimizin karakterini taşıyan öğeler ders materyali olarak kullanılabilir.					

3.6. Deneysel Süreç

Araştırma kapsamında geliştirilen çalışma materyalinde, deneysel süreç tablo 7 de verilmiştir.

Tablo 13.

Araştırmanın Deneysel Deseni

Uzman görüşleri doğrultusunda eserlerin belirlenmesi ve eşliklendirilmesi.
Materyalin hazırlanması
Çalışma grubunun oluşturulması
Eserlerin deney ve kontrol grubundaki öğrencilere verilmesi
Çalışma grubundan Gerizler Baş, Çiçekten Harman Olmaz, Tanrıdan Diledim, adlı türküler için
Ön-test için video kayıtların yapılması
Değerlendirme
Ön-test performans kayıtlarının üç uzman viyolonsel eğitimcisi tarafından değerlendirilmesi
Gerizler Başında adlı türkünün <u>kavramsal</u> boyutta çalıştırılması
Gerizler Başında adlı türkünün <u>teknik</u> boyutta çalıştırılması
Gerizler Başında adlı türkünün piyano eşliği ile müzikal beceriler boyutunda çalıştırılması
Çiçekten Harman Olmaz kavramsal türkünün boyutta çalıştırılması
Çiçekten Harman Olmaz adlı türkünün <u>teknik</u> boyutta çalıştırılması
Çiçekten Harman Olmaz adlı türkünün piyano eşliği ile <u>müzikal</u> boyutta çalıştırılması
Tanrıdan Diledim adlı Türkünün <u>kavramsal</u> boyutta çalıştırılması
Tanrıdan Diledim adlı Türkünün <u>teknik</u> boyutta çalıştırılması
Tanrıdan Diledim adlı Türkünün piyano eşliği ile <u>müzikal</u> boyutta çalıştırılması
Kürdi, Hüseyini ve Hicaz eserlerin tüm grupların
Son-test için video kayıtlarının yapılması
Değerlendirme
Son-test performans kayıtlarının üç uzman viyolonsel eğitimcisi tarafından değerlendirilmesi

Araştırmanın deneysel boyutundaki öğrencilerin performansları aşağıdaki rubric ile puanlanıp değerlendirilmiştir(Birel,2014).

Tablo 14.

Araştırmada Performans değerlendirilmesinde kullanılan rubrik

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Sınıfı:

		Düzeyler					Etüt	Eser
Beceriler		5 Puan	4 Puan	3 Puan	2 Puan	1 Puan		
Fiziksel beceriler	Oturuş ve duruş	Sandalyeye <u>tamamen</u> doğru konumda oturmaktadır, duruş pozisyonu <u>tamamen</u> doğrudur.	Sandalyeye <u>büyük ölçüde</u> doğru konumda oturmaktadır, duruş pozisyonu <u>büyük ölçüde</u> doğrudur.	Oturuş veya duruş pozisyonlarından <u>herhangi biri</u> doğru değildir.	Oturuş ve duruş konumlarının her ikisi de <u>çok az</u> doğrudur.	Sandalyeye <u>hiçbir şekilde</u> doğru konumda oturmamaktadır, duruş pozisyonu <u>hiç</u> doğru değildir.		
	Tutuş	Sağ elini <u>tamamen</u> doğru konumlandırmıştır.	Sağ elini <u>büyük ölçüde</u> doğru konumlandırmıştır.	Sağ elini kısmen doğru konumlandırmıştır.	Sağ elini çok az doğru konumlandırmıştır.	Sağ elini <u>hiç</u> doğru konumlandırmamıştır.		
		Sol elini <u>tamamen</u> doğru konumlandırmıştır.	Sol elini <u>büyük ölçüde</u> doğru konumlandırmıştır.	Sol elini kısmen doğru konumlandırmıştır.	Sol elini çok az doğru konumlandırmıştır.	Sol elini <u>hiç</u> doğru konumlandırmamıştır.		
	Parmak düşürme	Parmak düşürme-kaldırma hareketini doğru olarak (tamamen) gerçekleştirmektedir.	Parmak düşürme-kaldırma hareketini büyük ölçüde gerçekleştirmektedir.	Parmak düşürme-kaldırma hareketini kısmen gerçekleştirmektedir.	Parmak düşürme-kaldırma hareketini çok az ölçüde gerçekleştirmektedir.	Parmak düşürme-kaldırma hareketini doğru olarak gerçekleştirememektedir.		
	Parmak tutma	<u>Tamamen</u> Parmak tutmaktadır.	<u>Büyük ölçüde</u> parmak tutmaktadır.	<u>Kısmen</u> parmak tutmaktadır.	<u>Çok az ölçüde</u> parmak tutmaktadır.	<u>Hiç</u> parmak tutmamaktadır.		
	Arşede hız ve basınç	Arşede hız ve basınç <u>tamamen</u> doğru olarak yapılmaktadır.	Arşede hız ve basınç <u>büyük ölçüde</u> doğru olarak yapılmaktadır.	Arşede hız ve basınç kısmen doğru olarak yapılmaktadır.	Arşede hız ve basınç çok az doğru olarak yapılmaktadır.	Arşede hız ve basınç <u>hiç</u> doğru yapılmamaktadır.		
Teknik Beceriler	Arşede bölümlendirme	Arşede bölümlendirme <u>tamamen</u> doğru olarak yapılmaktadır.	Arşede bölümlendirme <u>büyük ölçüde</u> doğru olarak yapılmaktadır.	Arşede bölümlendirme kısmen doğru olarak yapılmaktadır.	Arşede bölümlendirme çok az doğru olarak yapılmaktadır.	Arşede bölümlendirme <u>hiç</u> doğru yapılmamaktadır.		
	Artikülasyon	Sol elde çalınan notalar <u>tamamen</u> anlaşılırdır ve tane tane duyurulmuştur.	Sol elde çalınan notalar <u>büyük ölçüde</u> anlaşılırdır ve tane tane duyurulmuştur.	Sol elde çalınan notalar <u>kısmen</u> anlaşılırdır ve tane tane duyurulmuştur.	Sol elde çalınan notalar <u>çok az ölçüde</u> anlaşılırdır ve <u>çok az ölçüde</u> tane tane duyurulmuştur.	Sol elde çalınan notalar <u>hiç</u> anlaşılır değildir ve tane tane duyurulmamıştır.		
		Sağ elde yay hareketleri (spiccato,staccato,detaşe vb.) ve pizikato hareketleri <u>tamamen</u> anlaşılırdır ve tane tane duyurulmuştur.	Sağ elde yay hareketleri (spiccato,staccato,detaşe vb.) ve pizikato hareketleri <u>büyük ölçüde</u> anlaşılırdır ve tane tane duyurulmuştur.	Sağ elde yay hareketleri (spiccato,staccato,detaşe vb.) ve pizikato hareketleri <u>kısmen</u> anlaşılırdır ve tane tane duyurulmuştur.	Sağ elde yay hareketleri (spiccato,staccato,detaşe vb.) ve pizikato hareketleri <u>çok az ölçüde</u> anlaşılırdır ve çok az ölçüde tane tane duyurulmuştur.	Sağ elde yay hareketleri (spiccato,staccato,detaşe vb.) ve pizikato hareketleri <u>hiç</u> anlaşılır değildir ve tane tane duyurulmamıştır.		

	Duate	Notada yazılı olan duatelere <u>tamamen</u> uyarak çalmıştır.	Notada yazılı olan duatelere <u>büyük ölçüde</u> uyarak çalmıştır.	Notada yazılı olan duatelere <u>kısmen</u> uyarak çalmıştır.	Notada yazılı olan duatelere <u>çok az ölçüde</u> uyarak çalmıştır.	Notada yazılı olan duatelere <u>hiç</u> uymamıştır.
	Kalıp olarak çalma	Değişik pozisyonlardaki ses aralık kalıplarını parmaklarını tamamen hazır tutarak çalmıştır.	Değişik pozisyonlardaki ses aralık kalıplarını parmaklarını büyük ölçüde hazır tutarak çalmıştır.	Değişik pozisyonlardaki ses aralık kalıplarını parmaklarını kısmen hazır tutarak çalmıştır.	Değişik pozisyonlardaki ses aralık kalıplarını parmaklarını çok az ölçüde hazır tutarak çalmıştır.	Değişik pozisyonlardaki ses aralık kalıplarını parmaklarını hazır tutarak <u>çalmamıştır</u> .
	Entonaston	Entonasyonu tamdır.	Entonasyonu tama yakındır.	Entonasyonu kısmen tamdır.	Belirgin entonasyon problemi vardır.	Entonsayonu hiç yoktur.
Müzikal Beceriler	Ritim kalıpları	Notada geçen ritim kalıplarını <u>tamamen</u> doğru çalmıştır.	Notada geçen ritim kalıplarını <u>büyük ölçüde</u> doğru çalmıştır.	Notada geçen ritim kalıplarını <u>kısmen</u> doğru çalmıştır.	Notada geçen ritim kalıplarını <u>çok az ölçüde</u> doğru çalmıştır.	Notada geçen ritim kalıplarını <u>hiç</u> doğru çalmamıştır.
	Tempo	Gam, etüt yada eser tamamen doğru tempoda çalınmıştır	Gam, etüt yada eser büyük ölçüde doğru tempoda çalınmıştır	Gam, etüt yada eser kısmen doğru tempoda çalınmıştır	Gam, etüt yada eser çok az ölçüde doğru tempoda çalınmıştır	Gam, etüt yada eser hiç doğru tempoda çalınmamıştır
	Müzikal bütünlük	Gam, etüt yada eser tamamen bütün olarak çalınmıştır	Gam, etüt yada eser büyük ölçüde bütün olarak çalınmıştır	Gam, etüt yada eserde kısmen duraksamalar olmuştur	Gam, etüt yada eseri çok az ölçüde bütün olarak çalmıştır	Gam, etüt yada eserde hiç bütünlük yoktur.
	Yorumlama	Gam, etüt ya da eser, müzikal cümleler ve gürlük ifadelerine <u>tamamen</u> dikkat edilerek çalınmıştır.	Gam, etüt ya da eser, müzikal cümleler ve gürlük ifadelerine büyük ölçüde dikkat edilerek çalınmıştır.	Gam, etüt ya da eser, müzikal cümleler ve gürlük ifadelerine kısmen dikkat edilerek çalınmıştır.	Gam, etüt ya da eser, müzikal cümleler ve gürlük ifadelerine çok az ölçüde dikkat edilerek çalınmıştır.	Gam, etüt yada eser, müzikal cümleler ve gürlük ifadelerine hiç dikkat edilmeden çalınmıştır.
	Vibrato	Vibratoyu tamamen gerektirdiği şekilde ve etkili bir biçimde kullanmıştır.	Vibratoyu büyük ölçüde gerektirdiği şekilde ve etkili bir biçimde kullanmıştır.	Vibratoyu kısmen gerektirdiği şekilde ve etkili bir biçimde kullanmıştır.	Vibratoyu çok az gerektirdiği şekilde ve etkili bir biçimde kullanmıştır.	Vibratoyu hiç gerektirdiği şekilde ve etkili bir biçimde kullanmamıştır.
	Eşlikle çalma	Gam, etüt ya da eser, tamamen eşliğe uyularak bütün olarak çalınmıştır.	Gam, etüt ya da eser, büyük ölçüde eşliğe uyularak bütün olarak çalınmıştır.	Gam, etüt ya da eser, kısmen eşliğe uyularak bütün olarak çalınmıştır.	Gam, etüt ya da eser, çok az ölçüde eşliğe uyularak bütün olarak çalınmıştır.	Gam, etüt ya da eser, eşliğe hiç uyulmadan çalınmıştır.
						Rubrik Ara Toplam Puanı:
						Rubrik Genel Toplam Puanı:

NOT: Viyolonsel dereceli puanlama anahtarı (scoring rubric) ara toplam puanı hesaplaması için “Etüt” ölçüm puanının %40’ı, “Eser” ölçümpuanının %60’ı hesaplanır. İki puan aritmetik ortalaması ile genel toplam puan tespit edilir.

3.7. Materyalin Oluşturulmasına İlişkin Türkülerin Seçimine Yönelik Uzman

Görüşleri

Ders materyali olarak kullanılacak türkülerin, viyolonsel eğitimi alanındaki öğretim elemanları tarafından değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan anket formu:

A) Hüseyini Makamı

Sizce hüseyini makamında belirlenen dört adet eserin viyolonsel öğretiminde kullanılabilirlik durumu nedir ?(Tercih durumunuza göre lütfen 1-3 arası puan vererek sıralayınız).

Eserlerdeki teknik öğelerin düzenlenme biçimi ne ölçüde uygundur? Varsa görüşleriniz eser üzerinde işaretlemek suretiyle belirtiniz.

1.Türkü:

Bugün ben bir güzel gördüm
Hüseyini

Viyolonsel İçin Uyarlayan:Aykut Büyükköse
♩ = 70

126

Şekil 12. Hüseyini türkü bugün ben bir güzel gördüm.

2.Türkü:

TRT Müzik Dairesi Yayınları
Repertuvar Sıra No:3637

Yöresi: Malatya

Kimden Alındığı: Fahri Kayahan

Viyolonsele Uyarlayan: Aykut Büyükköse

Çiçekten Harman Olmaz

(Hüseyini)

Derleyen: TRT Müzik Dairesi

Bşk. Müdürlüğü

Notaya Alan: Durmuş Yazıcıoğlu

The musical score is written for a double bass in 4/4 time. It consists of four staves of music. The first staff starts with a forte (f) dynamic and a fingering of 4. The second staff continues with a forte (f) dynamic and a fingering of 5. The third staff starts with a forte (f) dynamic and a fingering of 7. The fourth staff is a repeat section with two endings, both marked with a piano (p) dynamic. The score includes various musical notations such as eighth notes, sixteenth notes, and slurs, as well as dynamic markings (f, mf, p) and fingerings (4, 5, 7, 1, 2, 0).

Şekil 13. Hüseyini türkü çiçekten harman olmaz .

3.Türkü:

Başındaki Tellere Hüseyini

Viyolonsel İçin Uyarlayan: Aykut Büyükköse

$\text{♩} = 70$

f

p

ff *mf*

f

Şekil 14. Hüseyini türkü başındaki tellere.

Tablo 15.

Uzmanlara göre hüseyini makamındaki üç türkünün materyalde kullanılabilirlik durumu

Hüseyini Türküler					
		Uzmanlar			TOPLAM
		1	2	3	
Türküler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman	
1. Türkü Bugün Ben Bir Güzel Gördüm	1. En uygun				0
	2. Uygun	X			1
	3. Uygun değil		X	X	2
2. Türkü Çiçekten Harman Olmaz	1. En uygun		X	X	2
	2. Uygun	X			1
	3. Uygun değil				0
3. Türkü Başındaki Tellere	1. En uygun	X			1
	2. Uygun		X	X	2
	3. Uygun değil				0

Materyalde kullanılması planlanan hüseyini makamındaki 1. Türküye yönelik 2. 3. Uzmanlar, uygun değil; 1. Uzman ise uygun seçeneğini işaretlemişlerdir. 1.Türkü ye yönelik uzmanların çoğunluğunun olumsuz görüşe sahip olduğu söylenilebilir.

2.Türkünün kullanılabilirliği konusunda 2. 3. Uzmanlar, en uygun; 1. Uzman ise uygun seçeneğini işaretlemişlerdir. 2.Türküye yönelik uzmanların çoğunluğunun olumlu görüşe sahip olduğu söylenilebilir.

3. Türkünün kullanılabilirliği konusunda 2. ve 3. Uzmanlar, uygun; 1. Uzman ise en uygun seçeneğini işaretlemişlerdir. 3.Türküye yönelik uzmanların çoğunluğunun olumlu görüşe sahip olduğu söylenilebilir.

Uzmanlara göre 2. Türkünün ders materyalinde kullanımı en uygun türkü olduğu söylenilebilir.

B) Kürdi Makamı

Sizce kürdi makamında belirlenen dört adet eserin viyolonsel öğretiminde kullanılabilirlik durumu nedir ?(Tercih durumunuza göre lütfen 1-3 arası puan vererek sıralayınız). Eserlerdeki teknik öğelerin düzenlenme biçimi ne ölçüde uygundur? Varsa görüşleriniz eser üzerinde işaretlemek suretiyle belirtiniz.

1. Türkü:

Evlerinin Önü Handır

Viyolonsel İçin Uyarlayan: Aykut Büyükköse **Kürdi**

The musical score is written for Violoncello in 8/8 time. It consists of four staves. The key signature has one flat (B-flat). The score includes first and second endings for measures 1-2 and 9-10. Dynamics include forte (f), mezzo-forte (mf), and piano (p). Fingerings and bowings are indicated throughout.

Şekil 15. Kürdi türkü evlerinin önü handır .

2.Türkü:

TRT Müzik Dairesi Yayınları
Repertuvar Sıra No:238
Yöresi: Bergama
Kimden Alındığı: Hasan Çakı Efe

Gerizler Başı Kürdi

Derleryen: Durmuş Yazıcıoğlu
Notaya Alan: Durmuş Yazıcıoğlu

Viyolonsele Uyarlayan: Aykut Büyükköse

♩ = 70

f *mf* *p* *f* *mf* *p* *mf* *p* *mf* *p* *mf* *p*

Şekil 16. Kürdi türkü gerizler başı.

3.Türkü:

Eklemedir Koca Konak Kürdi

Viyolonsel için Uyarlayan :Aykut Büyükköse

Şekil 17. Kürdi türkü eklemedir koca konak.

Tablo 16.

Uzmanlara Göre Kürdi Makamındaki Üç Türkünün ders Materyali Olarak Kullanılabilirlik Durumu

Kürdi Türküler

		Uzmanlar			TOPLAM
		1	2	3	
Türküler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman	
1. Türkü Evlerimin Önü Handır	1. En uygun				0
	2. Uygun	X			1
	3. Uygun değil		X	X	2
2. Türkü Gerizler Başında	1. En uygun		X	X	2
	2. Uygun	X			1
	3. Uygun değil				0
3. Türkü Eklemedir Koca Konak	1. En uygun				1
	2. Uygun		X	X	2
	3. Uygun değil	X			0

Kürdi makamında belirlenen üç adet eserin viyolonsel öğretiminde kullanılabilirlik durumu nedir ? (Tercih durumunuza göre lütfen 1-3 arası puan vererek sıralayınız). Eserlerdeki teknik öğelerin düzenlenme biçimi ne ölçüde uygundur.

Ders materyali olarak kullanılması planlanan kürdi makamındaki 1. Türküye yönelik , 1. Uzman, uygun; seçeneğini 2. 3. Uzmanlar, uygun değil seçeneğini işaretlemişlerdir. 1.Türkü'ye uzmanların çoğunluğunun olumsuz görüşe sahip olduğu söylenilebilir.

2.Türkünün kullanılabilirliğine yönelik 2. 3. Uzmanlar, en uygun; 1. Uzman ise uygun seçeneğini işaretlemişlerdir. 2.Türküye yönelik uzmanların çoğunluğunun olumlu görüşe sahip olduğu söylenilebilir.

3. Türkünün kullanılabilirliğine yönelik 2. 3. Uzmanlar, uygun; 1. Uzman ise uygun değil seçeneğini işaretlemişlerdir. 3.Türküye yönelik uzmanların çoğunluğunun olumlu görüşe sahip olduğu söylenilebilir.

Uzmanlara göre 2. Türkünün, ders materyalinde kullanımı en uygun türkü olduğu söylenilebilir.

Uzmanlara tarafından, ders materyali olarak kullanılmak üzere, Hüseyini makamında “Çiçekten Harman Olmaz” adlı 2. Türkü; Hicaz makamında “Tanrıdan Dilediğim” adlı 3. Türkü; Kürdi Makamında “Gerizler Başında” adlı 2.Türkü belirlenmiştir.

C) Hicaz Makamı

Sizce hicaz makamında belirlenen üç adet eserin viyolonsel öğretiminde kullanılabilirlik durumu nedir ?(Tercih durumunuza göre lütfen 1-3 arası puan vererek sıralayınız). Eserlerdeki teknik öğelerin düzenlenme biçimi ne ölçüde uygundur? Varsa görüşleriniz eser üzerinde işaretlemek suretiyle belirtiniz.

1.Türkü:

SÜRÜLER İÇİNDE SÜRMELİ KOYUN Hicaz

Viyolonsel İçin Uyarlayan Aykut Büyükköse

$\text{♩} = 70$

The musical score is written for Violoncello in the Hicaz mode. It consists of 10 measures, divided into four lines. The first line contains measures 1-3, the second line measures 4-6, the third line measures 7-9, and the fourth line measures 10-12. The key signature has one flat (B-flat). The time signature is 2/4. The tempo is marked as $\text{♩} = 70$. The dynamics are marked as *f* (forte) for measures 1-3, *mf* (mezzo-forte) for measures 4-6, *p* (piano) for measures 7-9, and *f* for measure 10, *p* for measure 11, and *f* for measure 12. The score includes various fingerings (0, 1, 2, 3, 4) and articulations (accents, slurs). A large 'X' watermark is visible across the score.

Şekil 18. Hicaz türkü sürüler içinde sürmeli koyun.

2.Türkü:

Ben Giderim Oduna

Viyolonsel için uyarlayan: Aykut Büyükköse

Hicaz

0 1 4 3 1 4 3 1 0

f

2 4

5

mf

9

f

13

p

Şekil 19. Hicaz türkü ben giderim oduna.

3.Türkü:

Tanrıdan Diledim Bu Kadar Dilek
Hicaz

TRT Müzik Dairesi Yayınları
Repertuvar Sıra No:2224
Yöresi: Erzurum
Kimden Alındığı: Haydar Telhüner

Derleyen: Salih Dünder
Notaya Alan: Emin Aldemir

Viyolonsel Uyarlayan: Aykut Büyükköse

♩ = 70

f
mf
mf
p *f*
p *f*
mf

Şekil 20. Hicaz türkü tanrıdan diledim bu kadar dilek.

Tablo 17.

Uzmanlara Göre Hicaz Makamına Ait Türkülerin Ders Materyali Olarak Kullanılmasına Yönelik Uyguluk Durumu

Hicaz Türküler						
		Uzmanlar			TOPLAM	
		1	2	3		
Türküler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		
1. Türkü Sürüler İçinde Sürmeli Koyun	1. En uygun				0	
	2. Uygun				0	
	3. Uygun değil	X	X	X	3	
2. Türkü Ben Giderim Oduna	1. En uygun				0	
	2. Uygun		X	X	2	
	3. Uygun değil	X			1	
3. Türkü Tanrıdan Dilediğim	1. En uygun		X	X	2	
	2. Uygun	X			1	
	3. Uygun değil				0	

Ders materyali olarak kullanılması planlanan hicaz makamındaki 1. Türküye yönelik , 1. 2. 3. Uzmanlar, Uygun değil; seçeneklerini işaretlemişlerdir. 1.Türkü ye yönelik bütün uzmanların olumsuz görüşe sahip olduğu söylenilebilir.

2.Türkünün kullanılabilirliği konusunda 2. 3. Uzmanlar, Uygun; 1. Uzman ise uygun değil seçeneğini işaretlemişlerdir. 2.Türküye yönelik uzmanların çoğunluğunun olumlu görüşe sahip olduğu söylenilebilir.

3. Türkünün kullanılabilirliği konusunda 2. 3. Uzmanlar, En Uygun; 1. Uzman ise uygun seçeneğini işaretlemişlerdir. 3.Türküye yönelik uzmanların çoğunluğunun olumlu görüşe sahip olduğu söylenilebilir.

Uzmanlara göre 3. Türkünün ders materyali olarak kullanımı en uygun türkü olduğu söylenilebilir.

3.8. Ders Materyalinin Hazırlanması

3.8.1. Ders Materyalinin Basamakları

3.8.1.1 Kavramsal Boyut

Kavramsal boyut materyal'in boyutlarından birincisidir. Bu boyutta uygulama süreci içerisinde yer alan türkülerle alakalı; form bilgisi (motif-cümle) konularının yanısıra; makam dizisi, motif, cümle, ölçü ve sağ el ve sol el temel viyolonsel çalma tekniklerine ilişkin konulara yer verilmiştir.

3.8.1.2 Fiziksel- Teknik Boyut

Teknik boyut, materyal'in boyutlarından ikincisidir. Bu boyutta deney süreci içerisinde yer alan derslerde yine halk türküleriyle ilişkili viyolonsel çalma tekniklerine yönelik konulara yer verilmiştir. Bu konular; viyolonsel çalarken oturuş-duruş, notaların seslendirilmesi, sol elde kalıp olarak çalma, parmak numaraları ve pozisyonlar; sağ ele ilişkin arşe kullanımı legato ve detaşe tekniklerine ve bu tekniklerin ders süreci içerisinde uygulanmasına yer verilmiştir.

3.8.1.3 Müzikal Boyut

Müzikal boyut materyal'in boyutlarından üçüncüsüdür. Bu boyutta deney süreci içerisinde yer alan derslerde yine piyano ile eşiklendirilmiş halk türkülerini viyolonselde çalmaya yönelik yorum ve ifade konularına yer verilmiştir. Bu konular; müzikal ifade, müzikal bütünlük, piyano eşliğiyle beraber seslendirme, nüans terimleri ve bütün bu kavramların uygulanması sürecinden oluşmaktadır. Bu boyut kapsamında ders süreçleri gösterip yaptırma, bilişsel çıraklık, tekniğinin yanı sıra piyano eşliği ile yürütülmüştür.

Uzman görüşleri yardımıyla belirlenen türküler sağ el ve sol el kazanımları bakımından güzel sanatlar lisesi viyolonsel dersi öğretim programına uygun hale getirilmiştir.

Ders materyalinin hazırlanmasında aşağıdaki işlem basamakları takip edilmiştir:

-Türküler belirlenip sol el parmak numaraları ve sağ teknikleri belirlenerek, güzel sanatlar lisesi 10. ve 11. sınıf öğretim programına göre düzenlenmiştir.

- 3 Makamda belirlenen toplam 9 türkü uzmanlara gönderilip, her makamdan birer türkü olmak üzere toplam 3 türkü belirlenmiştir.

-Türküler piyano ile eşli lendirilerek kazanımlar belirlenmiştir.

-Her türkü için 15 dakikalık 3'er olmak üzere toplam 12 ders şeklinde planlanmıştır.

3.8.1.4. Çalışma Grubunun Belirlenmesi

Araştırmanın deneysel çalışma grubunu Ankara Güzel Sanatlar Lisesi, Düzce Güzel Sanatlar Lisesi ve Bolu Güzel Sanatlar Lisesi, 2021-2022  ğretim yılının 1. Döneminde ana çalgısı viyolonsel olan 10. 11. 12. Sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır.

Araştırmanın deneysel kısmı için çalışma grubunun oluşturulması aşamasında, mesleki viyolonsel eēitiminde temel teknik becerileri (oturuş, duruş, anahtar okuma, nota okuma, saē el arēe tutuş, detaē ve legato gibi tekniklere hakimiyet, sol elde parmak tutma ve birinci pozisyondaki açık konumlara hakimiyet) edinmiş olmak, ölçüt olarak göz önünde bulundurulmuştur.

3.8.1.5. Deney Ortamının Hazırlanması

Deney ortamının özellikleri ve bulunması gereken araçlar şunlardır: Çalışma odası, viyolonsel, piyano, metronom, ders materyali olarak kullanılacak türkülerin viyolonsele uyarlanmış notaları ve piyano eşlikleri, kaynak kitaplar .

3.8.1.6. Deneysel Uygulama Süreci

Deneysel uygulama süreci, uzman görüşleri yardımıyla seçilen ve piyano ile eşli lendirilen türkülerin çalışma grubu öğrencilerine verilmesiyle başlamıştır.

Planlanan  alışma sürecinin teorik olan 1. Dersinden sonra , öğrencilerin belirlenen t rk lere ilişkin ön test video kayıtları alınmıştır. Bu kayıtlar alanlarında yetkin üç uzman tarafından, Dr. Semih Birel tarafından geliştirilen rubric aracıyla ölçülerek deēerlendirilmiřtir.

Deneysel bölümde uygulanacak olan piyano ile eşli lendirilmiş türküler yapılandırmacı yaklaşım doērultusunda, 6 ünite, 6 konu ve 36 kazanımdan oluşan bir ünite planı ile bir ders materyali haline getirilmiştir. Hazırlanan bu planda haftalara göre daēılım yapılmış ve toplam eēitim süresi 12 hafta olarak belirlenmiştir.

Ders sürecinden parçadan bütüne, küçük adımlar ilkesi, gösterip yaptırma, düz anladım, yansılama, bilişsel çıraklık gibi öğretim yöntem ve tekniklerinden faydalanılmıştır.

Ünite planı oluşturulduktan sonra literatür taraması yapıp uzman görüşlerinden faydalanılarak; ön test-son test ölçümlerinde kullanılmak üzere kürdi makamı özelliği gösteren gerizler başı; hicaz makamı özelliği gösteren tanrıdan dilediğim; hüseyini makamı özelliğini gösteren çiçekten harman olmaz adlı türkülerin belli motif ve cümleleri deney sürecinde ders materyali olarak kullanılmak üzere etüt formuna getirilmiştir. Daha sonra hem eşliklendirip hem de etüd formuna dönüştürülen bu eserler uzman görüşüne sunulmuştur.

3.9. Türkülerin Eşliklendirilmesi

Araştırmanın deneysel kısmında kullanılmak üzere, uzman görüşleri doğrultusunda, kürdi hicaz, hüseyini makamlarından sırasıyla Gerizler Başı, Tanrıdan Diledim, Çiçekten Harman Olmaz, adlı eserleri uygun görülmüş ve bu üç esere piyano eşliği yazılmıştır.

Piyano ile eşliklendirilen eserler üç farklı makamdadır. Bu eserlerden “Gerizler Başında” adlı türkü kürdi makamında; “Tanrıdan Diledim” adlı türkü hicaz makamında; “Çiçekten Harman Olmaz” adlı türkü hüseyini makamındadır. Eşliklendirilme sürecinde karma çokseslilik yaklaşımından faydalanılmıştır.

Belirlenen eserler, makam dizisi sesleri gereği sol elde ve daha çok viyolonsele sağ el kullanımı bakımından uygunluğu sebebiyle hedeflenen teknik güçlüklerle sahiptir. Ayrıca, göz önünde bulundurulacak teknik öğelerden; detaşe ve legato teknikleri, nefesler, parmak geçişleri, eserler uyarlanırken dikkat edilen teknik unsurlardır.

Türkülerde müzikal ifade kapsamında ise; makamsal motifler, cümleler, nüanslar ve farklı tartımlar, yay tekniklerindeki değişimler yer almaktadır.

Türküler üç aşamada eşliklendirilmiştir:

Birinci aşama, türkülerin viyolonsele uyarlanmış yalın hali ile derecelerinin belirlenmesi. İkinci aşama, belirlenen dereceler üzerine kurulan, akorlarının geniş serimde piyano partisine aktarılması.

Üçüncü Aşama, eşlik modellerinin belirlenip, akorlarla uygun bir biçimde piyano ile eşliklendirilmesi.

TRT Müzik Dairesi Yayınları
Repertuvar Sıra No:238
Yöresi: Bergama
Kimden Alındığı: Hasan Çakı Efe

Gerizler Başı Kürdi

Derleryen: Durmuş Yazıcıoğlu
Notaya Alan: Durmuş Yazıcıoğlu

Viyolonsele Uyarlayan: Aykut Büyükköse

♩ = 70

1. I 2. 9/4 3. VI₂ 4. 2/3 5. III₂ 6. 2/3 7. I

4. I 5. I 6. 2/3 7. IV₂ 8. 2/3 9. III₂ 10. VII₂ 11. VI₂ 12. I

7. III 8. 7/3 9. I 10. I 11. I

Şekil 21. Kürdi Türkü gerizler başı dereceler 1. Aşama

Gerizler Başında Dereceler

♩ = 70

Viyolonsel

Piyano

Vc.

Pno.

3

6

9

f

mf

p

f

mf

p

mf

p

I

IV₂⁵

III₂⁶

7₃

I

I

I

IV₂⁵

7₃

III₂⁶

VII₃⁷

VI₂⁶

I

III₂⁶

7₃

I

I

Şekil 22. Kürdi türkü gerizler başında dereceler 2. Aşama

Gerizler Başında

$\text{♩} = 70$

Viyolonsel

Piyano

Vc.

Pno.

3

6

8

f

mf

p

f

mf

p

mf

p

I

IV $\frac{5}{2}$

III $\frac{6}{2}$

7 $\frac{3}{3}$

I

I

I

IV $\frac{5}{2}$

III $\frac{6}{2}$

7 $\frac{3}{3}$

I

I

III $\frac{6}{2}$

7 $\frac{3}{3}$

I

I

Şekil 1. Kürdi türkü gerizler başında piyano eşliği 3. Aşama

TRT Müzik Dairesi Yayınları
Repertuvar Sıra No:3637

Yöresi: Malatya
Kimden Alındığı: Fahri Kayahan

Viyolonsel Uyarlayan: Aykut Büyükköse

Çiçekten Harman Olmaz (Hüseyini)

Derleyen: TRT Müzik Dairesi
Bşk. Müdürlüğü
Notaya Alan: Durmuş Yazıcıoğlu

1. Aşama

Şekil 2. Hüseyini türküsü çiçekten harman olmaz dereceleri 1. Aşama

Çiçekten Harman Olmaz Dereceler

$\text{♩} = 70$

Viyolonsel

Piyano

Vc.

Pno.

3

5

7

10

f

mf

f

mf

p

I

IV⁵

VII⁹₄

$\frac{7}{4}$

II-₅

VII⁷₄

VII

VII^{7b}₄

I

I⁴₃

I⁵

VI⁷₃

I

IV⁵

VII⁹₄

$\frac{7}{4}$

II-₅

VII⁷₄

VII

VII^{7b}₄

I

Şekil 3. Hüseyini türkü çiçekten harman olmaz dereceler 2. Aşama

Çiçekten Harman Olmaz (Eşlik)

$\text{♩} = 70$

Viyolonsel

Piyano

3

Vc.

Pno.

5

Vc.

Pno.

f

mf

f

mf

The musical score is written for Violoncello (Viyolonsel), Piano (Piyano), and Violin (Vc.). It is in 4/4 time with a tempo of 70 beats per minute. The score is divided into three systems. The first system shows the Violoncello and Piano parts. The Violoncello part starts with a quarter rest followed by a series of eighth and sixteenth notes. The Piano part has a melody in the right hand and a bass line in the left hand. The second system introduces the Violin part, which plays a melody in the right hand. The Piano part continues with its melody and bass line. The third system shows the Violoncello and Violin parts playing a more complex melody, while the Piano part provides a harmonic accompaniment with chords and single notes.

The image displays a musical score for the 3rd stage of the piece 'Hüseyini Türkü Çiçekten Harman Olmaz'. It consists of two systems of staves. The first system (measures 7-8) features a Violoncello (Vc.) part in the upper staff and a Piano (Pno.) part in the lower staff. The Vc. part begins with a measure rest, followed by a series of eighth notes. The Pno. part starts with a forte (f) dynamic, followed by a mezzo-forte (mf) dynamic. The second system (measures 9-10) continues the Vc. part with a piano (p) dynamic and includes a first and second ending. The Pno. part continues with a piano (p) dynamic. The score is written in bass clef for Vc. and treble/bass clef for Pno. The key signature has one flat (B-flat).

Şekil 23. Hüseyini Türkü Çiçekten Harman Olmaz piyano eşliği notaları 3. Aşama

Tanrıdan Diledim Bu Kadar Dilek

TRT Müzik Dairesi Yayınları

Repertuvar Sıra No:2224

Yöresi: Erzurum

Kimden Alındığı: Haydar Telhüner

Hicaz

Viyolonsel Uyarlayan: Aykut Büyükköse

Derleyen: Salih Dündar

Notaya Alan: Emin Aldemir

♩ = 70

IV₄ IV₄ 4 IV₄ I

IV₄ I IV₄ VII^b

IV₄ VII₃ II₃ I

VII V V-₃ 9/4

IV V₂

IV₃ II I

Şekil 24. Hicaz türküsü tanrıdan diledim dereceleri 1. Aşama

Tanrıdan Dilediğim (Dereceler)

♩ = 70

Viyolonsel

Piyano

Vc.

Pno.

Vc.

Pno.

Vc.

Pno.

1. 2.

3. 4.

5.

7.

f

mf

p

f

IV₄⁷ IV₄⁶ 6₄^b

IV₄⁶ I IV₄⁶ I

IV₄⁶ VII₄^b IV₄⁶ VII₄⁷

II₃⁷ I VII V

9

Vc.

4

4

3

0

Pno.

p

f

V- $\frac{7}{5}$

$\frac{9}{4}$

IV

V $\frac{6}{2}$

11

Vc.

3

1

0

V

Pno.

mf

Şekil 25. Hicaz türkü tanrıdan diledim dereceler 2. Aşama

Tanrıdan Dilediğim

♩ = 70

V

1

4

Violonsel

ff

mf

Piyano

1.

2.

3

4

Vc.

Pno.

5

V

1

mf

Pno.

7

4

1

p

f

Vc.

Pno.

9

Vc.

Pno.

p *f*

11

Vc.

Pno.

mf

V

Şekil 26. Hicaz türkü tanrıdan diledim piyano eşliği 3. Aşama

3.10. Tasarlanan Materyale ilişkin Ders Planları

1. Ders

Konu: Gerizler Başında (-A- bölümü)

Süre:15 Dakika

Öğrenme Alanı: *Müzik Teorisi, Dinleme-Söyleme-Çalma*

Kazanımlar:

- 1)Kürdi makamı dizisini ve özelliklerini tanır.
- 2)Gerizler Başında adlı Kürdi türkünün viyolonsele uyarlanmış notasının solfejini yapar.
- 3)Türkünün A bölümündeki motif ve cümleleri eser üzerinde gösterir.
- 4)Türküde geçen sağ el ve sol ele ilişkin viyolonsel çalma tekniklerini fark eder.

Konular:

1. Kürdi Makamı Dizisi .
2. Türkünün (A) bölümünde yer alan motif ve cümleler.

3. Türkünün (A) bölümünde kullanılan Viyolonsel Çalma Teknikleri.

4. Türkünün ölçüsü ve özellikleri.

Araç ve Gereçler: Gerizler Başında türküsünün piyano ile eşliklendirilmiş, viyolonsele uyarlanmış notası. Viyolonsel, Piyano.

Yöntem ve Teknikler: Gösterip yaptırma, yansılama, düz anlatım, soru-cevap, kademeli yaklaşma.

Hazırlık:

Öncelikle kürdi makamı ile ilgili sorular sorularak. Öğrencinin dikkati çekilir. Sonrasında ders sürecindeki konulardan ve kazanımlardan bahsedilerek öğrencinin motivasyonu sağlanır.

Öğrenme Yaşantıları (Etkinlikler, Kazanımlar, Kritik Davranışlar):

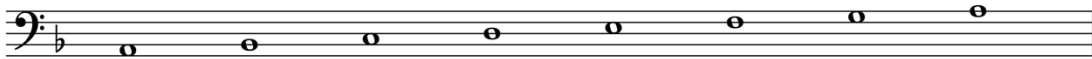
Kazanım 1.Kürdi makamının dizisini ve özelliklerini tanır.

Kritik Davranışlar

a) Kürdi makamı dizisinin seslerini fa anahtarı koyulmuş dizek üzerinde gösterir.

1. Etkinlik: Kürdi makamı dizi sesleri fa anahtarı bulunan dizek üzerinde gösterilerek, kürdi makamı dizisi hakkında bilgi verilir. Ardından öğrenci, verilen ipuçları yardımıyla, Kürdi makamı dizisini fa anahtarı bulunan dizek üzerine yazar.

Kürdi Makamı Dizisi

Şekil 27. Kürdi makamı dizisi

Kazanım 2 Gerizler Başında adlı türkünün viyolonsele uyarlanmış notasının solfejini yapar.

2. Etkinlik: Yaklaşık 60 Bpm metronom hızında öğrenci ile birlikte gerizler başında türküsünün viyolonsel yardımıyla solfeji yapılır. Daha sonra kademeli yaklaşma yoluyla öğrenciye solfej yaparken verilen destek azaltılarak. Öğrencinin kendi başına türkünün solfejini yapması sağlanır.

Kazanım 3 Gerizler Başında adlı türkünün A bölümündeki motif ve cümleleri eser üzerinde gösterir.

3. Etkinlik: Müzikteki motiflerden ve cümlelerden kısaca bahsedilerek öğrencinin konuya ilişkin hazır bulunuşluğu saptanır. Öğrenciye verilen ipuçları ile, öğrenci eserin (A) bölümündeki motifleri nota üzerinde işaretlenerek uygulamalı olarak gösterir. Ardından öğrenci eserin (A) bölümündeki cümleleri işaretleyerek gösterir.

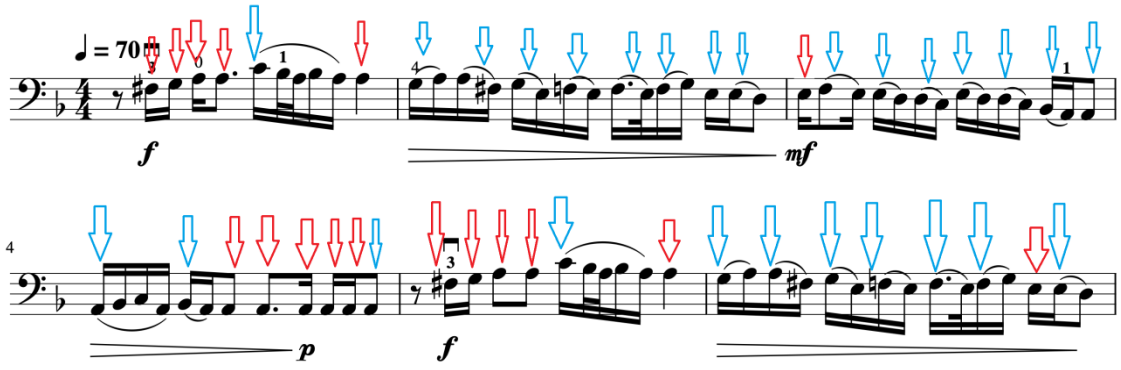
The image shows a musical score for 'Gerizler Başında' in bass clef, 4/4 time, key of B-flat. The score is divided into two systems. The first system contains measures 1-3, and the second system contains measures 4-6. Motifs are labeled 'a' and 'b', and phrases are labeled 'A' and 'B'. Dynamics include f, mf, and p. Fingerings and articulation marks are present.

Şekil 28. Gerizler Başında Türkü'sünün (A) bölümünde yer alan motifler ve cümleler.

Kazanım 4 Türküde geçen sağ el ve sol ele ilişkin viyolonsel çalma tekniklerini fark eder.

Kritik Davranışlar :

- Türküde geçen sağ ele ilişkin detaşe ve staccato teknikleri fark eder.
 - Türküde sol ele ilişkin; pozisyon, açık kapalı konum gibi, teknikleri fark eder.
3. Etkinlik: Türküde geçen sağ el ve sol ele ilişkin temel viyolonsel çalma teknikleri hakkında bilgi verilir. Öğrenci, sağ ele ilişkin eserin (A) bölümündeki legato ve detaşe tekniklerinin bulunduğu yerler varsa belirler. Ayrıca türküdeki sol ele ilişkin pozisyon ve konum bilgilerini öğrencinin, soru cevap yöntemiyle fark etmesi sağlanır.

Şekil 29. Gerizler Başında türküsünün (A) bölümünde yer alan sağ ele ilişkin viyolonsel çalma teknikleri

Sağ elde detaşe tekniği ile çalınması gereken notalar kırmızı oklarla, legato çalınması gereken notalar ise mavi oklarla gösterilmiştir

Kazanım 4. Türkünün ölçüsü hakkında bilgi verip şematik olarak yazabilme.

Kritik Davranışlar

- Türkünün ölçü sayısı ve ölçü çeşidini söyleme-yazma.
- Türkünün ölçüsünü şematik olarak yazma.

4. Etkinlik: Öğrenciye türkünün ölçü sayısı, ölçünün kuvvetli ve zayıf zamanları sorulur, öğrencinin verdiği cevaplar doğrultusunda verilen ipuçlarıyla eserin ölçü sayısı ve ölçü çeşidi söyler. Ardından ölçü sayısının ritim şeması çizer.

Ders süreci sonunda kazanımlar öğrenciye tekrar ettirilerek. Ölçme değerlendirme ve ödevlendirme yapılır

Ölçme Değerlendirme: Ders sürecinde öğrendiğimizi kazanımlar sorulup, dersin kısa ve genel bir tekrarı yapılarak ölçme değerlendirme gerçekleştirilir.

2. Ders

Konu: Gerizler Başında (-A- bölümü)

Süre:15 Dakika

Öğrenme Alanı: Müzik Teorisi ,Dinleme-Çalma

Kazanımlar:

- 1) Viyolonsel çalmada doğru oturuş ve tutuşun önemini hatırlar.
- 2) Kürdi Makamı Dizisini çalar.
- 3) Eserin A bölümünde geçen motiflerin ve cümlelerin 60 bpm metronom hızında parçadan bütüne deşifre eder.
- 4)Türküde geçen sağ el ve sol ele ilişkin viyolonsel çalma tekniklerini uygular.
- 5) Türkünün A bölümünde geçen sağ el ile ilişkin nüansların nasıl uygulanacağını kavrar.
- 6)Türkünün A bölümünde geçen motif ve cümleleri piyano eşliğiyle sağ ele ilişkin teknikler ve nüanslar göz önünde bulundurarak tutarlı bir tempoda çalar.

Konular:

1. Kürdi Makamı Dizisinin çalınması.
2. Türkünün (A) bölümünde yer alan motif ve cümlelerin belli bir tempoda çalınması.
3. Türkünün (A) bölümünde kullanılan viyolonsel çalma teknikleri.
4. Türkünün (A) motif ve cümlelerinin piyano eşliğiyle sağ ele ilişkin teknikler ve nüanslar göz önünde bulundurularak çalınması.
5. Piyano eşliğinin önemi.

Araç ve Gereçler: Gerizler Başında türküsünün piyano ile eşiklendirilmiş, viyolonsele uyarlanmış notası, 9 sınıf viyolonsel ders kitabı, viyolonsel, piyano, metronom.

Yöntem ve Teknikler: Gösterip Yaptırma, Yansılama, Düz Anlatım, Soru-cevap.

Hazırlık

Viyolonsel çalarken dikkat etmemiz gereken unsurlar nelerdir. Sorusu sorularak öğrencinin dikkati çekilir. Viyolonsel ders kitabındaki, tutuş ile ilgili fotoğraflar gösterilerek, viyolonsel çalma sürecinde oturuş ve vücudumuzun konumunun önemi vurgulanarak öğrencinin dikkati çekilir. Ardından viyolonsel kürdi makamı dizisi

çalınarak. Öğrencinin makam dizisini hatırlaması sağlanır. Sonrasında ders sürecindeki konulardan ve kazanımlardan bahsedilerek öğrencinin motivasyonu sağlanır.

Öğrenme Yaşantıları (Etkinlikler, Kazanımlar, Kritik Davranışlar):

Kazanım 1: Kürdi Makamı Dizisini çalar.

Kritik Davranışlar

1. Kürdi makamı dizisinin viyolonselde, birlik notalar halinde bütün yayda yaklaşık 60 Bpm metronom hızında çalar.
2. Kürdi makamı dizisinin viyolonselde ikilik, dörtlük, notalar halinde bütün yayda yaklaşık 60 Bpm metronom hızında çalar.
1. Etkinlik: Yaklaşık 60 Bpm metronom hızında öğrenci ile birlikte kürdi makamı dizisi birlik ikilik dörtlük notalarla aşağıda belirtilen sağ ele yay tekniklerine ilişkin varyasyonlarla çalınır. Daha sonra kademeli yaklaşma yoluyla öğrenciye verilen destek azaltılarak. Öğrencinin tempo tutarlılığı içerisinde metronom yardımıyla kürdi makamı dizisini çalması sağlanır.

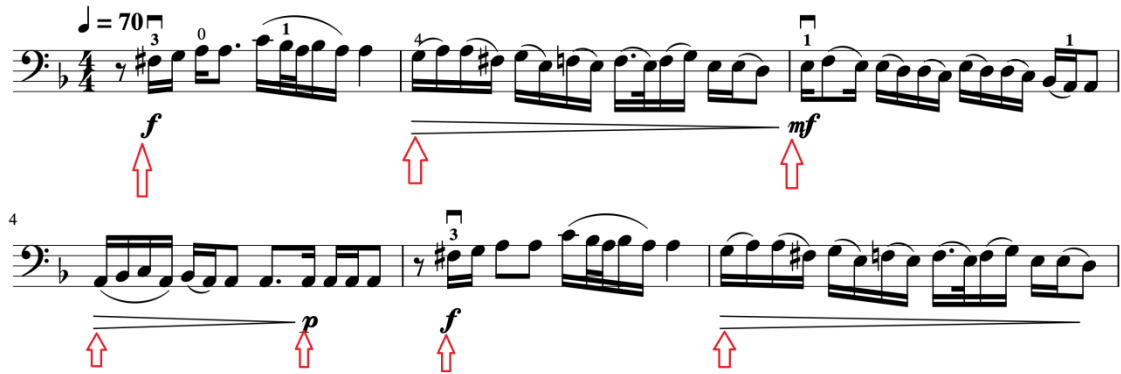
Şekil 30. Kürdi dizisi farklı yay teknikleri içeren alıştırma

Kazanım 2: Türkünün A bölümünde geçen motiflerin ve cümlelerin 60 bpm metronom hızında parçadan bütüne deşifre eder.

Kazanım 3: Türküde geçen sağ el ve sol ele ilişkin viyolonsel çalma tekniklerini uygular.

Kazanım 4: Türkünün A bölümünde geçen motif ve cümleleri piyano eşliğiyle sağ ele ilişkin teknikler ve nüanslar göz önünde bulundurarak tutarlı bir tempoda çalar.

2. Etkinlik: Öğrenciye türkünün A bölümünün sağ el ve sol eldeki dikkat edilmesi gereken teknikler sorularak. Türküdeki , cümleler ve motifler arasındaki farklar ve benzerlikler gösterilir. Sonra yaklaşık 60 Bpm metronom hızında öğrenci ile birlikte iki viyolonsel ile gerizler başında türküsünün A Bölümünün motifleri sağ el ve sol el teknikleri göz önünde bulundurulurken seslendirilir. Daha sonra öğrenciyle birlikte motifler sırasıyla arka arkaya çalınarak, müzik cümlelerinin öğrenci tarafından belli bir tempoda çalınması sağlanır. Ardından A bölümündeki müzik cümleleri sağ el ve sol el teknikleri göz önünde bulundurulurken dikkatli bir şekilde öğrenciyle birlikte seslendirilir. Ardından öğrencinin, piyano eşliği ile birlikte, nüansları göz önünde bulundurarak, cümleleri sırasıyla seslendirip; Türkünün A Bölümünün; daha iyi kavranıp uygulanması sağlanır.

Şekil 31. A Bölümündeki nüanslar

Ölçme Değerlendirme: Ders sürecinde öğrendiğimizi kazanımlar sorulup, dersin kısa ve genel bir tekrarı yapılarak ölçme değerlendirme gerçekleştirilir.

3.Ders

Konu: Gerizler Başında Türküsü “B” Bölümü

Süre:15 Dakika

Öğrenme Alanı: Müzik Teorisi ,Dinleme-Çalma

Kazanımlar:

- 1) Türkünün A bölümünde geçen motifleri ve cümleleri 70 bpm metronom hızında piyano eşliği ile çalar.
- 2) Türkünü B bölümde kürdi dizisine ait sol eldeki konumlarını hatırlar.
- 3) Eserin B bölümünde geçen motiflerin ve cümlelerin 60 bpm metronom hızında parçadan bütüne deşifre eder.
- 4)Türkünün A-B bölümünün motiflerini ve cümlelerinin, diğer kaynaklardaki (Feuillard, 1919 s.2.), benzerliklerini farklılıklarını, anlar.
- 5) Türkünün B bölümünde geçen nüansların önemini kavrar ve sağ el ile ilişkisini kavrar.
- 6)Eserin B bölümünün, uygulanması gereken sağ el ve sol eldeki tekniklerinin göz önünde bulundurularak tutarlı bir tempoda, piyano eşliği ile çalar.

Konular:

1. Kürdi Makamı Dizisi.
2. Türkünün (B) bölümünde yer alan motif ve cümlelerin belli bir tempoda çalınması.
3. Türkünün (B) bölümünde kullanılan viyolonsel çalma teknikleri.
4. Türkünün (B) motif ve cümlelerinin piyano eşliğiyle sağ ele ilişkin teknikler ve nüanslar göz önünde bulundurularak çalınması.
5. Piyano eşliği ile birlikte seslendirmenin önemi.

Araç ve Gereçler: Gerizler Başında türküsünün piyano ile eşliklendirilmiş, viyolonsele uyarlanmış notası. Viyolonsel, piyano, Daily Exercises (Feuillard, 1919 s.2.), adlı kitap ve Güzel Sanatlar Lisesi 9. Sınıf viyolonsel” ders kitabı.

Yöntem ve Teknikler: Gösterip yaptırma, yansılama, düz anlatım, soru-cevap.

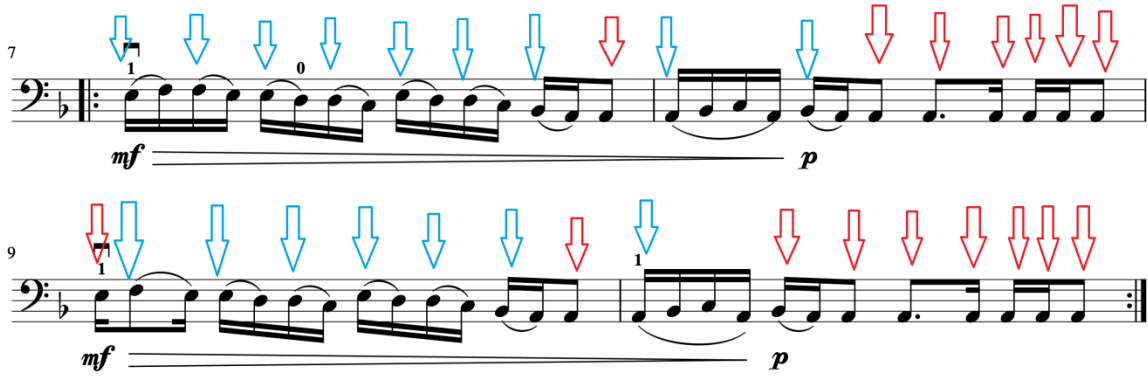
Hazırlık:

Kürdi makamı dizisinin nasıl çalınması gerektiği sorusu sorularak öğrencinin dikkati çekilir. Ardından öğrenciyle birlikte viyolonselde kürdi makamı dizisi çalınarak, öğrencinin makam dizisini hatırlaması sağlanır. Sonrasında ders sürecindeki konulardan ve kazanımlardan bahsedilerek öğrencinin motivasyonu sağlanır.

Öğrenme Yaşantıları (Etkinlikler, Kazanımlar, Kritik Davranışlar)

Kazanım 1: Türkünün A bölümünde geçen motifleri ve cümleleri 70 bpm metronom hızında piyano eşliği ile çalar.

1. Etkinlik: Bir önceki derste işlenildiği üzere, türkünün A bölümünü öğrencinin istediği bir tempoda çalması sağlanır. Daha sonra temponun biraz daha arttırılması söylenerek öğrenciyle beraber bir kere viyolonsel ile bir kere de piyano eşliği ile sağ ev ve sol tekniklerini ve nüansları göz önünde bulundurularak beraber seslendirilir.

Şekil 32. Türkünün B Bölümüne ait sağ el teknikleri

Kazanım 2: Türkünü B bölümde kürdi dizisine ait sol eldeki konumları kavrar.

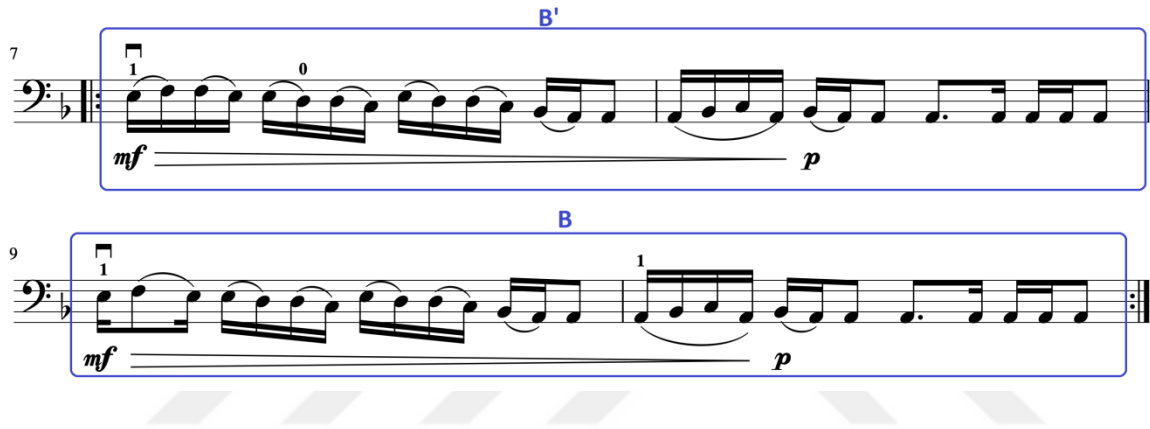
Kazanım 3: Eserin B bölümünde geçen motiflerin ve cümlelerin 60 bpm metronom hızında parçadan bütüne deşifre eder.

Kazanım 4: Türkünün B bölümünde geçen nüansların önemini kavrar

Kazanım 5: Türkünün B bölümünde, uygulanması gereken sağ el ve sol eldeki tekniklerinin göz önünde bulundurularak tutarlı bir tempoda, piyano eşliği ile çalar.

Şekil 4. B Bölümüne ait motifler

Şekil 33. B Bölümüne ait cümleler

2. Etkinlik: : Öğrenciye türkünün B bölümünün sağ el ve sol eldeki dikkat edilmesi gereken teknikler sorularak. Türküdeki , cümleler ve motifler arasındaki farklar ve benzerlikler gösterilir. Sonra yaklaşık 60 Bpm metronom hızında öğrenci ile birlikte gerizler başında türküsünün A Bölümünün motifleri sağ el ve sol el teknikleri göz önünde bulundurularak seslendirilir. Daha sonra öğrenciyle birlikte motifler sırasıyla arka arkaya çalınarak, müzik cümlelerinin öğrenci tarafından belli bir tempoda uygulanması sağlanır. Ardından B bölümündeki müzik cümleleri sağ el ve sol el teknikleri göz önünde bulundurularak dikkatli bir şekilde öğrenciyle birlikte seslendirilir. Ardından öğrenci, piyano eşliği ile birlikte, türkünün nüanslarını göz önünde bulundurarak, cümleleri sırasıyla seslendirip; Türkünün B bölümünü; daha iyi kavrayıp uygular.

Şekil 34. B bölümüne ait nüanslar

Kazanım 6: Türkünün A-B bölümünün motiflerini ve cümlelerinin, Daily Exercises adlı kitaptaki egzersizlerle (Feuilard, 1919 s.2.), benzerliklerini farklılıklarını fark eder.

3. Etkinlik: Öğrenciye türkünün A-B bölümlerindeki motiflerin, daha önce çalıştığımız bir etüt kitabında yer alıp almadığı sorulur. Öğrencinin verdiği cevaplar doğrultusunda, ” Daily exercises (Feuilard, 1919 s.2)”, ” Güzel Sanatlar Lisesi 10. Sınıf viyolonsel” ders kitabındaki etüd ve eserlerin motiflerinin; gerizler başında adlı türkünün A ve B Bölümündeki motiflerin arasındaki benzerlikler öğrenciye fark ettirilir.

Ardından dikkatli bir tempoda türkünün A-B bölümü sağ el ve sol el teknikleri göz önünde bulundurularak. Piyano eşliği ile birlikte seslendirilir.

Ölçme Değerlendirme: Ders sürecinde öğrendiğimizi kazanımlar sorulup, dersin kısa ve genel bir tekrarı yapılarak ölçme değerlendirme gerçekleştirilir.

4.Ders

Konu: Gerizler Başında” Türküsünün “A ve B” Bölümü

Süre:15 Dakika

Öğrenme Alanı: Müzik Teorisi ,Dinleme-Çalma

Kazanımlar:

- 1) Türkünün A ve B bölümünün gereken tempoda baştan sona çalar.
- 2) Türkünün A ve B bölümünün, sağ el ile ilişkili gereken müziksel öğeleri göz önünde bulundurularak seslendirir.
- 3) Piyano eşliği ile birlikte Gerizler Başında türküsünün A-B bölümünü seslendirir.
- 4) Birlikte müzik yaparken dikkat edilmesi gereken unsurları kavrar.
- 5) Eseri nüans terimlerine (piano, forte, ritardando, puandorg) dikkat ederek, temposuna uygun bir biçimde, piyano eşliği ile seslendirir.
- 6) Türküdeki bazı motiflerde kullanılan sağ ve sol ele ilişkin tekniklerin, Feulliard Daily exercises kitabından örnek çalışmalar ile, benzerliklerinin fark edilmesinin sağlar.
- 7) Cümleler arası müziksel ifadeleri, piyano eşliği ile birlikte müzik yaparak güçlendirir.

Konular:

1. Türkünün (A-B) bölümünde yer alan motif ve cümlelerin tutarlı bir tempoda çalınması.
2. Türkünün (A-B) bölümünde kullanılan sağ el ve sol ele ilişkin viyolonsel çalma teknikleri.
3. Türkünün (B) motif ve cümlelerinin, piyano eşliğiyle birlikte seslendirerek sağ ve sol ele ilişkin teknikler ve nüansların uygulanması.
4. Piyano eşliğinin önemi.
5. Türküdeki bazı motiflerde kullanılan sağ ve sol ele ilişkin tekniklerin, Feulliard Daily exercises kitabındaki ve diğer mevcut kaynaklardaki, benzerlikleri.

TRT Müzik Dairesi Yayınları
Repertuvar Sıra No:238
Yöresi: Bergama
Kimden Alındığı: Hasan Çakı Efe

Gerizler Başı Kürdi

Derleryen: Durmuş Yazıcıoğlu
Notaya Alan: Durmuş Yazıcıoğlu

Viyolonsel Uyarlayan: Aykut Büyükköse

A

B

Şekil 35. Gerizler başı kürdi

Araç ve Gereçler: Gerizler Başında türküsünün piyano ile eşliklendirilmiş, viyolonsel uyarlanmış notası. Viyolonsel, piyano, Daily exercises (Feuilard, 1919 s.2.), adlı kitap ve “Güzel Sanatlar Lisesi 9. Sınıf viyolonsel” ders kitabı, metronom.

Yöntem ve Teknikler: Gösterip yaptırma, yansılama, düz anlatım, soru-cevap.

Hazırlık:

Bir önceki derste işlenilen konuya ilişkin hatırlatmalar yapıldıktan sonra “sizce bu türkünün temposu nasıl olmalıdır? ” Sorusu sorularak öğrencinin dikkati çekilmiştir. Ardından ders sürecindeki kazanımlardan bahsedilerek öğrencinin motivasyonu sağlanır.

Öğrenme Yaşantıları (Etkinlikler, Kazanımlar, Kritik Davranışlar):

Kazanım 1: Türkünün A ve B bölümünün tutarlı bir tempoda baştan sona çalar.

Kazanım 2: Türkünün A ve B bölümünün, sağ el ile ilişkili gereken müziksel öğeleri göz önünde bulundurularak seslendirir.

Kazanım 3: Piyano eşliği ile birlikte Gerizler Başında türküsünün A-B bölümünü seslendirir.

1. Etkinlik: Bir önceki derste işlenildiği üzere, türkünün A-B bölümünü öğrencinin istediği bir tempoda çalması sağlanır. Daha sonra temponun metronom aracılığıyla biraz daha arttırılması söylenerek öğrenciyle beraber bir kere viyolonsel ile bir kere de piyano eşliği ile sağ el ve sol tekniklerini ve nüansları göz önünde bulundurularak beraber seslendirilir.

Kazanım 4: Türküyü nüans terimlerine (piano, forte, ritardando,) dikkat ederek, temposuna uygun bir biçimde, piyano eşliği ile seslendirir.

Kazanım 5 :Türküdeki bazı motiflerde kullanılan sağ ve sol ele ilişkin tekniklerin, Feulliard Daily exercises kitabından örnek çalışmalar ile, benzerliklerinin fark edilmesinin sağlanması.

Kazanım 6: Cümleler arası ifadeleri, Piyano Eşliği ile birlikte müzik yaparak güçlendirir.

2. Etkinlik: Öğrencinin viyolonsel çalmadaki sağ el ve sol ele ilişkin, eserin gerektirdiği bütün teknikleri uygulaya bildiği bir tempoda çalması sağlanır. Daha sonra müzik cümleleri ve nüansların önce birlikte viyolonsel-viyolonsel; daha sonra piyano eşliği ile pekiştirilmesi ve öğrenci tarafından daha fazla fark edilmesi sağlanır. Ardından (A-B) bölümüne ilişkin motiflerin ve cümlelerin diğer kaynaklarla benzerlikleri tespit edilir.

Ölçme Değerlendirme: Ders sürecinde öğrendiğimizi kazanımlar sorulup, dersin kısa ve genel bir tekrarı yapılarak ölçme değerlendirme gerçekleştirilir.

5.Ders

Konu: Tanrıdan Diledim Türküsü (-A- bölümü)

Süre:15 Dakika

Öğrenme Alanı: Müzik Teorisi ,Dinleme-Söyleme-Çalma

Kazanımlar:

- 1)Hicaz makamı dizisini ve özelliklerini tanır.
- 2)Tanrıdan Diledim adlı hicaz türkünün viyolonsele uyarlanmış notasının solfejini yapar.
- 3)Türkünün A bölümündeki motif ve cümleleri eser üzerinde gösterir.
- 4)Türküde geçen sağ el ve sol ele ilişkin viyolonsel çalma tekniklerini fark eder.

Konular:

5. Hicaz makamı dizisi.
6. Türkünün (A) bölümünde yer alan motif ve cümleler.
7. Türkünün (A) bölümünde kullanılan viyolonsel çalma teknikleri.
8. Türkünün ölçüsü ve özellikleri.

Araç ve Gereçler: “Tanrıdan Diledim” türküsünün piyano ile eşliklendirilmiş, viyolonsele uyarlanmış notası. Viyolonsel, piyano.

Yöntem ve Teknikler: Gösterip yaptırma, yansılama, düz anlatım, soru-cevap.

Hazırlık

Öncelikle hicaz makamı ile ilgili sorular sorularak. Öğrencinin dikkati çekilir. Sonrasında ders sürecindeki konulardan ve kazanımlardan bahsedilerek öğrencinin motivasyonu sağlanır.

Öğrenme Yaşantıları (Etkinlikler, Kazanımlar, Kritik Davranışlar):

Kazanım 1:Hicaz makamının dizisini ve özelliklerini tanır.

Kritik Davranışlar :

- b) Hicaz makamı dizisinin seslerini fa anahtarı koyulmuş dizek üzerinde gösterir.
2. Etkinlik: Hicaz makamı dizi sesleri fa anahtarı bulunan dizek üzerinde gösterilerek, hicaz makamı dizisi hakkında bilgi verilir. Ardından öğrenci, verilen ipuçları yardımıyla, hicaz makamı dizisini fa anahtarı bulunan dizek üzerine yazar.

Re Hicaz Makamı Dizisi

Şekil 36. Hicaz makamı dizisi

Kazanım 2: Türkünün ölçüsü hakkında bilgi verip şematik olarak yazabilir.

Kritik Davranışlar

- a) Türkünün ölçü sayısı ve ölçü çeşidini söyleme-yazma.

b) Türkünün ölçüsünü şematik olarak yazma.

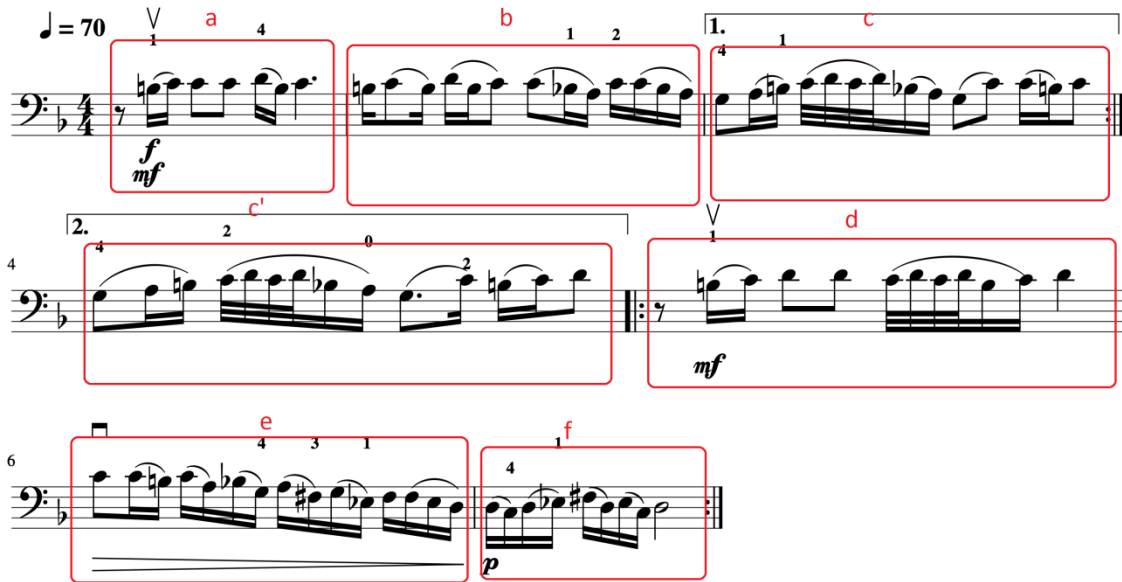
3. Etkinlik: Öğrenciye türkünün ölçü sayısı, ölçünün kuvvetli ve zayıf zamanları sorulur, öğrencinin verdiği cevaplar doğrultusunda verilen ipuçlarıyla eserin ölçü sayısı ve ölçü çeşidi söyler. Ardından ölçü sayısının ritim şeması çizer

Kazanım 3: Tanrıdan dilediğim adlı türkünün viyolonsele uyarlanmış notasının solfejini yapar.

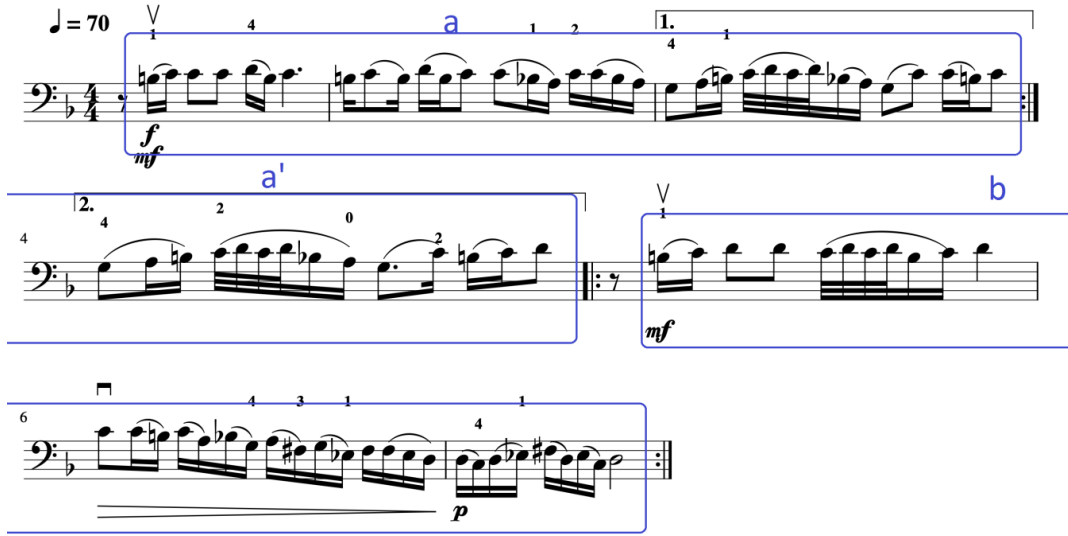
2. Etkinlik: Yaklaşık 60 Bpm metronom hızında öğrenci ile birlikte türkünün viyolonsel yardımıyla solfeji yapılır. Daha sonra kademeli yaklaşma yoluyla öğrenciye solfej yaparken verilen destek azaltılarak. Öğrencinin kendi başına türkünün solfejini yapması sağlanır.

Kazanım 4: Tanrıdan diledim adlı türkünün A bölümündeki motif ve cümleleri eser üzerinde gösterir.

3. Etkinlik: Müzikteki Motiflerden ve cümlelerden kısaca bahsedilerek öğrencinin konuya ilişkin hazır bulunuşluğu saptanır. Öğrenciye verilen ipuçları ile, öğrenci eserin (A) bölümündeki motifleri nota üzerinde işaretlenerek uygulamalı olarak gösterir. Ardından öğrenci eserin (A) bölümündeki müzikal cümleleri işaretleyerek gösterir.

Şekil 37. Tanrıdan Diledim Türkü'sünün (A) bölümünde yer alan motifler

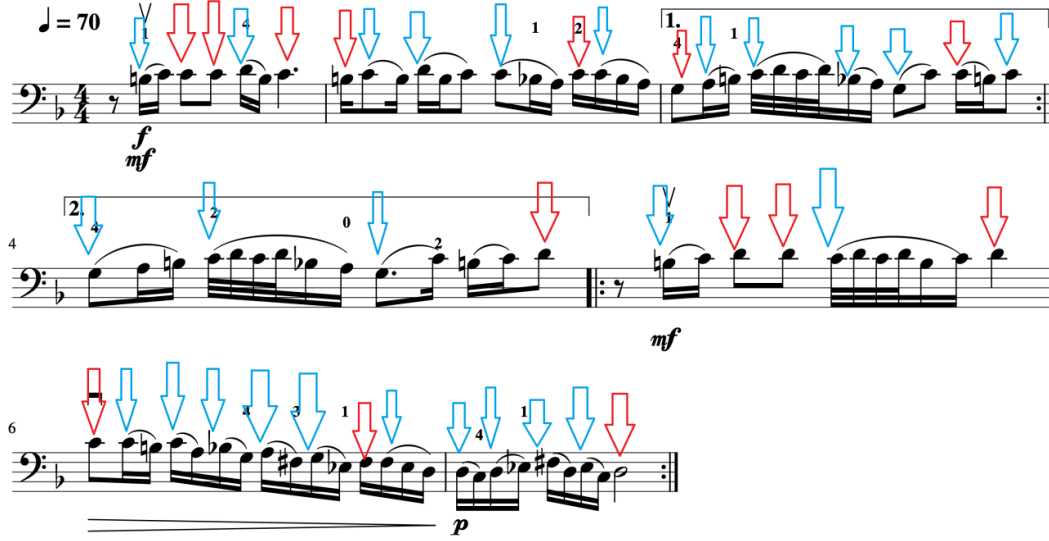

Şekil 38. Tanrıdan Diledim Türkü'sünün (A) bölümünde yer alan cümleler

Kazanım 4: Türküde geçen sağ el ve sol ele ilişkin viyolonsel çalma tekniklerini fark eder.

Kritik Davranışlar:

- c) Türküde geçen sağ ele ilişkin ,legato ve detaşe teknikleri fark eder.
 - d) Türküde sol ele ilişkin; pozisyon, açık kapalı konum gibi, teknikleri fark eder.
3. Etkinlik: Türküde geçen sağ el ve sol ele ilişkin temel viyolonsel çalma teknikleri hakkında bilgi verilir. Öğrenci, sağ ele ilişkin eserin (A) bölümündeki legato ve detaşe tekniklerinin bulunduğu yerler varsa belirler. Ayrıca türküdeki sol ele ilişkin pozisyon ve konum bilgilerini öğrencinin, soru cevap yöntemiyle yardımıyla fark etmesi sağlanır..

Şekil 39. Tanrıdan Diledim türküsünün (A) bölümünde yer alan temel sağ ele ilişkin viyolonsel çalma teknikleri

Ölçme Değerlendirme: Ders sürecinde öğrendiğimizi kazanımlar sorulup, dersin kısa ve genel bir tekrarı yapılarak ölçme değerlendirme gerçekleştirilir.

6.Ders

Konu: Tanrıdan Dilediğim (-A- bölümü)

Süre:15 Dakika

Öğrenme Alanı: Müzik Teorisi ,Dinleme-Çalma

Kazanımlar:

- 1) Hicaz Makamı Dizisini çalar.
- 2) Eserin A bölümünde geçen motiflerin ve cümlelerin 60 bpm metronom hızında parçadan bütüne deşifre eder.
- 3)Türküde geçen sağ el ve sol ele ilişkin viyolonsel çalma tekniklerini uygular.
- 4) Türkünün A bölümünde geçen sağ el ile ilişkin nüansların nasıl uygulanacağını kavrar.
- 5)Türkünün A bölümünde geçen motif ve cümleleri; piyano eşliğiyle, sağ ele ilişkin teknikleri ve nüansları göz önünde bulundurarak tutarlı bir tempoda seslendirir.

Konular:

6. Hicaz Makamı Dizisi'nin farklı tartımlarda ve farklı yay varyasyonlarıyla seslendirilmesi.

7. Türkünün (A) bölümünde yer alan motif ve cümlelerin belli bir tempoda çalınması.
8. Türkünün (A) bölümünde kullanılan Viyolonsel çalma teknikleri.
9. Türkünün (A) motif ve cümlelerinin piyano eşliğiyle sağ ele ilişkin teknikler ve nüanslar göz önünde bulundurularak çalınması.
10. Piyano eşliğinin önemi.

Araç ve Gereçler: Tanrıdan diledim , türküsünün piyano ile eşliklendirilmiş viyolonsele uyarlanmış notası. Viyolonsel, Piyano, “J. Werner violoncello schule, band 1” ve Güzel Sanatlar Lisesi 10. Sınıf viyolonsel” ders kitabı, metronom .

Yöntem ve Teknikler: Gösterip Yaptırma, Yansılama, Düz Anlatım, Soru-cevap.

Hazırlık:

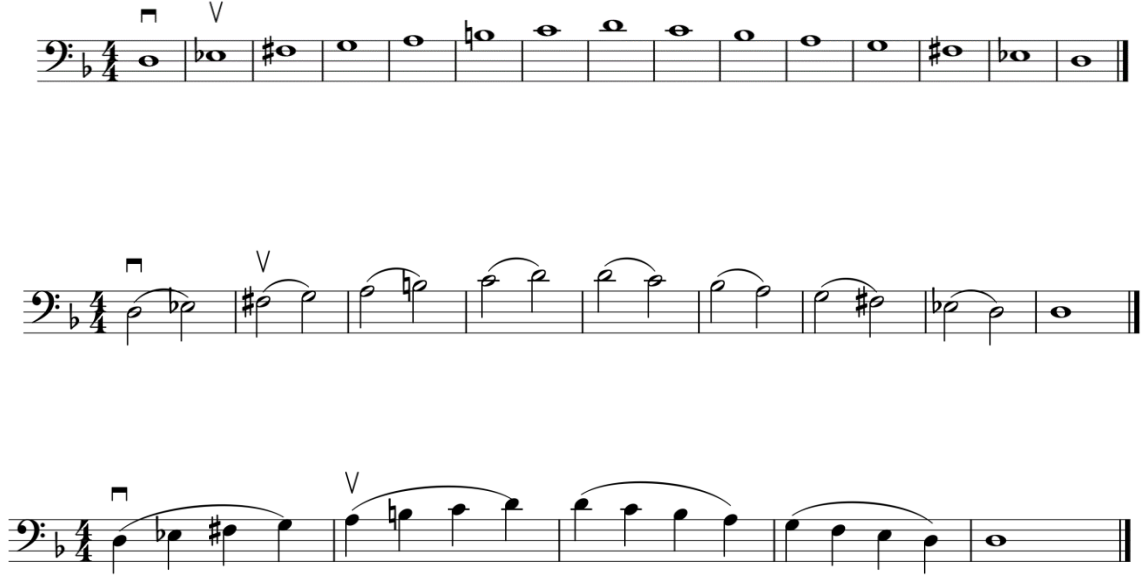
Viyolonsel çalarken dikkat etmemiz gereken unsurlar nelerdir. Sorusu sorularak öğrencinin dikkati çekilir. Ardından viyolonselde hicaz makamı dizisi çalınarak. Öğrencinin makam dizisini hatırlaması sağlanır. Sonrasında ders sürecindeki konulardan ve kazanımlardan bahsedilerek öğrenci hedeften haberdar edilir ve öğrencinin motivasyonu sağlanır.

Öğrenme Yaşantıları (Etkinlikler, Kazanımlar, Kritik Davranışlar):

Kazanım 1: Hicaz Makamı Dizisini çalar.

Kritik Davranışlar

3. Hicaz makamı dizisinin viyolonselde, birlik notalar halinde bütün yayda yaklaşık 60 metronom hızında çalar.
4. Hicaz makamı dizisinin viyolonselde ikilik, dörtlük, notalar halinde bütün yayda yaklaşık 60 metronom hızında çalar.
2. Etkinlik: Yaklaşık 60 metronom hızında öğrenci ile birlikte hicaz makamı dizisi birlik ikilik dörtlük notalarla aşağıda belirtilen sağ ele ilişkin varyasyonlarla çalınır. Daha sonra kademeli yaklaşma yoluyla öğrenciye verilen destek azaltılarak. Öğrencinin tempo tutarlılığı içerisinde hicaz makamı dizisini çalması sağlanır.

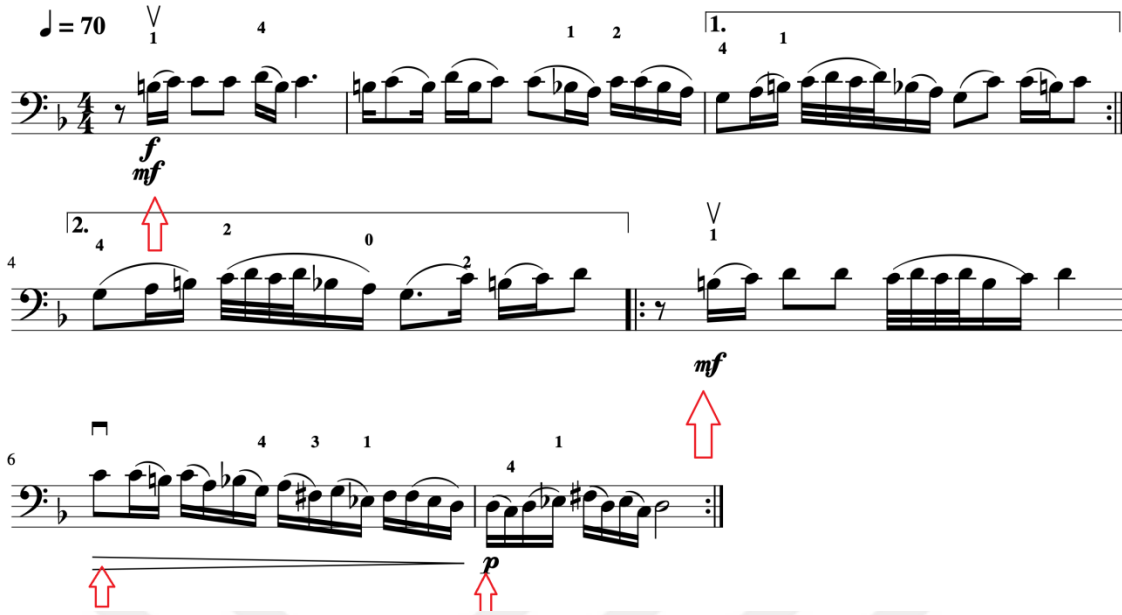
Şekil 40. Hicaz dizisi farklı yay teknikleri içeren alıştırımlar

Kazanım 2: Türkünün A bölümünde geçen motiflerin ve cümlelerin 60 metronom hızında parçadan bütüne deşifre eder.

Kazanım 3: Türküde geçen sağ el ve sol ele ilişkin viyolonsel çalma tekniklerini uygular.

Kazanım 4: Türkünün A bölümünde geçen motif ve cümleleri piyano eşliğiyle birlikte seslendirerek, sağ ele ilişkin teknikleri ve nüansları göz önünde bulundurarak tutarlı bir tempoda çalar.

2. Etkinlik: Öğrenciye türkünün A bölümünün sağ el ve sol eldeki dikkat edilmesi gereken teknikleri sorularak, türküdeki, cümleler ve motifler arasındaki farklar ve benzerlikler gösterilir. Sonra yaklaşık 60 Bpm metronom hızında öğrenci ile birlikte “Tanrıdan Dilediğim” türküsünün A bölümünün motifleri sağ el ve sol el teknikleri göz önünde bulundurularak seslendirilir. Daha sonra öğrenciyle birlikte motifler sırasıyla arka arkaya çalınarak, müzik cümlelerinin öğrenci tarafından belli bir tempoda çalınması sağlanır. Ardından A bölümündeki müzik cümleleri sağ el ve sol el teknikleri göz önünde bulundurularak dikkatli bir şekilde öğrenciyle birlikte seslendirilir. Ardından öğrencinin, piyano eşliği ile birlikte, nüansları göz önünde bulundurarak, cümleleri sırasıyla seslendirip; Türkünün A Bölümünün tutarlı bir tempo içerisinde; daha iyi kavranıp uygulanması sağlanır.

Şekil 41. Tanrıdan Dilediğim A bölümü nüanslar

Ölçme Değerlendirme: Ders sürecinde öğrendiğimizi kazanımlar sorulup, dersin kısa ve genel bir tekrarı yapılarak ölçme değerlendirme gerçekleştirilir.

7.Ders

Konu: “Tanrıdan Dilediğim” Türküsü “B” Bölümü

Süre:15 Dakika

Öğrenme Alanı: Müzik Teorisi ,Dinleme-Çalma

Kazanımlar:

- 1) Türkünün A bölümünde geçen motifleri ve cümleleri, 70 bpm metronom hızında piyano eşliği ile çalar.
- 2) Türkünün B bölümde kürdi dizisine ait sol eldeki konumları kavrar.
- 3) Türkünün B bölümünde geçen motiflerin ve cümlelerin 60 bpm metronom hızında, parçadan bütüne deşifre eder.
- 4)Türkünün, A-B bölümünün motiflerini ve cümlelerinin, Daily Exercises adlı kitaptaki egzersizlerle (Feuilard, 1919 s.2.), benzerliklerini farklılıklarını fark eder.
- 5) Türkünün B bölümünde geçen nüansların önemini kavrar ve uygular.
- 6)Eserin B bölümünün, uygulanması gereken sağ el ve sol eldeki tekniklerinin göz önünde bulundurularak tutarlı bir tempoda, piyano eşliği ile çalar.

Konular:

- 1.Hicaz Makamı Dizisi.
- 2.Türkünün (B) bölümünde yer alan motif ve cümlelerin belli bir tempoda seslendirilmesi.
- 3.Türkünün (B) bölümünde kullanılan sağ el ve sol ele ilişkin, viyolonsel çalma teknikleri.
- 4.Türkünün (B) bölümündeki motif ve cümlelerinin piyano eşliğiyle sağ ele ilişkin teknikler ve nüanslar göz önünde bulundurularak birlikte seslendirilmesi.
- 5.Piyano eşliğinin önemi.

Araç ve Gereçler: “Tanrıdan Diledim,” türküsünün piyano ile eşliklendirilmiş, viyolonsele uyarlanmış notası. Viyolonsel, piyano , Daily exercises (Feuilard, 1919 s.2.), adlı kitap ve Güzel Sanatlar Lisesi 9. Sınıf viyolonsel” ders kitabı, metronom.

Yöntem ve Teknikler: Gösterip yaptırma, yansılama, düz anlatım, soru-cevap.

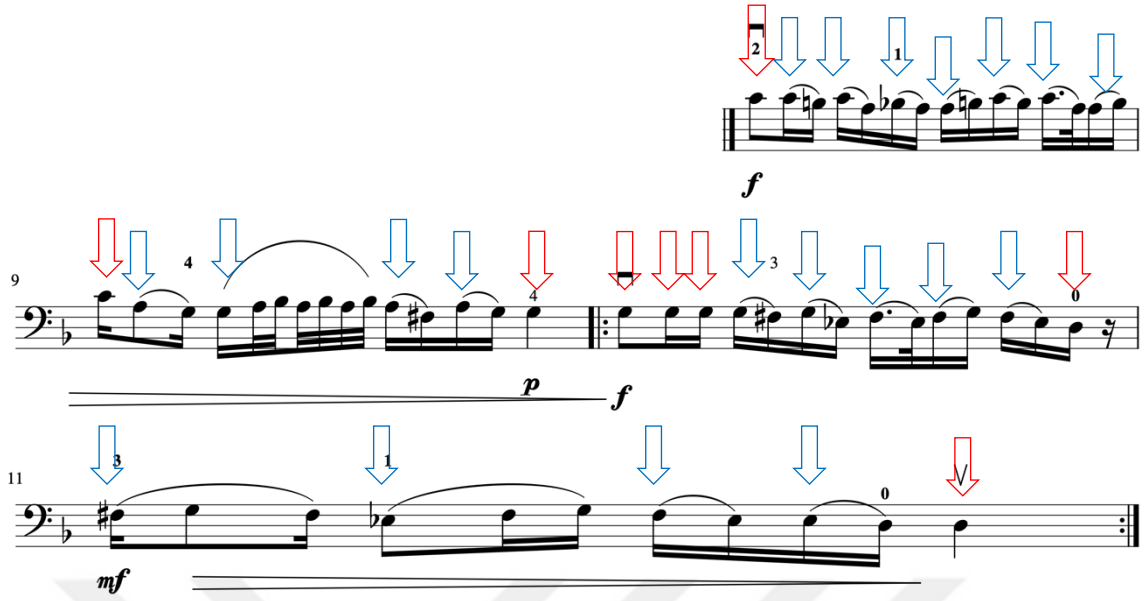
Hazırlık:

Hicaz makamı dizisinin nasıl çalınması gerektiği sorusu sorularak öğrencinin dikkati çekilir. Ardından öğrenciyle birlikte viyolonselde hicaz makamı dizisi çalınarak, öğrencinin makam dizisini hatırlaması sağlanır. Sonrasında ders sürecindeki konulardan ve kazanımlardan bahsedilerek öğrencinin motivasyonu sağlanır.

Öğrenme Yaşantıları (Etkinlikler, Kazanımlar, Kritik Davranışlar):

Kazanım 1: Türkünün A bölümünde geçen motifleri ve cümleleri 70 bpm metronom hızında piyano eşliği ile seslendirir.

4. Etkinlik: Bir önceki derste işlenildiği üzere, türkünün A bölümünü öğrencinin istediği bir tempoda çalması sağlanır. Daha sonra temponun metronom aracılığıyla, biraz daha arttırılması söylenerek öğrenciyle beraber bir kere viyolonsel ile bir kere de piyano eşliği ile sağ el ve sol tekniklerini ve nüansları göz önünde bulundurularak beraber seslendirilir.

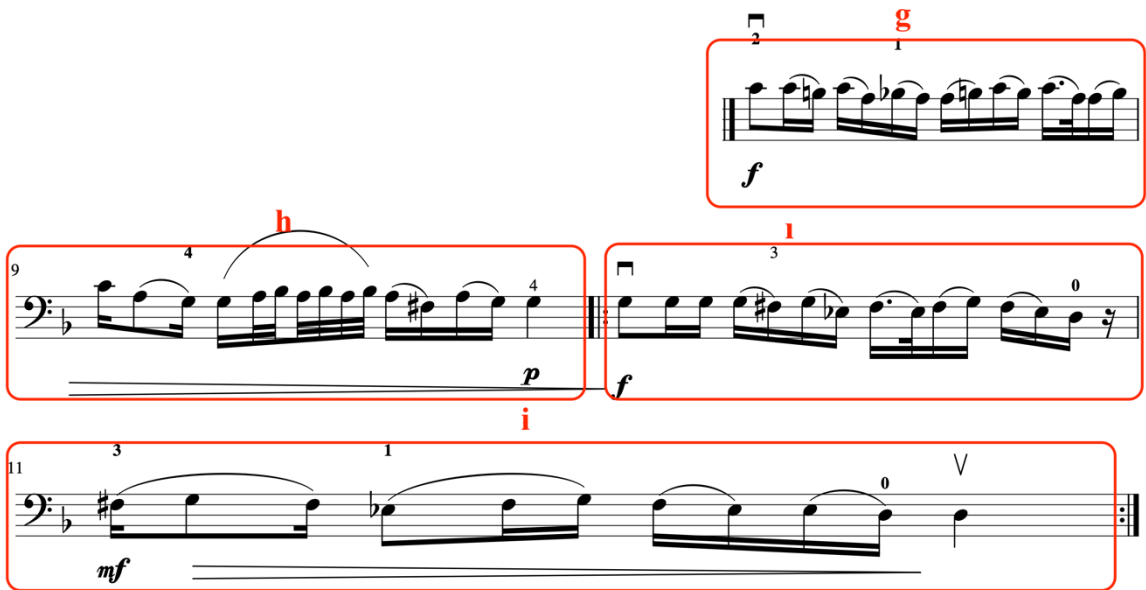
Şekil 42. Tanrıdan Dileğim B bölümü yay teknikleri

Kazanım 2: Türkünü B bölümde hicaz dizisine ait sol eldeki konumları kavrar.

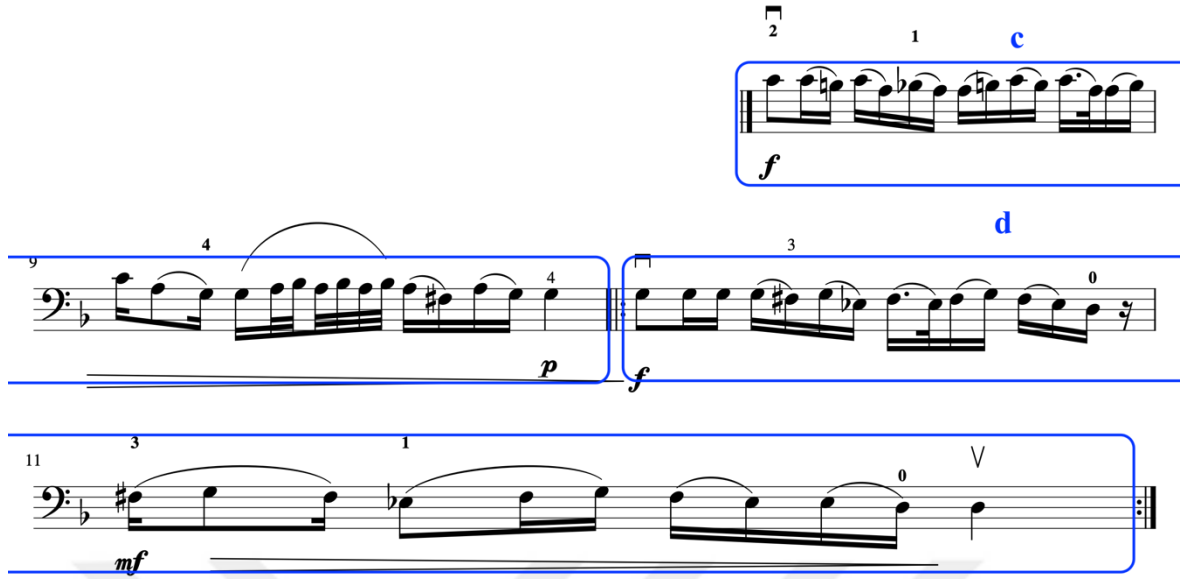
Kazanım 3: Eserin B bölümünde geçen motiflerin ve cümlelerin 60 bpm metronom hızında parçadan bütüne deşifre eder.

Kazanım 4: Türkünün B bölümünde geçen nüansların önemini kavrar

Kazanım 5: Türkünün B bölümünde, uygulanması gereken sağ el ve sol eldeki tekniklerinin göz önünde bulundurularak tutarlı bir tempoda, piyano eşliği ile seslendirir.

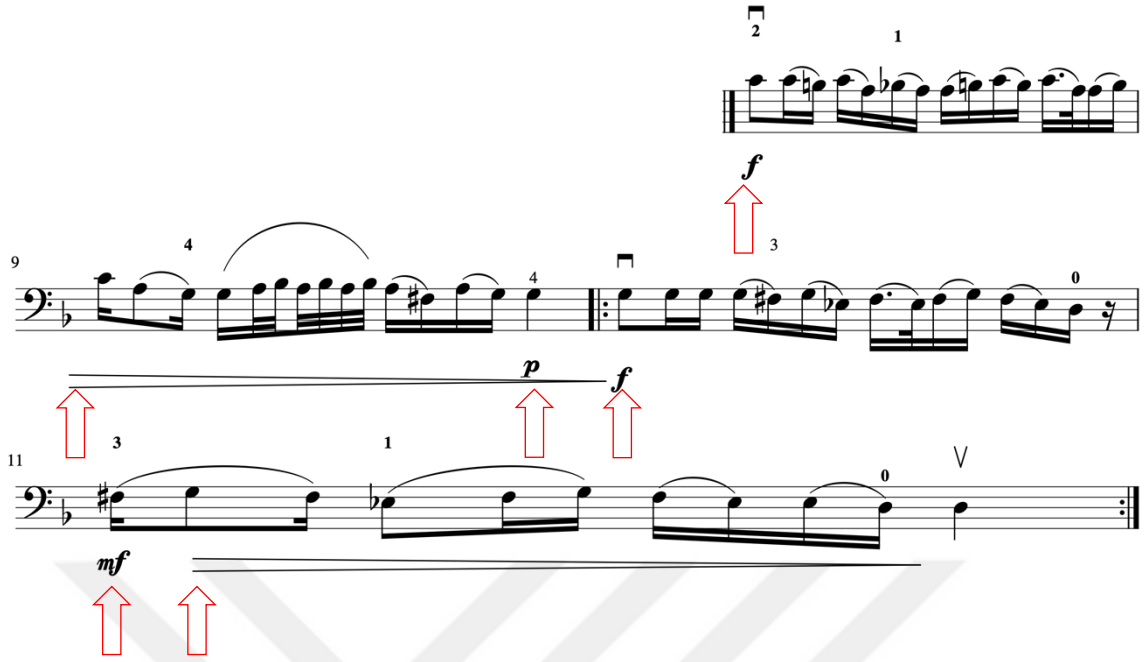
Şekil 43. Tanrıdan Dileğim B bölümü motifler

Şekil 44. Tanrıdan Diledim B bölümü cümleler

5. Etkinlik: : Öğrenciye türkünün B bölümünün sağ el ve sol eldeki dikkat edilmesi gereken teknikler sorularak; türküdeki , cümleler ve motifler arasındaki farklar ve benzerlikler gösterilir. Sonra yaklaşık 60 Bpm metronom hızında öğrenci ile birlikte türkünün A bölümünün motifleri, sağ el ve sol el teknikleri göz önünde bulundurularak seslendirilir. Daha sonra öğrenciyle birlikte motifler sırasıyla arka arkaya çalınarak, müzik cümlelerinin öğrenci tarafından belli bir tempoda çalınması sağlanır. Ardından B bölümündeki müzik cümleleri sağ el ve sol el teknikleri göz önünde bulundurularak dikkatli bir şekilde öğrenciyle birlikte iki viyolonsel ile seslendirilir. Ardından öğrencinin, piyano eşliği ile birlikte, türkünün nüansları göz önünde bulundurarak, cümleleri sırasıyla seslendirip; türkünün B Bölümünün; daha iyi kavranıp uygulanması sağlanır.

Kazanım 6: Türkünün B bölümünün motiflerini ve cümlelerinin, Daily Exercises adlı kitaptaki egzersizlerle (Feuilard, 1919 s.2.), benzerliklerini farklılıklarını fark eder.

Şekil 45. Tanrıdan Diledim B bölümü nünansları

6. Etkinlik: Öğrenciye türkünün A-B bölümlerindeki motiflerin, daha önce çalıştığımız bir etüt kitabında yer alıp almadığı sorulur. Öğrencinin verdiği cevaplar doğrultusunda, ” Daily exercises (Feuilard, 1919 s.2)”, “J. Werner violoncell schule, band 1”,” Güzel Sanatlar Lisesi 10. Sınıf viyolonsel” ders kitabındaki etüd ve eserlerin motiflerinin; “Tanrıdan Diledim” adlı türkünün A ve B Bölümündeki motiflerin arasındaki benzerlikler öğrenciye fark ettirilir.

Ardından dikkatli bir tempoda Türkünün A-B bölümü sağ el- sol el teknikleri göz önünde bulundurularak. Piyano eşliği ile birlikte seslendirilir. seslendirilir.

Ölçme Değerlendirme: Ders sürecinde öğrendiğimizi kazanımlar sorulup, dersin kısa ve genel bir tekrarı yapılarak ölçme değerlendirme gerçekleştirilir.

8.Ders

Konu: Tanrıdan Dilediğim Türküsünün “A ve B” Bölümü

Süre:15 Dakika

Öğrenme Alanı: *Müzik Teorisi ,Dinleme-Çalma*

Kazanımlar:

- 1)Türkünün A ve B bölümünün gereken tempoda baştan sona çalar.
- 2) Türkünün A ve B bölümünün, sağ el ile ilişkili gereken müziksel öğeleri göz önünde bulundurularak piyano eşliği ile seslendirir.
- 3)Piyano eşliği ile birlikte “Tanrıdan Dilediğim” türküsünün A-B bölümünü seslendirir.
- 4)Birlikte müzik yaparken dikkat edilmesi gereken unsurları kavrar.
- 5) Eseri nüans terimlerine (piano, forte, ritardando, puandorg) dikkat ederek, temposuna uygun bir biçimde, piyano eşliği ile birlikte seslendirir.
- 6) Türküdeki bazı motiflerde kullanılan sağ ve sol ele ilişkin tekniklerin, Feulliard Daily exercises kitabından örnek çalışmalar ile, benzerliklerinin fark edilmesinin sağlar.
- 7) Cümleler arası ifadeleri, Piyano Eşliği ile birlikte müzik yaparak güçlendirir.

Konular:

6. Türkünün (A-B) bölümünde yer alan motif ve cümlelerin tutarlı bir tempoda çalınması.
7. Türkünün (A-B) bölümünde kullanılan Viyolonsel Çalma Teknikleri.
8. Türkünün (B) motif ve cümlelerinin piyano eşliğiyle sağ ve sol ele ilişkin teknikler ve nüansların pratiği.
9. Piyano eşliğinin önemi.
10. Türküdeki bazı motiflerde kullanılan sağ ve sol ele ilişkin tekniklerin, Feulliard Daily exercises kitabındaki ve diğer mevcut kaynaklardaki, benzerlikleri.

Tanrıdan Diledim Bu Kadar Dilek

TRT Müzik Dairesi Yayınları

Repertuvar Sıra No:2224

Yöresi: Erzurum

Kimden Alındığı: Haydar Telhüner

Viyolonsel Uyarlayan: Aykut Büyükköse

Hicaz

Derleyen: Salih Dündar

Notaya Alan: Emin Aldemir

A

♩ = 70

B

Şekil 46. Tanrıdan Diledim Bu Kadar Dilek Hicaz A ve B bölümü

Araç ve Gereçler: “Tanrıdan Dilediğim” türküsünün piyano ile eşliklendirilmiş, viyolonsel uyarlanmış notası. Viyolonsel, Piyano, , Daily exercises (Feuilard, 1919 s.2.), adlı kitap ve Güzel Sanatlar Lisesi 9. Sınıf viyolonsel” ders kitabı.

Yöntem ve Teknikler: Gösterip yaptırma, yansılama, düz anlatım, soru-cevap.

Hazırlık:

Bir önceki derste işlenen konuya ilişkin hatırlatmalar yapıldıktan sonra “sizce bu türkünün temposu nasıl olmalıdır? ” Sorusu sorularak öğrencinin dikkati çekilmiştir. Ardından ders sürecindeki kazanımlardan bahsedilerek öğrencinin motivasyonu sağlanır.

Öğrenme Yaşantıları (Etkinlikler, Kazanımlar, Kritik Davranışlar):

Kazanım 1: Türkünün A ve B bölümünü tutarlı bir tempoda baştan sona çalar.

Kazanım 2: Türkünün A ve B bölümünün, sağ el ile ilişkili gereken müziksel öğeleri göz önünde bulundurularak seslendirir.

Kazanım 3: Piyano eşliği ile birlikte “Tanrıdan Dilediğim” türküsünün A-B bölümünü seslendirir.

3. Etkinlik: Bir önceki derste işlenildiği üzere, türkünün A-B bölümünü öğrencinin istediği bir tempoda çalması sağlanır. Daha sonra temponun biraz daha arttırılması söylenerek öğrenciyle beraber bir kere viyolonsel ile bir kere de piyano eşliği ile sağ el ve sol tekniklerini ve nüansları göz önünde bulundurularak beraber seslendirilir.

Kazanım 4: Türküyü nüans terimlerine (piano, forte, ritardando,) dikkat ederek, temposuna uygun bir biçimde, piyano eşliği ile seslendirir.

Kazanım 5: Türküdeki bazı motiflerde kullanılan sağ ve sol ele ilişkin tekniklerin, Feulliard Daily exercises kitabından örnek çalışmalar ile, benzerliklerinin fark edilmesinin sağlanması.

Kazanım 6: Cümleler arası ifadeleri, piyano eşliği ile birlikte müzik yaparak güçlendirir.

4. Etkinlik: Öğrencinin viyolonsel çalmadaki sağ el ve sol ele ilişkin, eserin gerektirdiği bütün teknikleri uygulaya bildiği bir tempoda çalması sağlanır. Daha sonra müzik cümleleri ve nüansların önce birlikte viyolonsel-viyolonsel; daha sonra piyano eşliği ile pekiştirilmesi ve öğrenci tarafından daha fazla fark edilmesi sağlanır. Ardından (A-B) bölümüne ilişkin motiflerin ve cümlelerin diğer kaynaklarla benzerlikleri tespit edilir.

Ölçme Değerlendirme: Ders sürecinde öğrendiğimizi kazanımlar sorulup, dersin kısa ve genel bir tekrarı yapılarak ölçme değerlendirme gerçekleştirilir.

9.Ders

Konu: “Çiçekten Harman Olmaz” Türküsü (-A- bölümü)

Süre:15 Dakika

Öğrenme Alanı: Müzik Teorisi ,Dinleme-Söyleme-Çalma

Kazanımlar:

1)Hüseyni makamı dizisini ve özelliklerini tanır.

2)Çiçekten Harman Olmaz adlı Hüseyini türkünün viyolonsele uyarlanmış notasının solfejini yapar.

3)Türkünün A bölümündeki motif ve cümleleri eser üzerinde gösterir.

4)Türküde geçen sağ el ve sol ele ilişkin viyolonsel çalma tekniklerini fark eder.

Konular:

1. Hüseyini makamı dizisi .
2. Türkünün ölçüsü ve özellikleri.
3. Türkünün (A) bölümünde yer alan motif ve cümleler.
4. Türkünün (A) bölümünde kullanılan sağ ele ilişkin viyolonsel çalma teknikleri.

Araç ve Gereçler: “Çiçekten Harman Olmaz” türküsünün piyano ile eşliklendirilmiş, viyolonsele uyarlanmış notası, viyolonsel, piyano.

Yöntem ve Teknikler: Gösterip yaptırma, yansılama, düz anlatım, soru-cevap.

Hazırlık:

Öncelikle hüseyini makamı ile ilgili sorular sorularak. Öğrencinin dikkati çekilir. Sonrasında ders sürecindeki konulardan ve kazanımlardan bahsedilerek öğrencinin motivasyonu sağlanır.

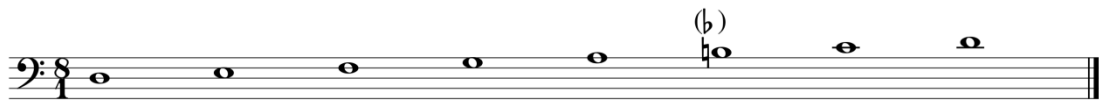
Öğrenme Yaşantıları (Etkinlikler, Kazanımlar, Kritik Davranışlar):

Kazanım 1: Hüseyini makamı dizisini ve özelliklerini tanır.

Kritik Davranışlar:

- c) Hüseyini makamı dizisinin seslerini fa anahtarı koyulmuş dizek üzerinde gösterir.
4. Etkinlik: Hüseyini makamı dizi sesleri fa anahtarı bulunan dizek üzerinde gösterilerek, hüseyini makamı dizisi hakkında bilgi verilir. Ardından öğrenci, verilen ipuçları yardımıyla hüseyini makamı dizisini fa anahtarı bulunan dizek üzerine yazar.

Re Hüseyini Dizisi

Şekil 47. Hüseyini makamı dizisi

Kazanım 2: Türkünün ölçüsü hakkında bilgi verip şematik olarak yazabilir.

Kritik Davranışlar :

c) Türkünün ölçü sayısı ve ölçü çeşidini söyleme-yazma.

d) Türkünün ölçüsünü şematik olarak yazma.

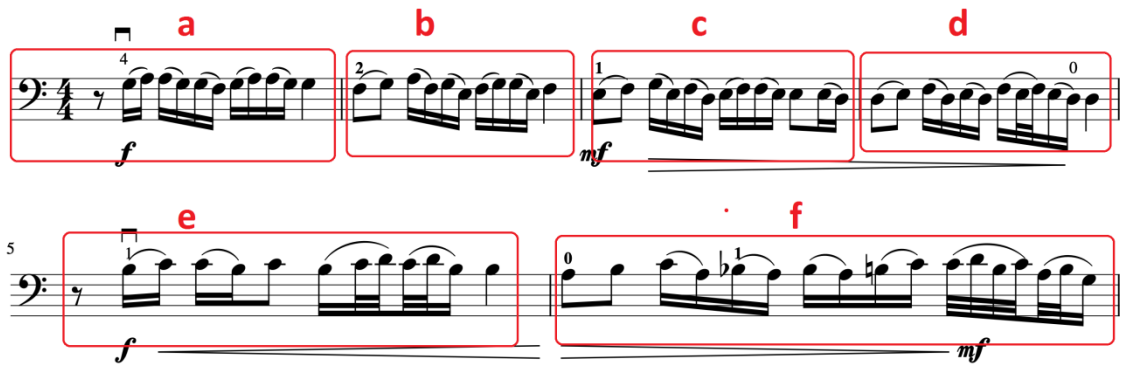
5. Etkinlik: Öğrenciye türkünün ölçü sayısı, ölçünün kuvvetli ve zayıf zamanları sorulur, öğrencinin verdiği cevaplar doğrultusunda verilen ipuçlarıyla eserin ölçü sayısı ve ölçü çeşidi söyler. Ardından ölçü sayısının ritim şeması çizer

Kazanım 3: “Çiçekten Harman Olmaz” adlı türkünün viyolonsele uyarlanmış notasının solfejini yapar.

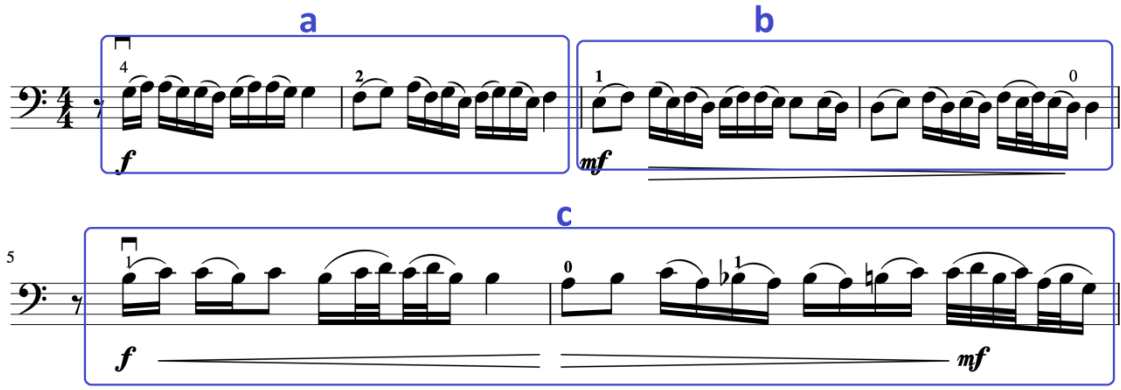
2. Etkinlik: Yaklaşık 60 Bpm metronom hızında öğrenci ile birlikte türkünün viyolonsel yardımıyla solfeji yapılır. Daha sonra kademeli yaklaşma yoluyla öğrenciye solfej yaparken verilen destek azaltılarak. Öğrencinin kendi başına türkünün solfejini yapması sağlanır.

Kazanım 4: “Çiçekten Harman Olmaz” adlı türkünün A bölümündeki motif ve cümleleri eser üzerinde gösterir.

3. Etkinlik: Müzikteki motiflerden ve cümlelerden kısaca bahsedilerek öğrencinin konuya ilişkin hazır bulunuşluğu saptanır. Öğrenciye verilen ipuçları ile, öğrenci eserin (A) bölümündeki motifleri nota üzerinde işaretlenerek uygulamalı olarak gösterir. Ardından öğrenci eserin (A) bölümündeki müzikal cümleleri işaretleyerek gösterir.

Şekil 48. “Çiçekten Harman Olmaz” türküsünün (A) bölümünde yer alan motifler

Şekil 49. “Çiçekten Harman Olmaz” türküsünün (A) bölümünde yer alan cümleler

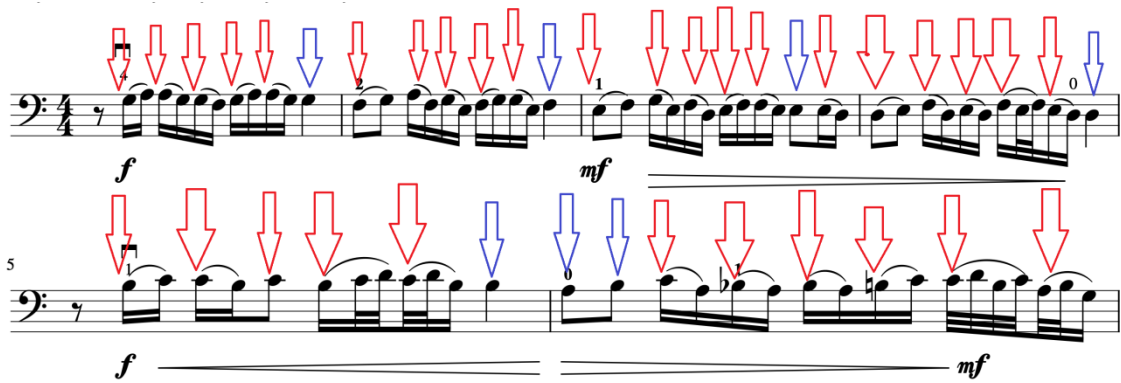
Kazanım 4 Türküde geçen sağ el ve sol ele ilişkin viyolonsel çalma tekniklerini fark eder.

Kritik Davranışlar

e) Türküde geçen sağ ele ilişkin ,Legato ve detaşe teknikleri fark eder.

f) Türküde sol ele ilişkin; pozisyon, açık kapalı konum gibi, teknikleri fark eder.

3. Etkinlik: Türküde geçen sağ el ve sol ele ilişkin temel viyolonsel çalma teknikleri hakkında bilgi verilir. Öğrenci, sağ ele ilişkin eserin (A) bölümündeki legato ve detaşe tekniklerinin bulunduğu yerler varsa belirler. Ayrıca türküdeki sol ele ilişkin pozisyon ve konum bilgilerini öğrencinin, soru cevap yöntemiyle yardımıyla fark etmesi sağlanır.

Şekil 50. Çiçekten Harman Olmaz türküsünün (A) bölümünde yer alan sağ ele ilişkin viyolonsel çalma teknikleri

Ölçme Değerlendirme: Ders sürecinde öğrendiğimizi kazanımlar sorulup, dersin kısa ve genel bir tekrarı yapılarak ölçme değerlendirme gerçekleştirilir.

10.Ders

Konu: Çiçekten Harman Olmaz (-A- bölümü)

Süre:15 Dakika

Öğrenme Alanı: Müzik Teorisi ,Dinleme-Çalma

Kazanımlar:

- 1) Hüseyini makamı dizisini çalar.
- 2) Eserin A bölümünde geçen motiflerin ve cümlelerin 60 bpm metronom hızında parçadan bütüne deşifre eder.
- 3)Türküde geçen sağ el ve sol ele ilişkin viyolonsel çalma tekniklerini uygular.
- 4) Türkünün A bölümünde geçen sağ el ile ilişkin nüansların nasıl uygulanacağını kavrar ve uygular.
- 5)Türkünün A bölümünde geçen motif ve cümleleri piyano eşliğiyle sağ ele ilişkin teknikler ve nüanslar göz önünde bulundurarak tutarlı bir tempoda piyano eşliğiyle seslendirir.

Konular:

11. Hüseyini Makamı Dizisi'nin çalınması.
12. Türkünün (A) bölümünde yer alan motif ve cümlelerin belli bir tempoda çalınması.
13. Türkünün (A) bölümünde kullanılan Viyolonsel Çalma Teknikleri.
14. Türkünün (A) motif ve cümlelerinin piyano eşliğiyle sağ ele ilişkin teknikler ve nüanslar göz önünde bulundurularak piyano eşliğiyle seslendirilmesi.
15. Piyano eşliğinin önemi.

Araç ve Gereçler: Tanrıdan türküsünün piyano ile eşliklendirilmiş, viyolonsele uyarlanmış notası. Viyolonsel, Piyano, “J. Werner violoncello schule, band 1” ve Güzel Sanatlar Lisesi 9. Sınıf viyolonsel” ders kitabı.

Yöntem ve Teknikler: Gösterip Yaptırma, Yansılama, Düz Anlatım, Soru-cevap.

Hazırlık:

Viyolonsel çalarken dikkat etmemiz gereken unsurlar nelerdir. Sorusu sorularak öğrencinin dikkati çekilir. Öğrencilerin soruya ilişkin bilgilerinin geri getirilmesi sağlanır.

Ardından viyolonselde hüseyini makamı dizisi çalınarak. öğrencinin makam dizisini hatırlaması sağlanır. Sonrasında ders sürecindeki konulardan ve kazanımlardan bahsedilerek öğrenci hedeften haberdar edilerek motivasyonu sağlanır.

Öğrenme Yaşantıları (Etkinlikler, Kazanımlar, Kritik Davranışlar):

Kazanım 1: Hüseyini makamı dizisini farklı yay tekniklerinde ve farklı tartımlarda çalar.

Kritik Davranışlar:

5. Hüseyini makamı dizisinin viyolonselde, birlik notalar halinde bütün yayda yaklaşık 60 Bpm metronom hızında çalar.
6. Hüseyini makamı dizisinin viyolonselde ikilik, dörtlük, notalar halinde bütün yayda yaklaşık 60 Bpm metronom hızında çalar.
3. Etkinlik: Yaklaşık 60 Bpm metronom hızında öğrenci ile birlikte hüseyini makamı dizisi birlik ikilik dörtlük notalarla aşağıda belirtilen sağ ele ilişkin varyasyonlarla çalınır. Daha sonra kademeli yaklaşma yoluyla öğrenciye verilen destek azaltılarak. Öğrencinin tempo tutarlılığı içerisinde hicaz makamı dizisini çalması sağlanır.

Şekil 51. Hüseyini dizisi farklı yay teknikleri içeren alıştırma

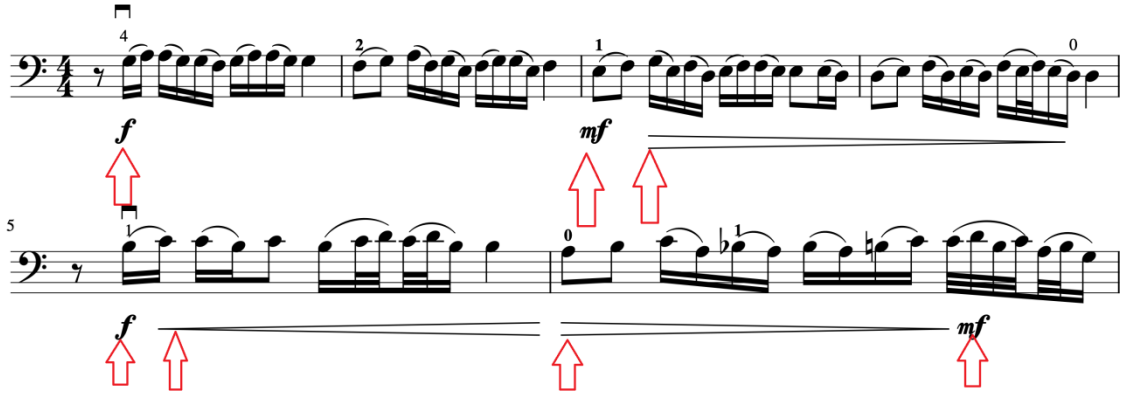
Kazanım 2: Türkünün A bölümünde geçen motiflerin ve cümlelerin 60 bpm metronom hızında parçadan bütüne deşifre eder.

Kazanım 3: Türküde geçen sağ el ve sol ele ilişkin viyolonsel çalma tekniklerini uygular.

Kazanım 4: Türkünün A bölümünde geçen motif ve cümleleri, piyano eşliğiyle sağ ele ilişkin teknikleri ve nüansları göz önünde bulundurarak tutarlı bir tempoda seslendirir.

2. Etkinlik: Öğrenciye türkünün A bölümünün sağ el ve sol eldeki dikkat edilmesi gereken teknikler sorularak. Türküdeki, cümleler ve motifler arasındaki farklar ve benzerlikler gösterilir. Sonra yaklaşık 60 Bpm metronom hızında öğrenci ile birlikte “Çiçekten Harman Olmaz” türküsünün A bölümünün motifleri sağ el ve sol el teknikleri göz önünde bulundurularak seslendirilir.

İlk cümledeki sol elde yer alan 1.-3. pozisyon geçişleri vurgulanır. Daha sonra öğrenciyle birlikte motifler sırasıyla arka arkaya çalınarak, müzik cümlelerinin öğrenci tarafından belli bir tempoda çalınması sağlanır. Ardından A bölümündeki müzik cümleleri sağ el ve sol el teknikleri göz önünde bulundurularak dikkatli bir şekilde öğrenciyle birlikte seslendirilir. Ardından öğrencinin, piyano eşliği ile birlikte, nüansları göz önünde bulundurarak, cümleleri sırasıyla seslendirip; türkünün A bölümünün; daha iyi kavranıp uygulanması sağlanır.

Şekil 52. Çiçekten Harman Olmaz A bölümü nüanslar

Ölçme Değerlendirme: Ders sürecinde öğrendiğimizi kazanımlar sorulup, dersin kısa ve genel bir tekrarı yapılarak ölçme değerlendirme gerçekleştirilir.

11.Ders

Konu: “Çiçekten Harman Olmaz” Türküsü “B” Bölümü

Süre:15 Dakika

Öğrenme Alanı: *Müzik Teorisi ,Dinleme-Çalma*

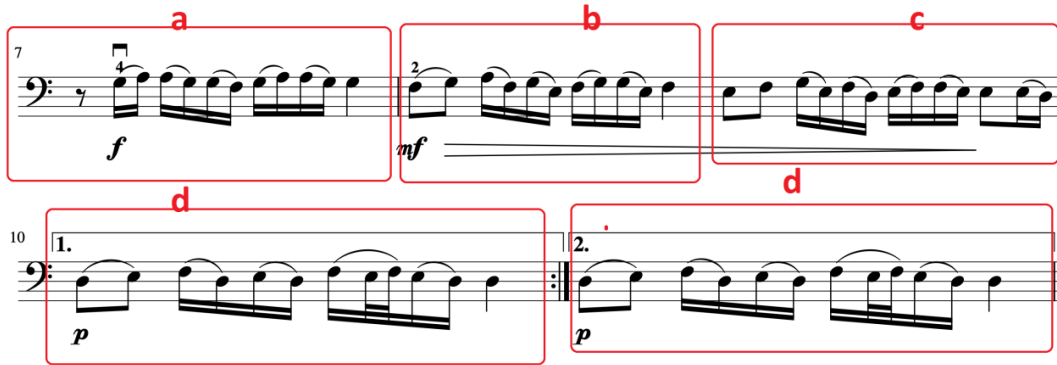
Kazanımlar:

- 1) Türkünün A bölümünde geçen motifleri ve cümleleri 70 bpm metronom hızında piyano eşliği ile birlikte seslendirir.

- 2) Türkünün B bölümünde hüseyini dizisine ait sol eldeki konumları kavrar.
- 3) Eserin B bölümünde geçen motiflerin ve cümlelerin 60 bpm metronom hızında parçadan bütüne deşifre eder.
- 4)Türkünün A-B bölümünün motiflerini ve cümlelerinin, Daily Exercises adlı kitaptaki egzersizlerle (Feuilard, 1919 s.2.), benzerliklerini farklılıklarını fark eder.
- 5) Türkünün B bölümünde geçen nüansların önemini kavrar
- 6)Eserin B bölümünün, uygulanması gereken sağ el ve sol eldeki tekniklerinin göz önünde bulundurularak tutarlı bir tempoda, piyano eşliği ile çalar.

Konular:

- 1.Hüseyini Makamı Dizisi.
- 2.Türkünün (B) bölümünde yer alan motif ve cümlelerin belli bir tempoda seslendirilmesi.
- 3.Türkünün (B) bölümünde kullanılan Viyolonsel Çalma Teknikleri.
- 4.Türkünün (B) motif ve cümlelerinin piyano eşliğiyle sağ ele ilişkin teknikler ve nüanslar göz önünde bulundurularak seslendirilmesi.
- 5.Piyano eşliğinin önemi.

Şekil 53. Çiçekten Harman Olmaz B bölümü motifler

Araç ve Gereçler: “Çiçekten Harman Olmaz,” türküsünün piyano ile eşliklendirilmiş, viyolonsele uyarlanmış notası. Viyolonsel, Piyano , Daily exercises (Feuilard, 1919 s.2.), adlı kitap ve Güzel Sanatlar Lisesi 10. Sınıf viyolonsel” ders kitabı, metronom.

Yöntem ve Teknikler: Gösterip Yaptırma, Yansılama, Düz Anlatım, Soru-cevap.

Hazırlık:

Hüseyini makamı dizisinin nasıl çalınması gerektiği sorusu sorularak öğrencinin dikkati çekilir. Ardından öğrenciyle birlikte viyolonselde hüseyini makamı dizisi çalınarak, öğrencinin makam dizisini hatırlaması sağlanır. Sonrasında ders sürecindeki konulardan ve kazanımlardan bahsedilerek öğrencinin motivasyonu sağlanır.

Öğrenme Yaşantıları (Etkinlikler, Kazanımlar, Kritik Davranışlar):

Kazanım 1: Türkünün A bölümünde geçen motifleri ve cümleleri 70 bpm metronom hızında piyano eşliği ile çalar.

7. Etkinlik: Bir önceki derste işlenildiği üzere, türkünün A bölümünü öğrencinin istediği bir tempoda çalması sağlanır. Daha sonra temponun biraz daha arttırılması söylenerek öğrenciyle beraber bir kere viyolonsel ile bir kere de piyano eşliği ile sağ el ve sol tekniklerini ve nüansları göz önünde bulundurularak beraber seslendirilir.

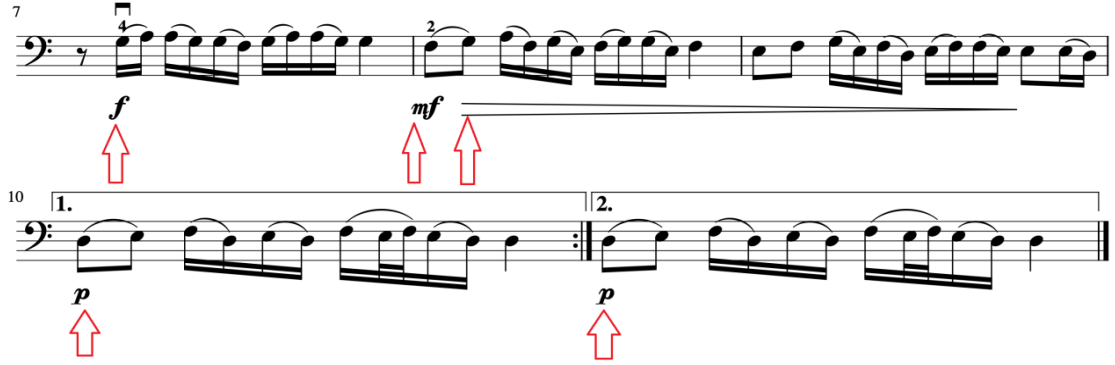
Kazanım 2: Türkünü B bölümde hüseyini dizisine ait sol eldeki 1. ve 3. Pozisyonlarını kavrar.

Kazanım 3: Eserin B bölümünde geçen motiflerin ve cümlelerin 60 bpm metronom hızında parçadan bütüne deşifre eder.

Kazanım 4: Türkünün B bölümünde geçen nüansların önemini kavrar

Kazanım 5: Türkünün B bölümünde, uygulanması gereken sağ el ve sol eldeki tekniklerinin göz önünde bulundurularak tutarlı bir tempoda, piyano eşliği ile seslendirir.

8. Etkinlik: Öğrenciye türkünün B bölümünün sağ el ve sol eldeki dikkat edilmesi gereken teknikler sorularak. Türküdeki , cümleler ve motifler arasındaki farklar ve benzerlikler gösterilir. Sonra yaklaşık 60 bpm metronom hızında öğrenci ile birlikte “Çiçekten Harman Olmaz” türküsünün A Bölümünün motifleri sağ el ve sol el teknikleri göz önünde bulundurularak seslendirilir. Daha sonra öğrenciyle birlikte motifler sırasıyla arka arkaya çalınarak, müzik cümlelerinin öğrenci tarafından belli bir tempoda çalınması sağlanır. Ardından B bölümündeki müzik cümleleri sağ el ve sol el teknikleri göz önünde bulundurularak dikkatli bir şekilde öğrenciyle birlikte seslendirilir. Ardından öğrencinin, piyano eşliği ile birlikte, türkünün nüansları göz önünde bulundurularak, cümleleri sırasıyla seslendirip; Türkünün B Bölümünün; daha iyi kavranıp uygulanması sağlanır.

Şekil 54. Çiçekten Harman Olmaz B bölümü nüanslar

Kazanım 6: Türkünün A-B bölümünün motiflerini ve cümlelerinin, Daily exercises adlı kitaptaki egzersizlerle (Feuilard, 1919 s.2.), benzerliklerini farklılıklarını fark eder.

9. Etkinlik: Öğrenciye türkünün A-B bölümlerindeki motiflerin, daha önce çalıştığınız bir etüt kitabında yer alıp almadığı sorulur. Öğrencinin verdiği cevaplar doğrultusunda. ,” Daily exercises (Feuilard, 1919 s.2)”, “J. Werner violoncell schule, band 1”,” Güzel Sanatlar Lisesi 10. Sınıf viyolonsel” ders kitabındaki etüd ve eserlerin motiflerinin; “Çiçekten Harman Olmaz” adlı türkünün A ve B Bölümündeki motiflerin arasındaki benzerlikler öğrenciye fark ettirilir..

Ardından dikkatli bir tempoda Türkünün A-B bölümü sağ el- sol el teknikleri göz önünde bulundurularak. Piyano eşliği ile seslendirilir.

Ölçme Değerlendirme: Ders sürecinde öğrendiğimizi kazanımlar sorulup, dersin kısa ve genel bir tekrarı yapılarak ölçme değerlendirme gerçekleştirilir.

12.Ders

Konu: Tanrıdan Diledim Türküsünün “A ve B” Bölümü

Süre:15 Dakika

Öğrenme Alanı: Müzik Teorisi ,Dinleme-Çalma

Kazanımlar:

- 1)Türkünün A ve B bölümünün gereken tempoda baştan sona çalar.
- 2) Türkünün A ve B bölümünün, sağ el ile ilişkili gereken müziksel öğeleri göz önünde bulundurularak seslendirir.

3)Piyano eşliğı ile birlikte “Çiçekten Harman Olmaz” türküsünün A-B bölümünü seslendirir.

4)Birlikte müzik yaparken dikkat edilmesi gereken unsurları kavrar.

5) Eseri nüans terimlerine (piano, forte, ritardando) dikkat ederek, temposuna uygun bir biçimde, piyano eşliğı ile seslendirir.

6) Türküdeki bazı motiflerde kullanılan sağ ve sol ele ilişkin tekniklerin, Feulliard Daily exercises kitabından örnek çalışmalar ile, benzerliklerinin fark edilmesinin sağlar.

7) Cümleler arası ifadeleri, Piyano Eşliğı ile birlikte müzik yaparak güçlendirir.

Konular:

11. Türkünün (A-B) bölümünde yer alan motif ve cümlelerin tutarlı bir tempoda çalınması.

12. Türkünün (B) motif ve cümlelerinin piyano eşliğıyle sağ ve sol ele ilişkin teknikler ve nüansların pratiğı.

13. Piyano eşliğinin önemi.

14. Türküdeki bazı motiflerde kullanılan sağ ve sol ele ilişkin tekniklerin, Feulliard Daily exercises kitabındaki ve diğerk mevcut kaynaklardaki, benzerlikleri.

Araç ve Gereçler: “Çiçekten Harman Olmaz” türküsünün piyano ile eşliklendirilmiş, viyolonsele uyarlanmış notası. Viyolonsel, Piyano, , Daily exercises (Feuilard, 1919 s.2.), adlı kitap ve Güzel Sanatlar Lisesi 9. Sınıf viyolonsel” ders kitabı, metronom .

Yöntem ve Teknikler: Gösterip Yaptırma, Yansılama, Düz Anlatım, Soru-cevap.

Hazırlık:

Bir önceki derste işlenilen konuya ilişkin hatırlatmalar yapıldıktan sonra “sizce bu türkünün temposu nasıl olmalıdır? ” Sorusu sorularak öğrencinin dikkati çekilmiştir. Ardından ders sürecindeki kazanımlardan bahsedilerek öğrenci hedeften haberdar edilir ve öğrencinin motivasyonu sağlanır.

Öğrenme Yaşantıları (Etkinlikler, Kazanımlar, Kritik Davranışlar):

Kazanım 1: Türkünün A ve B bölümünün tutarlı bir tempoda baştan sona çalar.

Kazanım 2 :Türkünün A ve B bölümünün, sağ el ile ilişkili gereken müziksel öğeleri göz önünde bulundurularak seslendirir.

Kazanım 3: Piyano eşliğı ile birlikte “Çiçekten Harman Olmaz” türküsünün A-B bölümünü seslendirir.

5. Etkinlik: Bir önceki derste işlenildiğı üzere, türkünün A-B bölümünü öğrencinin istediğı bir tempoda çalması sağlanır. Daha sonra tempo metronom yardımıyla biraz daha arttırılarak öğrenciyle beraber bir kere viyolonsel ile, bir kere de piyano eşliğı ile sağ el ve sol tekniklerini ve nüansları göz önünde bulundurularak beraber seslendirilir.

Kazanım 4: Türküyü nüans terimlerine (piano, forte, ritardando,) dikkat ederek, temposuna uygun bir biçimde, piyano eşliğı ile seslendirir.

Kazanım 5: Türküdeki bazı motiflerde kullanılan sağ ve sol ele ilişkin tekniklerinin, Feulliard Daily Exercises kitabından örnek çalışmalar ile, benzerliklerinin fark eder.

Kazanım 6: Cümleler arası ifadeleri, Piyano Eşliğı ile birlikte müzik yaparak güçlendirir.

6. Etkinlik: Öğrencinin viyolonsel çalmadaki sağ el ve sol ele ilişkin, eserin gerektirdiğı bütün teknikleri uygulayabildiğı bir tempoda çalması sağlanır. Daha sonra müzik cümleleri ve nüansların önce birlikte viyolonsel-viyolonsel; daha sonra piyano eşliğı ile pekiştirilmesi ve öğrenci tarafından, fark edilmesi sağlanır. Ardından (A-B) bölümüne ilişkin motiflerin ve cümlelerin diğerkaynaklarla benzerlikleri tespit edilir.

Ölçme Değerlendirme: Ders sürecinde öğrendiğimizi kazanımlar sorulup, dersin kısa ve genel bir tekrarı yapılarak ölçme değerlendirme gerçekleştirilir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Sonuçlar

4.1.1. Hazırlanan Materyale İlişkin Öğretmen Görüşlerine Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Tablo 18.

Viyolonsel Metotlarında, Eşliklendirilmiş Makamsal Eser ya da Etütlerin Yer Alma Durumuna Yönelik Görüşler

	f	%
Hiç Katılmıyorum	0	0
Çok Az Katılıyorum	0	0
Kısmen Katılıyorum	9	47.7
Büyük Ölçüde Katılıyorum	4	21.1
Tamamen Katılıyorum	5	26.3
Toplam	18	100

Viyolonsel öğretmeni katılımcıların “Viyolonsel metotlarında, eşliklendirilmiş makamsal eserler ya da etütler daha çok yer almalıdır” önermesine:

%47.7’si kısmen katılıyorum; %21.1’i büyük ölçüde katılıyorum; 5’i, %26.3’ü tamamen katılıyorum; şeklinde cevap vermişlerdir. Katılımcıların çoğunluğunun bu önermeyi olumlu cevapladığını söyleyebiliriz.

Tablo 19

Birlikte Müzik Yapmanın Müziksel Becerilerin Kazanılmasında Olumlu Katkı Sağlama Durumuna Yönelik Görüşler

	f	%
Hiç Katılmıyorum	0	0
Çok Az Katılıyorum	0	0
Kısmen Katılıyorum	4	22.2
Büyük Ölçüde Katılıyorum	2	11.1
Tamamen Katılıyorum	12	66.7
Toplam	18	100

Viyolonsel öğretmenleri “Birlikte müzik yapmak müziksel becerilerin kazanılmasında büyük öneme sahiptir” görüşüne:

%22.2 oranında kısmen; %11,1 oranında büyük ölçüde; 12’si, %66.7’si tamamen katılıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Katılımcıların çoğunluğunun bu görüşe katıldığını söyleyebiliriz. Hiç katılmıyorum ve çok az katılıyorum şeklinde cevaplayan katılımcı bulunmamaktadır. Katılımcıların çoğunluğunun bu önermeyi olumlu yanıtladığını söyleyebiliriz.

Tablo 20

Makamsal Tarzdaki Etüt ve Eserlerin Tampere Sisteme Uyarlanması Durumuna Yönelik Görüşler

	f	%
Hiç Katılmıyorum	0	0
Çok Az Katılıyorum	1	5.6
Kısmen Katılıyorum	5	27.8
Büyük Ölçüde Katılıyorum	4	22.2
Tamamen Katılıyorum	8	44.4
Toplam	18	100

Viyolonsel öğretmeni katılımcıların “Geleneksel makamsal tarzdaki etütler ve eserler tampere sisteme uyarlanmalıdır”. Önermesine:

Hiç katılmıyorum şeklinde cevaplayan katılımcı bulunmamaktadır. 1’i, %5.6 sı çok az katılıyorum; 5’i, %27.8’i kısmen katılıyorum; 4’ü, %22.2’si büyük ölçüde katılıyorum; 8’i, %44.4’ü tamamen katılıyorum; şeklinde cevap vermişlerdir. Katılımcıların çoğunluğunun bu önermeyi olumlu yanıtladığını söyleyebiliriz.

Tablo 21

Makamsal Tarzdaki Eserlerin İcrasının Batı Müziği Viyolonsel Tekniğine Olumsuz Etkilerinin Olması Durumuna Yönelik Görüşler

	f	%
Hiç Katılmıyorum	5	27.8
Çok Az Katılıyorum	1	5.6
Kısmen Katılıyorum	8	44.4
Büyük Ölçüde Katılıyorum	4	22.2
Tamamen Katılıyorum	0	0
Toplam	18	100

Viyolonsel öğretmeni katılımcıların “Viyolonsel öğretiminde Makamsal tarzdaki eserlerin icrasının(geleneksel yorumlamanın), batı müziği viyolonsel tekniğine olumsuz bir etkisi vardır” önermesine:

Katılımcıların 5’i, %27.8 i hiç katılmıyorum; 1’i, %5.6’sı çok az katılıyorum; 8’i, %44.4’ü kısmen katılıyorum; 4’ü, 22.2, büyük ölçüde katılıyorum şeklinde cevaplamıştır. Tamamen katılıyorum şeklinde cevaplayan bir katılımcı bulunmamaktadır.

Tablo 22

Viyolonsel Öğretiminde Makamsal Tarzda Piyano Eşlikli Kullanılan Etüt ve Eserlerin Uluslar Arası Platformda Kabul Görme Durumuna Yönelik Görüşler

	f	%
Hiç Katılmıyorum	0	0
Çok Az Katılıyorum	7	38.9
Kısmen Katılıyorum	8	44.4
Büyük Ölçüde Katılıyorum	2	11.1
Tamamen Katılıyorum	0	0
Toplam	18	100

Viyolonsel öğretmeni katılımcıların “Viyolonsel öğretiminde makamsal tarzda piyano eşlikli kullanılan etüt ve eserler uluslar arası mahiyette geçerlidir”. Önermesine:

Katılımcıların 7’si, %38.9’sı çok az katılıyorum; 8’si, %44.4’ü kısmen katılıyorum; 2’si, büyük ölçüde katılıyorum şeklinde cevaplamıştır. Hiç katılmıyorum ve tamamen katılıyorum şeklinde cevaplayan katılımcı bulunmamaktadır.

Tablo 23

Geleneksel Müziklerimize Dayalı, Viyolonsel Öğretimine İlişkin Pişano Eşlikli, Yeterli Sayı ve Nitelikte Etüt Bulunma Durumuna Yönelik Görüşler

	f	%
Hiç Katılmıyorum	5	27.8
Çok Az Katılıyorum	8	44.4
Kısmen Katılıyorum	2	11.1
Büyük Ölçüde Katılıyorum	3	16.7
Tamamen Katılıyorum	0	0
Toplam	18	100

Viyolonsel öğretmeni katılımcıların “Geleneksel müziklerimize dayalı, viyolonsel öğretimine ilişkin pişano eşlikli, yeterli sayı ve nitelikte etüt vardır” .

Önermesine:

Katılımcıların 5’i, %27.8 i hiç katılmıyorum; 8’i, %44.4’sı çok az katılıyorum; 2’si, %11.1’ü büyük ölçüde katılıyorum; şeklinde cevaplamıştır. Tamamen katılıyorum şeklinde cevaplayan bir katılımcı bulunmamaktadır.

Katılımcıların çoğunluğunun bu önermeyi olumlu yanıtladığını söyleyebiliriz.

Tablo 24

Çalgı Dağarcık Gelişimine Katkı Sağlamak Bakımından Viyolonsel Öğretiminde, Geleneksel Müziklerimize İlişkin Çokseslilik Denemelerinin Desteklenmesine Yönelik Görüşler

	f	%
Hiç Katılmıyorum	1	5.6
Çok Az Katılıyorum	1	5.6
Kısmen Katılıyorum	6	33.3
Büyük Ölçüde Katılıyorum	6	33.3
Tamamen Katılıyorum	4	22.2
Toplam	18	100

Viyolonsel öğretmeni katılımcıların, “Çalgı dağarcık gelişimine katkı sağlamak bakımından viyolonsel öğretiminde, geleneksel müziklerimize ilişkin çokseslilik denemeleri desteklenmektedir”. Önermesine:

Katılımcıların 1’i, %5.6’sı hiç katılmıyorum; 1’i, %5.6’sı çok az katılıyorum; 6’sı, %33.3’ü kısmen katılıyorum; 6’sı, %33.3’ü büyük ölçüde katılıyorum; 4’ü, 22.2’si tamamen katılıyorum şeklinde cevaplamıştır.

Katılımcıların çoğunluğunun bu önermeyi olumlu yanıtladığını söyleyebiliriz.

Tablo 25

“Viyolonsel Öğretiminde Geleneksel Müziklerimize İlişkin Türkülerden ve Şarkılardan Faydalanılmalıdır”. Önermesine Verilen Cevaplar.

	f	%
Hiç Katılmıyorum	1	5.6
Çok Az Katılıyorum	0	0
Kısmen Katılıyorum	4	22.2
Büyük Ölçüde Katılıyorum	9	50
Tamamen Katılıyorum	4	22.2
Toplam	18	100

Viyolonsel öğretmeni katılımcıların, “Viyolonsel Öğretiminde geleneksel müziklerimize ilişkin türkülerden ve şarkılardan faydalanılmalıdır.”. Önermesine:

Katılımcıların 1’i, %5.6’sı hiç katılmıyorum; 4’ü, %22.2’ü kısmen katılıyorum; 9’u, %50’si büyük ölçüde katılıyorum; 4’ü, 22.2’si tamamen katılıyorum şeklinde cevaplamıştır.

Katılımcıların çoğunluğunun bu önermeyi olumlu yanıtladığını söyleyebiliriz

Tablo 26

Viyolonsel Derslerinde Tonal Öğelerin Yanı Sıra Modal Öğelerin de Yer Alma Durumuna Yönelik Görüşler

	f	%
Hiç Katılmıyorum	0	0
Çok Az Katılıyorum	0	0
Kısmen Katılıyorum	8	44.4
Büyük Ölçüde Katılıyorum	3	16.7
Tamamen Katılıyorum	7	38.9
Toplam	18	100

Viyolonsel öğretmeni katılımcıların, “Viyolonsel derslerinde tonal öğelerin yanı sıra modal öğeler de yer almalıdır.” Önermesine:

Katılımcıların 8’ü, %44.4’ü kısmen katılıyorum; 2’si, %16.7’si büyük ölçüde katılıyorum; 7’ü, 38.9’u tamamen katılıyorum şeklinde cevaplamıştır.

Hiç katılmıyorum, çok az katılıyorum şeklinde yanıtlayan katılımcı bulunmamaktadır.

Katılımcıların çoğunluğunun bu önermeyi olumlu yanıtladığını söyleyebiliriz.

Tablo 27

Viyolonsel Öğretmeni Katılımcıların, Viyolonsel Dersi Sürecinin Daha Etkili Yürütülmesi İçin Piyano Eşliğinden Faydalanma Durumuna Yönelik Görüşler

	f	%
Hiç Katılmıyorum	0	0
Çok Az Katılıyorum	4	22.2
Kısmen Katılıyorum	4	22.2
Büyük Ölçüde Katılıyorum	3	16.7
Tamamen Katılıyorum	7	38.9
Toplam	18	100

Viyolonsel öğretmeni katılımcıların, viyolonsel dersi sürecinin daha etkili yürütülmesi için piyano eşliğinden faydalanılabilir. Önermesine:

Katılımcıların 4'ü, %44.4'ü çok az katılıyorum; katılımcıların 4'ü, %44.4'ü kısmen katılıyorum; 3'ü, %16.7'si büyük ölçüde katılıyorum; 7'ü, 38.9'si tamamen katılıyorum şeklinde cevaplamıştır.

Hiç katılmıyorum, çok az katılıyorum şeklinde yanıtlayan katılımcı bulunmamaktadır.

Katılımcıların çoğunluğunun bu önermeyi olumlu yanıtladığını söyleyebiliriz.

Tablo 28

Viyolonsel Dersi Sürecinin Daha Etkili Yürütülmesi İçin Piyano Eşliğinden Faydalanma Durumu

	f	%
Hiç Katılmıyorum	0	0
Çok Az Katılıyorum	1	5.6
Kısmen Katılıyorum	9	50
Büyük Ölçüde Katılıyorum	4	22.2
Tamamen Katılıyorum	4	22.2
Toplam	18	100

Viyolonsel öğretmeni katılımcıların, viyolonsel dersi sürecinin daha etkili yürütülmesi için piyano eşliğinden faydalanılabilir. Önermesine:

Katılımcıların 1'i, 5.6'sı çok az katılıyorum; 9'u, %50'ü kısmen katılıyorum; 4'ü, %22.2'si büyük ölçüde katılıyorum; 4'ü 22.2'si tamamen katılıyorum şeklinde cevaplamıştır.

Hiç katılmıyorum şeklinde yanıtlayan katılımcı bulunmamaktadır.

Katılımcıların çoğunluğunun bu önermeyi olumlu yanıtladığını söyleyebiliriz.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.2.1. Gerizler Başında Adlı Türkü'nün Seslendirilmesinde Öğrencilerin Ön test – Son test Performanslarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 29

Öğrenci - 1'in Gerizler Başı Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

GERİZLER BAŞI (Kürdi)									
Uzmanlar		Ön Test				Son Test			
		1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA
Kriterler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman	
Fiziksel Beceriler (20)	1 Oturuş ve duruş	2	4	4	3,3	4	5	5	4,6
	2 Tutuş (Sağ El)	3	4	4	3,6	5	5	5	5
	3 Tutuş (Sol El)	3	5	5	4,3	3	5	5	4,3
		Toplam			11,2	Toplam			13,9
Teknik Beceriler (35)	4 Parmak düşürme-kaldırma	2	3	4	3	4	5	5	4,6
	5 Parmak Tutma	3	4	4	3,6	3	4	5	4
	6 Arşede hız ve basınç	2	4	4	3,3	4	5	5	4,6
	7 Arşede Bölümleme	3	4	4	3,6	4	4	4	4
	8 Artikülasyon (Sol El)	3	4	4	3,6	4	5	5	4,6
	9 Artikülasyon (Sağ El)	3	4	4	3,6	5	5	5	5
	10 Duate	5	2	3	3,3	3	5	5	4,3
	11 Kalıp olarak çalma	1	5	5	3,6	4	4	4	4
Müzikal Beceriler (45)	12 Entonaston	4	3	4	3,6	5	5	5	5
		Toplam			31,2	Toplam			40,1
	13 Ritim kalıpları	4	4	4	4	5	5	5	5
	14 Tempo	2	1	2	1,6	5	5	5	5
	15 Müzikal bütünlük	2	5	5	4	5	4	4	4,3
	16 Yorumlama	4	3	3	3,3	4	4	4	4
	17 Vibrato	2	2	3	2,3	3	5	5	4,3
	18 Eşlikle çalma	4	4	4	4	4	5	5	4,6
		Toplam			19,2	Toplam			27,2
		Toplam Ön.			61,6	Toplam Sn.			81,2

Öğrenci-1 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 11,2 puan; teknik beceriler boyutundan 31,2 puan; müzikal beceriler boyutundan 19,2 puan; toplamda 61,6 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 13,9 puan; teknik boyutundan 40,1 puan; müzikal boyutundan 27,2 puan; toplamda 81,2 puan almıştır.

Öğrenci-1'in toplamda ön test puanı 61,6 iken son test puanı 81,2 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 30

Öğrenci - 2'nin Gerizler Başı Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

GERİZLER BAŞI (Kürdi)									
Uzmanlar		Ön Test				Son Test			
		1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA
Kriterler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman	
Fiziksel Beceriler (20)	1 Oturuş ve duruş	1	2	3	2	4	4	4	4
	2 Tutuş (Sağ El)	1	2	2	1,6	4	3	4	3,6
	3 Tutuş (Sol El)	1	2	3	2	3	4	4	3,6
		Toplam			5,6	Toplam			11,2
Teknik Beceriler (35)	4 Parmak düşürme-kaldırma	2	2	3	2	4	4	4	4
	5 Parmak Tutma	1	2	3	2	4	4	4	4
	6 Arşede hız ve basınç	1	2	2	1,6	4	3	4	3,6
	7 Arşede Bölümleme	1	2	3	2	4	5	5	4,6
	8 Artikülasyon (Sol El)	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
	9 Artikülasyon (Sağ El)	1	2	2	1,6	4	3	4	3,6
	10 Duate	1	1	1	1	5	4	4	4,3
	11 Kalıp olarak çalma	1	2	2	1,6	5	3	4	4
Müzikal Beceriler (45)	12 Entonaston	1	2	2	1,6	4	3	3	3,3
		Toplam			15	Toplam			35
	13 Ritim kalıpları	1	2	2	1,6	5	3	4	4
	14 Tempo	1	2	2	1,6	5	4	4	4,3
	15 Müzikal bütünlük	1	2	2	1,6	3	3	3	3
	16 Yorumlama	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
	17 Vibrato	1	2	2	1,6	3	2	2	2,3
	18 Eşlikle çalma	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
		Toplam			9,6	Toplam			20,8
		Toplam Ön.			30,2	Toplam Sn.			66,4

Öğrenci-2 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 5,6 puan; teknik beceriler boyutundan 15 puan; müzikal beceriler boyutundan 9,6 puan; toplamda 30,2 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 11,2 puan; teknik boyutundan 35 puan; müzikal boyutundan 20,8 puan; toplamda 66,4 puan almıştır.

Öğrenci-2'nin toplamda ön test puanı 30,2 iken son test puanı 66,4 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 31

Öğrenci - 3'ün Gerizler Başı Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

GERİZLER BAŞI (Kürdi)									
Uzmanlar		Ön Test				Son Test			
		1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA
Kriterler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman	
Fiziksel Beceriler (20)	1 Oturuş ve duruş	1	3	4	3	4	4	4	4
	2 Tutuş (Sağ El)	2	4	4	3,3	4	3	4	3,6
	3 Tutuş (Sol El)	1	4	4	3	4	4	4	4
		Toplam			9,3	Toplam			11,6
Teknik Beceriler (35)	4 Parmak düşürme-kaldırma	1	1	1	1	5	3	4	4
	5 Parmak Tutma	1	1	2	1,3	5	4	4	4,3
	6 Arşede hız ve basınç	1	1	1	1	4	3	4	3,6
	7 Arşede Bölümleme	1	1	2	1,3	4	4	4	4
	8 Artikülasyon (Sol El)	1	1	1	1	4	4	4	4
	9 Artikülasyon (Sağ El)	1	1	1	1	5	2	3	3,3
	10 Duate	1	1	1	1	5	4	4	4,3
	11 Kalıp olarak çalma	1	1	2	1,3	5	4	4	4,3
Müzikal Beceriler (45)	12 Entonaston	1	1	1	1	3	3	3	3
		Toplam			9,9	Toplam			31,8
	13 Ritim kalıpları	1	1	1	1	5	4	4	4,3
	14 Tempo	1	1	1	1	2	3	4	3
	15 Müzikal bütünlük	1	1	2	1,3	3	4	4	3,6
	16 Yorumlama	1	1	1	1	3	4	4	3,6
	17 Vibrato	1	1	1	1	3	4	4	3,6
	18 Eşlikle çalma	1	1	1	1	4	3	3	3,3
Toplam					6,3	Toplam			21,4
Toplam Ön.					25,5	Toplam Sn.			64,8

Öğrenci-3 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 9,3 puan; teknik beceriler boyutundan 9,9 puan; müzikal beceriler boyutundan 6,3 puan; toplamda 25,5 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 11,6 puan; teknik boyutundan 31,8 puan; müzikal boyutundan 21,4 puan; toplamda 64,8 puan almıştır.

Öğrenci-3'ün toplamda ön test puanı 25,5 iken son test puanı 64,8 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 32

Öğrenci - 4'ün Gerizler Başı Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

GERİZLER BAŞI (Kürdi)									
Uzmanlar		Ön Test				Son Test			
		1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA
Kriterler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman	
Fiziksel Beceriler (20)	1 Oturuş ve duruş	1	4	4	3	3	3	4	3,3
	2 Tutuş (Sağ El)	3	4	5	4	4	4	4	4
	3 Tutuş (Sol El)	3	4	4	3,6	4	3	4	3,6
		Toplam			10,6	Toplam			10,9
Teknik Beceriler (35)	4 Parmak düşürme-kaldırma	2	2	3	2,3	4	4	4	4
	5 Parmak Tutma	2	2	2	2	5	3	3	3,6
	6 Arşede hız ve basınç	2	2	3	2,3	4	3	3	3,3
	7 Arşede Bölümleme	2	2	2	2	4	3	4	3,6
	8 Artikülasyon (Sol El)	2	2	2	2	4	4	4	4
	9 Artikülasyon (Sağ El)	2	2	3	2,3	4	3	4	3,6
	10 Duate	2	2	2	2	5	4	4	4,3
	11 Kalıp olarak çalma	1	2	2	1,6	4	4	5	3,6
Müzikal Beceriler (45)	12 Entonaston	2	2	3	2,3	4	4	4	4
		Toplam			18,8	Toplam			34
	13 Ritim kalıpları	2	2	2	2	4	5	5	4,6
	14 Tempo	2	1	1	1,3	3	2	2	2,3
	15 Müzikal bütünlük	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
	16 Yorumlama	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	17 Vibrato	2	1	1	1,3	3	4	4	3,6
	18 Eşlikle çalma	2	2	2	2	4	4	4	4
		Toplam			9,8	Toplam			22,1
		Toplam Ön.			39,2	Toplam Sn.			67

Öğrenci-4 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 10,6 puan, teknik beceriler boyutundan 18,8 puan; müzikal beceriler boyutundan 9,8 puan ; toplamda 39,2 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 10,9 puan; teknik boyutundan 34 puan; müzikal boyutundan 22,1 puan; toplamda 67 puan almıştır.

Öğrenci-4'ün toplamda ön test puanı 39,2 iken son test puanı 67 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 33

Öğrenci - 5'in Gerizler Başı Ön test– Son test Performansına İlişkin Değerlendirmeleri

GERİZLER BAŞI (Kürdi)									
Uzmanlar		Ön Test				Son Test			
		1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA
Kriterler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman	
Fiziksel Beceriler (20)	1 Oturuş ve duruş	1	4	4	3	4	4	4	4
	2 Tutuş (Sağ El)	3	3	4	3,3	4	4	4	4
	3 Tutuş (Sol El)	1	4	4	3	3	4	4	3,6
		Toplam			9,3	Toplam			11,6
Teknik Beceriler (35)	4 Parmak düşürme-kaldırma	1	1	1	1	3	4	4	3,6
	5 Parmak Tutma	1	1	2	1,3	3	4	4	3,6
	6 Arşede hız ve basınç	1	1	2	1,3	4	4	4	4
	7 Arşede Bölümleme	1	1	2	1,3	4	4	4	4
	8 Artikülasyon (Sol El)	1	2	2	1,6	3	3	4	3,3
	9 Artikülasyon (Sağ El)	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
	10 Duate	1	1	2	1,3	5	3	4	4
	11 Kalıp olarak çalma	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	12 Entonaston	1	1	2	1,3	4	4	4	4
		Toplam			13,3	Toplam			34,1
Müzikal Beceriler (45)	13 Ritim kalıpları	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	14 Tempo	1	2	2	1,6	3	2	2	2,3
	15 Müzikal bütünlük	1	1	1	1	3	5	5	2,6
	16 Yorumlama	1	2	2	1,6	4	5	5	4,6
	17 Vibrato	1	1	1	1	3	4	4	3,6
	18 Eşlikle çalma	1	1	1	1	4	4	4	4
		Toplam			7,8	Toplam			21,1
		Toplam Ön.			30,4	Toplam Sn.			66,8

Öğrenci-5 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 9,3 puan; teknik beceriler boyutundan 13,3 puan; müzikal beceriler boyutundan 7,8 puan; toplamda 30,4 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 11,6 puan; teknik boyutundan 34,1 puan; müzikal boyutundan 21,1 puan; toplamda 66,8 puan almıştır.

Öğrenci-5'in toplamda ön test puanı 30,4 iken son test puanı 66,8 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 34

Öğrenci - 6'nın Gerizler Başı Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

GERİZLER BAŞI (Kürdi)									
Uzmanlar		Ön Test				Son Test			
		1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA
Kriterler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman	
Fiziksel Beceriler (20)	1 Oturuş ve duruş	2	3	3	2,6	5	5	5	5
	2 Tutuş (Sağ El)	1	4	4	3	4	5	5	4,6
	3 Tutuş (Sol El)	3	2	3	2,6	4	4	4	4
		Toplam			8,2	Toplam			13,6
Teknik Beceriler (35)	4 Parmak düşürme-kaldırma	2	2	3	2,3	4	4	4	4
	5 Parmak Tutma	3	2	2	2,3	4	4	4	4
	6 Arşede hız ve basınç	1	2	3	2	4	4	4	4
	7 Arşede Bölümleme	1	1	2	1,3	4	4	4	4
	8 Artikülasyon (Sol El)	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	9 Artikülasyon (Sağ El)	1	2	3	2	4	4	4	4
	10 Duate	1	1	2	1,3	5	4	4	4,3
	11 Kalıp olarak çalma	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	12 Entonaston	2	2	2	2	4	4	4	4
		Toplam			16,4	Toplam			36,3
Müzikal Beceriler (45)	13 Ritim kalıpları	1	1	1	1	5	4	4	4,3
	14 Tempo	1	2	2	1,6	3	2	2	2,3
	15 Müzikal bütünlük	1	1	1	1	3	4	5	4
	16 Yorumlama	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
	17 Vibrato	1	1	1	1	3	3	4	3,3
	18 Eşlikle çalma	1	2	2	1,6	5	4	5	4,6
		Toplam			7,8	Toplam			22,1
		Toplam Ön.			32,2	Toplam Sn.			72

Öğrenci-6 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 8,2 puan; teknik beceriler boyutundan 16,4 puan; müzikal beceriler boyutundan 7,8 puan; toplamda 32,2 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 13,6 puan; teknik boyutundan 36,3 puan; müzikal boyutundan 22,1 puan; toplamda 72 puan almıştır.

Öğrenci-6'nın toplamda ön test puanı 32,2 iken son test puanı 72 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 35

Öğrenci - 7'nin Gerizler Başı Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

GERİZLER BAŞI (Kürdi)									
Uzmanlar		Ön Test				Son Test			
		1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA
Kriterler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman	
Fiziksel Beceriler (20)	1 Oturuş ve duruş	2	2	2	2	3	4	4	3,6
	2 Tutuş (Sağ El)	2	2	2	2	3	4	4	3,6
	3 Tutuş (Sol El)	1	2	3	2	3	3	4	3,3
		Toplam			6	Toplam			10,5
Teknik Beceriler (35)	4 Parmak düşürme-kaldırma	2	2	2	2	4	4	4	4
	5 Parmak Tutma	1	2	3	2	3	3	3	3
	6 Arşede hız ve basınç	1	2	2	1,6	3	3	3	3
	7 Arşede Bölümleme	1	2	3	2	3	3	4	3,3
	8 Artikülasyon (Sol El)	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
	9 Artikülasyon (Sağ El)	1	1	2	1,3	3	3	4	3,3
	10 Duate	1	2	3	2	5	4	4	4,3
	11 Kalıp olarak çalma	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	12 Entonaston	1	1	1	1	4	2	2	2,6
		Toplam			15,1	Toplam			31,1
Müzikal Beceriler (45)	13 Ritim kalıpları	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	14 Tempo	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
	15 Müzikal bütünlük	1	1	1	1	3	3	4	3,3
	16 Yorumlama	1	2	2	1,6	3	3	4	3,3
	17 Vibrato	1	2	2	1,6	3	3	3	3
	18 Eşlikle çalma	1	1	1	1	4	4	4	4
		Toplam			8,4	Toplam			21,2
		Toplam Ön.			29,5	Toplam Sn.			62,8

Öğrenci-7 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 6 puan; teknik beceriler boyutundan 15,1 puan; müzikal beceriler boyutundan 8,4 puan; toplamda 29,5 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 10,5 puan; teknik boyutundan 31,1 puan, müzikal boyutundan 21,2 puan; toplamda 62,8 puan almıştır.

Öğrenci-7'nin toplamda ön test puanı 29,5 iken son test puanı 62,8 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 36

Öğrenci - 8'in Gerizler Başı Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

GERİZLER BAŞI (Kürdi)									
Uzmanlar		Ön Test				Son Test			
		1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA
Kriterler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman	
Fiziksel Beceriler (20)	1 Oturuş ve duruş	1	4	4	3	4	4	4	4
	2 Tutuş (Sağ El)	2	4	4	3,3	4	4	4	4
	3 Tutuş (Sol El)	2	4	4	3,3	4	3	3	3,3
		Toplam			9,6	Toplam			11,3
Teknik Beceriler (35)	4 Parmak düşürme-kaldırma	2	2	3	2,3	4	4	4	4
	5 Parmak Tutma	2	3	4	3	5	2	3	3
	6 Arşede hız ve basınç	2	2	3	2,3	5	3	4	4
	7 Arşede Bölümleme	2	3	3	2,6	4	3	4	3,6
	8 Artikülasyon (Sol El)	2	2	3	2,3	4	4	4	4
	9 Artikülasyon (Sağ El)	2	2	2	2	4	4	4	4
	10 Duate	3	2	2	2,3	5	3	4	4
	11 Kalıp olarak çalma	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	12 Entonaston	2	2	3	2,3	4	4	4	4
		Toplam			20,7	Toplam)			34,6
	13 Ritim kalıpları	3	2	2	2,3	4	4	4	4
	14 Tempo	1	1	1	1	2	3	3	2,6
Müzikal Beceriler (45)	15 Müzikal bütünlük	1	1	2	1,3	2	3	4	3
	16 Yorumlama	1	3	3	2,3	2	3	3	2,6
	17 Vibrato	2	2	2	2	2	3	3	2,6
	18 Eşlikle çalma	3	3	3	3	4	4	4	4
		Toplam			11,9	Toplam			18,8
		Toplam Ön.			42,2	Toplam Sn.			64,7

Öğrenci-8 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 9,6 puan; teknik beceriler boyutundan 20,7 puan; müzikal beceriler boyutundan 11,9 puan; toplamda 42,3 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 11,3 puan; teknik boyutundan 34,6 puan; müzikal boyutundan 18,8 puan; toplamda 64,7 puan almıştır.

Öğrenci-8'in toplamda ön test puanı 42,2 iken son test puanı 64,7 olarak hesaplanmıştır.

4.2.2. Gerizler Başında Adlı Türkü'nün Fiziksel Beceriler Boyutu Düzeyinde Yer Alan Davranışların Kazandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Geliştirilen Materyal kapsamında hazırlanan gerizler başında, adlı kürdi makamındaki türkünün seslendirilmesinde, çalışma grubundaki öğrencilerin performans sonuçlarının, fiziksel beceriler boyutu düzeyine olan etkisi ile ilgili bulgular aşağıdaki tabloda verilerek yorumlanmıştır.

Tablo 37

Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Fiziksel Beceriler Boyutu Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi

Son test-Ön test	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Negatif Sıra	0	.00	.00	*-2.524	.012
Pozitif Sıra	8	4.50	36,00		
Eşit	0	-	-		

* Negatif sıra temeline dayalı

Öğrencilerin geliştirilen materyal öncesi ve sonrası fiziksel beceriler boyutu düzeyinde anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Wilcoxon işaretli sıralar testi sonuçları Tablo 37’de verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan öğrencilerin fiziksel beceriler boyutu düzeyinde aldıkları deney öncesi ve sonrası puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($z = -2.524$, $p < 0.05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamı dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar, yani son test puanı lehine olduğu görülmektedir.

Bu sonuçlara göre, geliştirilen materyalin çalışma grubundaki öğrencilerin performans sonuçlarının fiziksel beceriler boyutu düzeyinde önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir.

4.2.3. Gerizler Başında Adlı Türkü’nün Teknik Beceriler Boyutu Düzeyinde Yer Alan Davranışların Kazandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tasarlanan materyal kapsamında hazırlanan gerizler başında, adlı kürdi makamındaki türkünün seslendirilmesinde, çalışma grubundaki öğrencilerin performans sonuçlarının, teknik beceriler boyutu düzeyine olan etkisi ile ilgili bulgular aşağıdaki tabloda verilerek yorumlanmıştır.

Tablo 38

Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Teknik Beceriler Boyutu Düzeyi Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi

Son test-Ön test	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Negatif Sıra	0	.00	.00	*-2.521	.012
Pozitif Sıra	8	4.50	36,00		
Eşit	0	-	-		

* Negatif sıra temeline dayalı

Öğrencilerin, geliştirilen materyalin öncesi ve sonrası teknik beceriler boyutu düzeyinde anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Wilcoxon işaretli sıralar testi sonuçları Tablo 38’de verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan öğrencilerin, teknik beceriler boyutu düzeyinde aldıkları, deney öncesi ve sonrası puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($z = -2.521$, $p < 0.05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamı dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar, yani son test puanı lehine olduğu görülmektedir.

Bu sonuçlara göre, geliştirilen materyalin çalışma grubundaki öğrencilerin performans sonuçlarının Teknik beceriler boyutu düzeyinde önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir.

4.2.4. Gerizler Başında Adlı Türkü'nün Müzikal Beceriler Boyutu Düzeyinde Yer Alan Davranışların Kazandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Materyal'in kapsamında hazırlanan gerizler başında, adlı kürdi makamındaki türkünün seslendirilmesinde çalışma grubundaki öğrencilerin performans müzikal beceriler boyutu düzeyine olan etkisi ile ilgili bulgular aşağıdaki tabloda verilerek yorumlanmıştır.

Tablo 39

Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Müzikal Boyut Düzeyi Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi

Son test-Ön test	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Negatif Sıra	0	.00	.00	*-2.521	.012
Pozitif Sıra	8	4.50	36		
Eşit	0	-	-		

* Negatif sıra temeline dayalı

Öğrencilerin, tasarlanan materyalin öncesi ve sonrası, müzikal beceriler boyutu düzeyinde, anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Wilcoxon işaretli sıralar testi sonuçları Tablo 39'de verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan öğrencilerin Müzikal Beceriler Boyutu Düzeyinde aldıkları, deney öncesi ve sonrası puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($z = -2.524$, $p < 0.05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamı dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar, yani son test puanı lehine olduğu görülmektedir.

Bu sonuçlara göre, geliştirilen materyalin çalışma grubundaki öğrencilerin performans sonuçlarının müzikal beceriler boyutu düzeyinde önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir.

4.2.5. Gerizler Başında Adlı Türkü'nün Çalışma Grubunun Toplam Performans Puanına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Geliştirilen materyalin kapsamında hazırlanan gerizler başında, adlı kürdi makamındaki türkünün seslendirilmesinde, çalışma grubundaki öğrencilerin toplam performans puanına olan etkisi ile ilgili bulgular aşağıdaki tabloda verilerek yorumlanmıştır.

Tablo 40

Gerizler Başında Adlı Türküde Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Toplam Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi

Son test-Ön test	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Negatif Sıra	0	.00	.00	*-2.521	.012
Pozitif Sıra	8	4.50	36		
Eşit	0	-	-		

* Negatif sıra temeline dayalı

Öğrencilerin, geliştirilen materyalin öncesi ve sonrası toplam performans puanı düzeyinde anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Wilcoxon işaretli sıralar testi sonuçları Tablo 40'de verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan öğrencilerin toplam performans puanları düzeyinde aldıkları, deney öncesi ve sonrası puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($z = -2.521$, $p < 0.05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamaları dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar, yani son test puanı lehine olduğu görülmektedir.

Bu sonuçlara göre, geliştirilen materyalin çalışma grubundaki öğrencilerin performans sonuçlarının toplam performans puanı düzeyinde önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.3.1.Çiçekten Harman Olmaz Adlı Türkü'nün Seslendirilmesinde Öğrencilerin Ön test – Son test Performanslarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 41

Öğrenci - 1'in Çiçekten Harman Olmaz Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Çiçekten Harman Olmaz (Hüseyini)									
Uzmanlar		Ön Test				Son Test			
		1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA
Kriterler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman	
Fiziksel Beceriler (20)	1 Oturuş ve duruş	2	4	4	3,3	4	4	4	4
	2 Tutuş (Sağ El)	3	3	3	3	5	4	5	4,6
	3 Tutuş (Sol El)	3	3	3	3	5	5	5	5
		Toplam			9,3	Toplam			13,6
Teknik Beceriler (35)	4 Parmak düşürme-kaldırma	2	4	5	3,6	4	4	5	4,3
	5 Parmak Tutma	2	4	4	3,3	3	5	5	4,3
	6 Arşede hız ve basınç	2	4	4	3,3	5	4	5	4,6
	7 Arşede Bölümleme	2	4	4	3,3	5	5	5	5
	8 Artikülasyon (Sol El)	3	4	5	4	4	4	5	4,3
	9 Artikülasyon (Sağ El)	3	4	4	3,6	5	5	5	5
	10 Duate	2	3	4	3	5	5	5	5
	11 Kalıp olarak çalma	1	4	4	3	5	5	5	5
	12 Entonaston	3	4	4	3,6	4	4	5	4,3
		Toplam			30,7	Toplam			41,8
Müzikal Beceriler (45)	13 Ritim kalıpları	3	5	5	4,3	5	4	4	4,6
	14 Tempo	2	3	3	2,6	3	5	5	4,3
	15 Müzikal bütünlük	2	4	4	3,3	5	5	5	5
	16 Yorumlama	2	4	4	3,3	4	5	5	4,6
	17 Vibrato	2	4	4	3,3	4	4	4	4
	18 Eşlikle çalma	2	4	4	3,3	5	5	5	5
		Toplam			20,1	Toplam			27,5
		Toplam Ön.			60,1	Toplam Sn.			84,6

Öğrenci-1 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 9,3 puan; teknik beceriler boyutundan 30,7 puan; müzikal beceriler boyutundan 20,1 puan; toplamda 60,1 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 13,6 puan; teknik boyutundan 41,8 puan; müzikal boyutundan 27,5 puan; toplamda 84,6 puan almıştır.

Öğrenci-1'in toplamda ön test puanı 60,1 iken son test puanı 84,6 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 42

Öğrenci - 2'nin Çiçekten Harman Olmaz Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Çiçekten Harman Olmaz (Hüseyini)									
Uzmanlar		Ön Test				Son Test			
		1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA
Kriterler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman	
Fiziksel Beceriler (20)	1 Oturuş ve duruş	1	3	3	1,6	4	4	4	4
	2 Tutuş (Sağ El)	1	3	3	1,6	4	3	4	3,6
	3 Tutuş (Sol El)	1	3	3	1,6	3	3	4	3,3
		Toplam			4,8	Toplam			10,9
Teknik Beceriler (35)	4 Parmak düşürme-kaldırma	1	1	1	1	4	3	4	3,6
	5 Parmak Tutma	1	1	2	1,3	4	4	4	4
	6 Arşede hız ve basınç	1	1	2	1,3	3	3	4	3,3
	7 Arşede Bölümleme	1	1	1	1	3	4	4	3,6
	8 Artikülasyon (Sol El)	1	1	2	1,3	3	3	4	3,3
	9 Artikülasyon (Sağ El)	1	1	1	1	3	4	4	3,6
	10 Duate	1	1	2	1,3	5	3	4	4
	11 Kalıp olarak çalma	1	1	1	1	4	4	4	4
Müzikal Beceriler (45)	12 Entonaston	1	1	2	1,3	3	3	4	3,3
		Toplam			10,5	Toplam			32,7
	13 Ritim kalıpları	1	1	1	1	4	3	4	3,6
	14 Tempo	1	1	2	1,3	2	2	2	2
	15 Müzikal bütünlük	1	1	1	1	3	4	4	3,3
	16 Yorumlama	1	1	1	1	3	3	3	3
	17 Vibrato	1	1	1	1	3	4	4	3,6
	18 Eşlikle çalma	1	1	1	1	4	4	4	4
Toplam					6,3	Toplam			19,5
Toplam Ön.					19,8	Toplam Sn.			63,1

Öğrenci-2 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 4,8 puan; teknik beceriler boyutundan 10,5 puan; müzikal beceriler boyutundan 6,3 puan; toplamda 19,8 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 10,9 puan; teknik boyutundan 32,7 puan; müzikal boyutundan 19,5 puan; toplamda 63,1 puan almıştır.

Öğrenci-2'in toplamda ön test puanı 19,8 iken son test puanı 63,1 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 43

Öğrenci - 3'ün Çiçekten Harman Olmaz Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Çiçekten Harman Olmaz (Hüseyini)									
Uzmanlar		Ön Test				Son Test			
		1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA
Kriterler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman	
Fiziksel Beceriler (20)	1 Oturuş ve duruş	2	4	4	3,3	4	4	4	4
	2 Tutuş (Sağ El)	1	4	4	3	4	3	4	3,6
	3 Tutuş (Sol El)	2	4	4	3,3	3	3	3	3
		Toplam			9,6	Toplam			10,6
Teknik Beceriler (35)	4 Parmak düşürme-kaldırma	1	1	2	1,3	4	3	3	3,3
	5 Parmak Tutma	1	1	1	1	5	3	4	4
	6 Arşede hız ve basınç	1	1	2	1,3	3	3	3	3
	7 Arşede Bölümleme	1	1	1	1	3	2	3	2,6
	8 Artikülasyon (Sol El)	1	1	2	1,3	3	3	3	3
	9 Artikülasyon (Sağ El)	1	1	1	1	4	3	3	3,3
	10 Duate	1	1	2	1,3	5	3	3	3,6
	11 Kalıp olarak çalma	1	1	1	1	3	3	3	3
Müzikal Beceriler (45)	12 Entonaston	1	1	2	1,3	3	2	2	2,3
		Toplam			10,5	Toplam			28,1
	13 Ritim kalıpları	1	1	1	1	4	3	3	3,3
	14 Tempo	1	1	1	1	2	3	3	2,6
	15 Müzikal bütünlük	1	1	1	1	3	3	3	3
	16 Yorumlama	1	1	1	1	4	2	2	2,6
	17 Vibrato	1	1	1	1	2	2	2	2
	18 Eşlikle çalma	1	1	1	1	4	2	3	3
		Toplam			6	Toplam			16,5
		Toplam Ön.			26,1	Toplam Sn.			55,2

Öğrenci-3 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 9,6 puan; teknik beceriler boyutundan 10,5 puan; müzikal beceriler boyutundan 6 puan; toplamda 26,1 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 10,6 puan; teknik boyutundan 28,1 puan; müzikal boyutundan 16,5 puan; toplamda 55,2 puan almıştır.

Öğrenci-3'ün toplamda ön test puanı 26,1 iken son test puanı 55,2 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 44

Öğrenci - 4'ün Çiçekten Harman Olmaz Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Çiçekten Harman Olmaz (Hüseyini)										
Uzmanlar		Ön Test				Son Test				
		1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA	
Kriterler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman			1. Uzman	2. Uzman		3. Uzman
Fiziksel Beceriler (20)	1	Oturuş ve duruş	1	4	4	3	3	4	4	3,6
	2	Tutuş (Sağ El)	3	4	4	3,6	4	4	4	4
	3	Tutuş (Sol El)	2	4	4	3,3	4	4	4	4
	Toplam				9,9	Toplam				11,6
Teknik Beceriler (35)	4	Parmak düşürme-kaldırma	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	5	Parmak Tutma	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	6	Arşede hız ve basınç	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	7	Arşede Bölümleme	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	8	Artikülasyon (Sol El)	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
	9	Artikülasyon (Sağ El)	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	10	Duate	1	2	2	1,6	5	4	4	4,3
	11	Kalıp olarak çalma	1	2	2	1,6	4	4	4	4
Müzikal Beceriler (45)	12	Entonaston	1	2	2	1,6	4	3	3	3,3
	Toplam				14,4	Toplam				35,2
	13	Ritim kalıpları	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	14	Tempo	1	2	2	1,6	3	2	2	2,3
	15	Müzikal bütünlük	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	16	Yorumlama	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	17	Vibrato	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
	18	Eşlikle çalma	1	2	2	1,6	5	4	4	4,3
Toplam					9,6	Toplam				22,2
Toplam Ön.					33,9	Toplam Sn.				69

Öğrenci-4 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 9,9 puan; teknik beceriler boyutundan 14,4 puan; müzikal beceriler boyutundan 9,6 puan; toplamda 33,9 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 11,6 puan; teknik boyutundan 35,2 puan; müzikal boyutundan 22,2 puan; toplamda 69 puan almıştır.

Öğrenci-4'ün toplamda ön test puanı 33,9 iken son test puanı 69 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 45

Öğrenci - 5'in Çiçekten Harman Olmaz Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Çiçekten Harman Olmaz (Hüseyini)										
Uzmanlar			Ön Test				Son Test			
			1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA
Kriterler			1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman			1. Uzman	2. Uzman	
Fiziksel Beceriler (20)	1	Oturuş ve duruş	1	4	4	3	4	4	4	4
	2	Tutuş (Sağ El)	3	3	4	3,3	4	3	4	3,3
	3	Tutuş (Sol El)	1	4	4	3	3	3	4	3,3
	Toplam					9,3	Toplam			10,6
Teknik Beceriler (35)	4	Parmak düşürme-kaldırma	1	1	2	1,3	3	4	4	3,6
	5	Parmak Tutma	1	1	1	1	3	3	4	3,3
	6	Arşede hız ve basınç	1	1	2	1	4	4	4	4
	7	Arşede Bölümleme	1	1	1	1	4	4	4	4
	8	Artikülasyon (Sol El)	1	2	2	1,6	3	3	4	3,3
	9	Artikülasyon (Sağ El)	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	10	Duate	1	1	2	1,3	5	3	4	4
	11	Kalıp olarak çalma	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
Müzikal Beceriler (45)	12	Entonaston	1	1	2	1,3	3	3	3	3
	Toplam					11,7	Toplam			32,8
	13	Ritim kalıpları	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	14	Tempo	1	2	2	1,6	4	2	2	2,6
	15	Müzikal bütünlük	1	1	1	1	3	4	4	3,6
	16	Yorumlama	1	2	2	1,6	3	5	5	4,3
	17	Vibrato	1	1	2	1,3	3	4	4	3,6
	18	Eşlikle çalma	1	1	1	1	4	4	4	4
Toplam					8,1	Toplam			22,1	
Toplam Ön.					29,1	Toplam Sn.			65,5	

Öğrenci-5 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 9,3 puan; teknik beceriler boyutundan 11,7 puan; müzikal beceriler boyutundan 8,1 puan; toplamda 29,1 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 10,6 puan; teknik boyutundan 32,8 puan; müzikal boyutundan 22,1 puan; toplamda 65,5 puan almıştır.

Öğrenci-5'in toplamda ön test puanı 29,1 iken son test puanı 65,5 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 46

Öğrenci - 6'nın Çiçekten Harman Olmaz Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Çiçekten Harman Olmaz (Hüseyini)									
Uzmanlar		Ön Test				Son Test			
		1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA
Kriterler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman	
Fiziksel Beceriler (20)	1 Oturuş ve duruş	3	3	3	3	5	4	4	4,3
	2 Tutuş (Sağ El)	3	3	4	3,3	4	4	4	4
	3 Tutuş (Sol El)	3	3	3	3	3	4	4	3,6
		Toplam			9,3	Toplam			11,9
Teknik Beceriler (35)	4 Parmak düşürme-kaldırma	2	2	3	2,3	3	4	5	4
	5 Parmak Tutma	3	2	2	2,3	3	4	4	3,6
	6 Arşede hız ve basınç	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	7 Arşede Bölümleme	1	2	3	2	4	4	5	4,3
	8 Artikülasyon (Sol El)	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
	9 Artikülasyon (Sağ El)	1	2	2	1,6	3	4	5	4
	10 Duate	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	11 Kalıp olarak çalma	1	2	2	1,6	3	4	5	4
	12 Entonaston	1	2	2	1,6	3	3	4	4,3
		Toplam			16,2	Toplam			35,8
Müzikal Beceriler (45)	13 Ritim kalıpları	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	14 Tempo	1	2	2	1,6	3	2	2	2,3
	15 Müzikal bütünlük	1	1	1	1	3	4	4	3,6
	16 Yorumlama	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
	17 Vibrato	1	1	1	1	3	3	3	3
	18 Eşlikle çalma	1	2	2	1,6	4	4	4	4
		Toplam			8,4	Toplam			20,5
		Toplam Ön.			33,9	Toplam Sn.			68,2

Öğrenci-6 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 9,3 puan; teknik beceriler boyutundan 16,2 puan; müzikal beceriler boyutundan 8,4 puan; toplamda 33,9 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 11,9 puan; teknik boyutundan 35,8 puan; müzikal boyutundan 20,5 puan; toplamda 68,2 puan almıştır.

Öğrenci-6'nın toplamda ön test puanı 33,9 iken son test puanı 68,2 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 47

Öğrenci – 7'nin Çiçekten Harman Olmaz Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Çiçekten Harman Olmaz (Hüseyini)									
Uzmanlar		Ön Test				Son Test			
		1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA
Kriterler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman	
Fiziksel Beceriler (20)	1 Oturuş ve duruş	2	2	2	2	3	4	4	3,6
	2 Tutuş (Sağ El)	2	2	3	2,3	3	4	4	3,6
	3 Tutuş (Sol El)	3	2	2	2,3	3	4	4	3,6
		Toplam			6,6	Toplam			10,8
Teknik Beceriler (35)	4 Parmak düşürme-kaldırma	1	1	2	1,3	4	4	4	4
	5 Parmak Tutma	2	1	1	1,3	3	4	4	3,6
	6 Arşede hız ve basınç	1	2	3	2	3	4	4	3,6
	7 Arşede Bölümleme	1	1	2	1,3	4	4	4	4
	8 Artikülasyon (Sol El)	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
	9 Artikülasyon (Sağ El)	1	1	1	1	3	4	4	3,6
	10 Duate	1	1	2	1,3	5	4	4	4,3
	11 Kalıp olarak çalma	2	2	2	2	3	4	4	3,6
Müzikal Beceriler (45)	12 Entonaston	2	1	2	1,6	3	3	3	3
		Toplam			13,4	Toplam			33,3
	13 Ritim kalıpları	2	2	2	2	4	4	4	4
	14 Tempo	1	2	2	1,6	3	2	2	2,3
	15 Müzikal bütünlük	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
	16 Yorumlama	1	2	2	1,6	3	5	5	4,3
	17 Vibrato	1	1	2	1,3	3	3	3	3
	18 Eşlikle çalma	2	1	1	1,3	4	4	4	4
		Toplam			9,4	Toplam			21,2
		Toplam Ön.			29,4	Toplam Sn.			65,3

Öğrenci-7 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 6,6 puan; teknik beceriler boyutundan 13,4 puan; müzikal beceriler boyutundan 9,4 puan; toplamda 29,4 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 10,8 puan; teknik boyutundan 33,3 puan; müzikal boyutundan 21,2 puan; toplamda 65,3 puan almıştır.

Öğrenci-7'nin toplamda ön test puanı 29,4 iken son test puanı 65,3 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 48

Öğrenci - 8'in Çiçekten Harman Olmaz Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Çiçekten Harman Olmaz (Hüseyini)											
Uzmanlar			Ön Test				Son Test				
			1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA	
			1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman			1. Uzman	2. Uzman		3. Uzman
Kriterler											
Fiziksel Beceriler (20)	1	Oturuş ve duruş	2	4	4	3,3	4	4	4	4	
	2	Tutuş (Sağ El)	1	4	4	3	4	4	4	4	
	3	Tutuş (Sol El)	2	4	4	3,3	4	4	4	4	
				Toplam			9,6	Toplam			12
Teknik Beceriler (35)	4	Parmak düşürme-kaldırma	2	2	2	2	4	3	4	3,6	
	5	Parmak Tutma	2	2	3	2,3	5	3	4	4	
	6	Arşede hız ve basınç	1	2	3	2	5	3	3	3,6	
	7	Arşede Bölümleme	2	2	2	2	4	3	4	3,6	
	8	Artikülasyon (Sol El)	2	2	2	2	3	3	3	3	
	9	Artikülasyon (Sağ El)	1	2	3	2	3	3	3	3	
	10	Duate	3	2	3	2,6	5	3	4	4	
	11	Kalıp olarak çalma	2	2	2	2	3	3	4	3,6	
Müzikal Beceriler (45)	12	Entonaston	1	2	2	1,6	3	3	3	3	
				Toplam			18,5	Toplam			31,4
	13	Ritim kalıpları	1	2	2	1,6	4	4	4	4	
	14	Tempo	1	2	2	1,6	2	3	3	2,6	
	15	Müzikal bütünlük	1	2	2	1,6	2	4	4	3,3	
	16	Yorumlama	1	2	2	1,6	2	3	3	2,6	
	17	Vibrato	1	1	2	1,3	2	4	4	3,3	
	18	Eşlikle çalma	1	2	2	1,6	4	4	4	4	
			Toplam			9,3	Toplam			19,8	
			Toplam Ön.			37,4	Toplam Sn.			63,2	

Öğrenci-8 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 9,6 puan; teknik beceriler boyutundan 18,5 puan; müzikal beceriler boyutundan 9,3 puan; toplamda 37,4 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 12 puan; teknik boyutundan 31,4 puan; müzikal boyutundan 19,8 puan; toplamda 63,2 puan almıştır.

Öğrenci-8'in toplamda ön test puanı 37,4 iken son test puanı 63,2 olarak hesaplanmıştır.

4.3.2 Çiçekten Harman Olmaz Adlı Türkü'nün Fiziksel Beceriler Boyutu Düzeyinde Yer Alan Davranışların Kazandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Geliştirilen materyal kapsamında hazırlanan Çiçekten Harman Olmaz, adlı hüseyini makamındaki türkünün seslendirilmesinde, çalışma grubundaki öğrencilerin performans sonuçlarının fiziksel beceriler boyutu düzeyine olan etkisi ile ilgili bulgular aşağıdaki tabloda verilerek yorumlanmıştır.

Tablo 49

Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Fiziksel Beceriler Boyutu Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi

Son test-Ön test	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	P
Negatif Sıra	0	.00	.00	*-2.521	.012
Pozitif Sıra	8	4.50	36		
Eşit	0	-	-		

* Negatif sıra temeline dayalı

Öğrencilerin, geliştirilen materyalin öncesi ve sonrası, fiziksel beceriler boyutu düzeyinde, anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Wilcoxon işaretli sıralar testi sonuçları, Tablo 49'da verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan öğrencilerin fiziksel beceriler boyutu düzeyinde aldıkları deney öncesi ve sonrası puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($z = -2.521$, $p < 0.05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamı dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar, yani son test puanı lehine olduğu görülmektedir.

Bu sonuçlara göre, geliştirilen materyalin çalışma grubundaki öğrencilerin performans sonuçlarının fiziksel beceriler boyutu düzeyinde önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir.

4.3.3. Çiçekten Harman Olmaz Adlı Türkü'nün Teknik Beceriler Boyutu Düzeyinde Yer Alan Davranışların Kazandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Geliştirilen materyal kapsamında hazırlanan Çiçekten Harman Olmaz, adlı hüseyini makamındaki türkünün seslendirilmesinde, çalışma grubundaki öğrencilerin performans sonuçlarının teknik beceriler boyutu düzeyine olan etkisi ile ilgili bulgular, aşağıdaki tabloda verilerek yorumlanmıştır.

Tablo 50

Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Teknik Beceriler Boyutu Düzeyi Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi

Son test-Ön test	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Negatif Sıra	0	.00	.00	*-2.521	.012
Pozitif Sıra	8	4.50	36		
Eşit	0	-	-		

* Negatif sıra temeline dayalı

Öğrencilerin, geliştirilen materyalin öncesi ve sonrası, teknik beceriler boyutu düzeyinde, anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Wilcoxon işaretli sıralar testi sonuçları, Tablo 50'de verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan öğrencilerin teknik beceriler boyutu

düzeyinde aldıkları deney öncesi ve sonrası puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($z = -2.521$, $p < 0.05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamı dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar, yani son test puanı lehine olduğu görülmektedir.

Bu sonuçlara göre, geliştirilen materyalin çalışma grubundaki öğrencilerin performans sonuçlarının , teknik beceriler boyutu düzeyinde önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir.

4.3.4. Çiçekten Harman Olmaz Adlı Türkü'nün Müzikal Beceriler Boyutu Düzeyinde Yer Alan Davranışların Kazandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Geliştirilen materyalin kapsamında hazırlanan Çiçekten Harman Olmaz, adlı Hüseyini makamındaki türkünün seslendirilmesinde, çalışma grubundaki öğrencilerin performans sonuçlarının müzikal beceriler boyutu düzeyine olan etkisi ile ilgili bulgular, aşağıdaki tabloda verilerek yorumlanmıştır.

Tablo 51

Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Müzikal Beceriler Düzeyi Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi

Son test-Ön test	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Negatif Sıra	0	.00	.00	*-2.524	.012
Pozitif Sıra	8	4.50	36		
Eşit	0	-	-		

* Negatif sıra temeline dayalı

Öğrencilerin, geliştirilen materyalin öncesi ve sonrası müzikal beceriler boyutu düzeyinde, anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Wilcoxon işaretli sıralar testi sonuçları, Tablo 51'de verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan öğrencilerin müzikal beceriler boyutu düzeyinde aldıkları, deney öncesi ve sonrası puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($z = -2.524$, $p < 0.05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamı dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar, yani son test puanı lehine olduğu görülmektedir.

Bu sonuçlara göre, geliştirilen materyalin çalışma grubundaki öğrencilerin performans sonuçlarının, müzikal beceriler boyutu düzeyinde önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir.

4.3.5. Çiçekten Harman Olmaz Adlı Türkü'nün Çalışma Grubunun Toplam Performans Puanına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Geliştirilen materyalin kapsamında hazırlanan Çiçekten Harman Olmaz, adlı hüseyini makamındaki türkünün seslendirilmesinde, çalışma grubundaki öğrencilerin toplam performans puanları düzeyine olan etkisi ile ilgili bulgular, aşağıdaki tabloda verilerek yorumlanmıştır.

Tablo 52

Gerizler Başında Adlı Türküde Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Toplam Performans Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi

Son test-Ön test	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Negatif Sıra	0	.00	.00	*-2.521	.012
Pozitif Sıra	8	4.50	36		
Eşit	0	-	-		

* Negatif sıra temeline dayalı

Öğrencilerin, geliştirilen materyalin öncesi ve sonrası toplam performans puanları düzeyinde anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Wilcoxon işaretli sıralar testi sonuçları, Tablo 52’de verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan öğrencilerin toplam performans puanları düzeyinde aldıkları deney öncesi ve sonrası puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($z=-2.521$, $p<0.05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamı dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar, yani son test puanı lehine olduğu görülmektedir.

Bu sonuçlara göre, geliştirilen materyalin çalışma grubundaki öğrencilerin performans sonuçlarının, toplam performans puanları düzeyinde önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Sonuçlar

4.4.1. Tanrıdan Diledim Adlı Türkü'nün Seslendirilmesinde Öğrencilerin Ön test – Son test Performanslarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo53

Öğrenci - 1'in Tanrıdan Diledim (Hicaz Türkü) Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Tanrıdan Diledim (Hicaz)									
Uzmanlar		Ön Test				Son Test			
		1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA
Kriterler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman	
Fiziksel Beceriler (20)	1 Oturuş ve duruş	2	4	4	3,3	4	4	4	4
	2 Tutuş (Sağ El)	3	3	4	3,3	5	4	5	4,3
	3 Tutuş (Sol El)	3	3	3	3	5	4	4	4,3
		Toplam			9,6	Toplam			12,6
Teknik Beceriler (35)	4 Parmak düşürme-kaldırma	2	3	4	3	4	5	5	4,6
	5 Parmak Tutma	2	4	4	3,3	4	4	5	4,3
	6 Arşede hız ve basınç	2	4	4	3,3	5	4	5	4,6
	7 Arşede Bölümleme	2	4	4	3,3	5	4	4	4,3
	8 Artikülasyon (Sol El)	3	4	4	3,6	5	4	5	4,6
	9 Artikülasyon (Sağ El)	2	4	4	3,3	5	4	4	4,3
	10 Duate	2	2	3	2,3	5	4	5	4,6
	11 Kalıp olarak çalma	1	3	4	2,6	5	5	5	5
Müzikal Beceriler (45)	12 Entonaston	3	5	5	4,3	5	4	4	4,3
		Toplam			30	Toplam			40,6
	13 Ritim kalıpları	2	4	4	3,3	5	4	4	4,3
	14 Tempo	2	4	4	3,3	4	5	5	4,6
	15 Müzikal bütünlük	2	3	4	3	5	4	4	4,3
	16 Yorumlama	2	4	4	3,3	4	4	4	4
	17 Vibrato	2	4	4	3,3	4	4	4	4
	18 Eşlikle çalma	3	4	4	3,6	5	5	5	5
Toplam					19,8	Toplam			26,2
Toplam Ön.					59,4	Toplam Sn.			79,4

Öğrenci-1 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 9,6 puan; teknik beceriler boyutundan 30 puan; müzikal beceriler boyutundan 19,8 puan; toplamda 56,7 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 12,6 puan; teknik boyutundan 40,6 puan; müzikal boyutundan 26,2 puan; toplamda 79,4 puan almıştır.

Öğrenci-1'in toplamda ön test puanı 59,4 iken son test puanı 79,4 olarak hesaplanmıştır.

Tablo.54

Öğrenci - 2'nin Tanrıdan Diledim Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Tanrıdan Diledim (Hicaz)									
Uzmanlar		Ön Test				Son Test			
		1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA
Kriterler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman	
Fiziksel Beceriler (20)	1 Oturuş ve duruş	2	4	4	3,3	3	3	4	3,3
	2 Tutuş (Sağ El)	1	3	3	2,3	4	3	4	3,6
	3 Tutuş (Sol El)	1	3	3	2,3	3	3	3	3
		Toplam			7,9	Toplam			9,9
Teknik Beceriler (35)	4 Parmak düşürme-kaldırma	1	1	1	1	4	3	3	3,3
	5 Parmak Tutma	1	1	2	1,3	4	3	3	3,3
	6 Arşede hız ve basınç	1	1	1	1	3	3	3	3
	7 Arşede Bölümleme	1	1	2	1,3	3	3	3	3
	8 Artikülasyon (Sol El)	1	1	1	1	3	3	4	3,3
	9 Artikülasyon (Sağ El)	1	1	2	1,3	3	3	3	3
	10 Duate	1	1	2	1,3	5	2	3	3,3
	11 Kalıp olarak çalma	1	1	1	1	4	2	3	3
Müzikal Beceriler (45)	12 Entonasyon	1	1	2	1,3	3	3	3	3
		Toplam			10,5	Toplam			28,2
	13 Ritim kalıpları	1	1	1	1	4	3	4	3,6
	14 Tempo	1	1	1	1	2	3	3	2,6
	15 Müzikal bütünlük	1	1	1	1	3	3	4	3,3
	16 Yorumlama	1	1	1	1	3	3	3	3
	17 Vibrato	1	1	1	1	3	2	3	2,6
	18 Eşlikle çalma	1	1	1	1	4	3	3	3,3
Toplam					6	Toplam			18,4
Toplam Ön.					24,4	Toplam Sn.			56,5

Öğrenci-2 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 7,9 puan; teknik beceriler boyutundan 10,5 puan; müzikal beceriler boyutundan 6 puan; toplamda 24,4 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 9,9 puan; teknik boyutundan 28,2 puan; müzikal boyutundan 18,4 puan; toplamda 56,5 puan almıştır.

Öğrenci-2'nin toplamda ön test puanı 24,4 iken son test puanı 56,6 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 55

Öğrenci - 3'ün Tanrıdan Diledim Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Tanrıdan Diledim (Hicaz)									
Uzmanlar		Ön Test				Son Test			
		1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA
Kriterler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman	
Fiziksel Beceriler (20)	1 Oturuş ve duruş	2	4	4	3,3	4	4	4	4
	2 Tutuş (Sağ El)	2	4	4	3,3	3	3	4	3,3
	3 Tutuş (Sol El)	1	4	4	3	3	3	3	3
		Toplam			9,6	Toplam			10,3
Teknik Beceriler (35)	4 Parmak düşürme-kaldırma	1	4	4	3	4	2	3	3
	5 Parmak Tutma	1	1	1	1	5	2	3	3,3
	6 Arşede hız ve basınç	1	1	2	1,3	4	3	3	3,3
	7 Arşede Bölümleme	1	1	2	1,3	4	3	3	3,3
	8 Artikülasyon (Sol El)	1	1	1	1	3	3	3	3
	9 Artikülasyon (Sağ El)	1	1	2	1,3	4	2	2	2,6
	10 Duate	1	1	1	1	5	3	4	3,3
	11 Kalıp olarak çalma	1	1	2	1,3	5	2	3	3,3
Müzikal Beceriler (45)	12 Entonaston	1	1	2	1,3	3	2	2	2,3
		Toplam			12,5	Toplam			27,4
	13 Ritim kalıpları	1	1	2	1,3	4	5	5	4,6
	14 Tempo	1	1	1	1	3	3	3	3
	15 Müzikal bütünlük	1	1	2	1,3	3	3	3	3
	16 Yorumlama	1	1	1	1	3	2	2	2,3
	17 Vibrato	1	2	2	1,6	2	2	2	2
	18 Eşlikle çalma	1	1	1	1	4	3	3	3,6
		Toplam			7,2	Toplam			18,5
		Toplam Ön.			29,3	Toplam Sn.			56,2

Öğrenci-3 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 9,6 puan; teknik beceriler boyutundan 12,5 puan; müzikal beceriler boyutundan 7,2 puan ve toplamda 29,3 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 10,3 puan; teknik boyutundan 27,4 puan; müzikal boyutundan 18,5 puan; toplamda 56,2 puan almıştır.

Öğrenci-3'ün toplamda ön test puanı 29,3 iken son test puanı 56,2 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 56

Öğrenci - 4'ün Tanrıdan Diledim Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Tanrıdan Diledim (Hicaz)										
Uzmanlar		Ön Test				Son Test				
		1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA	
Kriterler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		
Fiziksel Beceriler (20)	1	Oturuş ve duruş	1	4	4	3	3	3	4	3,3
	2	Tutuş (Sağ El)	2	4	4	3,3	4	4	4	4
	3	Tutuş (Sol El)	2	4	4	3,3	4	3	4	3,6
	Toplam				9,6	Toplam				10,9
Teknik Beceriler (35)	4	Parmak düşürme-kaldırma	2	2	2	2	4	3	4	3,6
	5	Parmak Tutma	2	2	3	2,3	5	3	4	4
	6	Arşede hız ve basınç	2	2	2	2	4	3	4	3,6
	7	Arşede Bölümleme	1	2	2	1,6	4	3	4	3,6
	8	Artikülasyon (Sol El)	1	1	2	1,3	3	4	4	3,6
	9	Artikülasyon (Sağ El)	1	2	2	1,6	4	3	4	3,6
	10	Duate	1	2	2	1,6	5	3	4	4
	11	Kalıp olarak çalma	1	2	3	2	4	4	4	4
Müzikal Beceriler (45)	12	Entonaston	1	2	2	1,6	4	3	3	3,3
	Toplam				16	Toplam				33,3
	13	Ritim kalıpları	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	14	Tempo	1	1	2	1,3	3	2	2	2,3
	15	Müzikal bütünlük	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
	16	Yorumlama	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
	17	Vibrato	1	2	3	2	3	4	4	3,6
	18	Eşlikle çalma	1	2	2	1,6	4	4	4	4
Toplam				9,7	Toplam				21,1	
Toplam Ön.				35,3	Toplam Sn.				65,3	

Öğrenci-4 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 9,6 puan; teknik beceriler boyutundan 16 puan; müzikal beceriler boyutundan 9,7 puan; toplamda 35,3 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 10,9 puan; teknik boyutundan 33,3 puan; müzikal boyutundan 21,1 puan; toplamda 65,3 puan almıştır.

Öğrenci-4'ün toplamda ön test puanı 35,3 iken son test puanı 65,3 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 57

Öğrenci - 5'in Tanrıdan Diledim Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Tanrıdan Diledim (Hicaz)									
Uzmanlar		Ön Test				Son Test			
		1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA
Kriterler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman	
Fiziksel Beceriler (20)	1 Oturuş ve duruş	1	4	4	3	4	4	4	4
	2 Tutuş (Sağ El)	1	4	4	3	4	4	4	4
	3 Tutuş (Sol El)	1	4	4	3	3	4	4	3,6
		Toplam			9	Toplam			11,6
Teknik Beceriler (35)	4 Parmak düşürme-kaldırma	1	2	1	1,3	3	3	4	3,3
	5 Parmak Tutma	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
	6 Arşede hız ve basınç	1	2	1	1,3	3	3	4	3,3
	7 Arşede Bölümleme	1	2	2	1,6	3	3	4	3,3
	8 Artikülasyon (Sol El)	1	2	1	1,3	3	3	4	3,3
	9 Artikülasyon (Sağ El)	1	2	1	1,3	4	4	4	4
	10 Duate	1	2	1	1,3	5	3	4	4
	11 Kalıp olarak çalma	1	2	1	1,3	3	4	4	3,6
	12 Entonaston	1	2	1	1,3	3	3	3	3
		Toplam			12,3	Toplam			31,4
Müzikal Beceriler (45)	13 Ritim kalıpları	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	14 Tempo	1	2	1	1,3	4	4	4	4
	15 Müzikal bütünlük	1	1	1	1	3	4	4	3,6
	16 Yorumlama	1	1	1	1	3	4	4	3,6
	17 Vibrato	1	1	1	1	3	4	4	3,6
	18 Eşlikle çalma	1	1	1	1	4	4	4	4
Toplam					6,9	Toplam			22,8
Toplam Ön.					28,2	Toplam Sn.			65,8

Öğrenci-5 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 9 puan; teknik beceriler boyutundan 12,3 puan; müzikal beceriler boyutundan 6,9 puan; toplamda 28,2 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 11,6 puan; teknik boyutundan 31,4 puan; müzikal boyutundan 22,8 puan; toplamda 65,8 puan almıştır.

Öğrenci-5 'in toplamda ön test puanı 28,2 iken son test puanı 65,8 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 58

Öğrenci - 6'nın Tanrıdan Diledim Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Tanrıdan Diledim (Hicaz)									
Uzmanlar		Ön Test				Son Test			
		1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA
Kriterler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman	
Fiziksel Beceriler (20)	1 Oturuş ve duruş	2	2	2	2	4	4	5	4,3
	2 Tutuş (Sağ El)	3	2	2	2,3	4	4	4	4
	3 Tutuş (Sol El)	3	3	3	3	4	4	4	4
		Toplam			7,3	Toplam			12,3
Teknik Beceriler (35)	4 Parmak düşürme-kaldırma	1	2	3	2	3	3	4	3,3
	5 Parmak Tutma	2	2	2	2	3	3	4	3,3
	6 Arşede hız ve basınç	1	2	3	2	4	4	4	4
	7 Arşede Bölümleme	1	2	2	1,6	4	3	4	3,6
	8 Artikülasyon (Sol El)	1	2	3	2	3	4	4	3,6
	9 Artikülasyon (Sağ El)	1	2	3	2	4	4	4	4
	10 Duate	1	2	3	2	5	4	4	4,3
	11 Kalıp olarak çalma	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
Müzikal Beceriler (45)	12 Entonaston	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
		Toplam			16,8	Toplam			33,3
	13 Ritim kalıpları	1	2	2	1,6	4	4	4	4
	14 Tempo	1	2	2	1,6	3	2	2	2,3
	15 Müzikal bütünlük	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
	16 Yorumlama	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
	17 Vibrato	1	1	1	1	3	4	4	3,6
	18 Eşlikle çalma	1	2	2	1,6	4	4	4	4
Toplam					9	Toplam			21,1
Toplam Ön.					33,1	Toplam Sn.			66,7

Öğrenci-6 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 7,3 puan; teknik beceriler boyutundan 16,8 puan; müzikal beceriler boyutundan 9 puan; toplamda 33,1 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 12,3 puan; teknik boyutundan 33,3 puan; müzikal boyutundan 21,1 puan; toplamda 66,7 puan almıştır.

Öğrenci-6 'nın toplamda ön test puanı 21,1 iken son test puanı 66,7 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 59

Öğrenci - 7'nin Tanrıdan Diledim Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Tanrıdan Diledim (Hicaz)									
Uzmanlar		Ön Test				Son Test			
		1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA
Kriterler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman	
Fiziksel Beceriler (20)	1 Oturuş ve duruş	2	2	2	2	3	4	4	3,6
	2 Tutuş (Sağ El)	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
	3 Tutuş (Sol El)	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
		Toplam			5,2	Toplam			10,8
Teknik Beceriler (35)	4 Parmak düşürme-kaldırma	1	2	2	1,6	3	3	4	3,3
	5 Parmak Tutma	1	1	2	1,3	3	4	4	3,6
	6 Arşede hız ve basınç	1	2	2	1,6	3	4	4	3,6
	7 Arşede Bölümleme	1	2	2	1,6	4	3	4	3,6
	8 Artikülasyon (Sol El)	1	1	2	1,3	3	3	4	3,3
	9 Artikülasyon (Sağ El)	1	2	2	1,6	3	3	4	3,3
	10 Duate	2	1	2	1,6	5	3	4	4
	11 Kalıp olarak çalma	1	1	2	1,3	3	4	4	3,6
Müzikal Beceriler (45)	12 Entonaston	2	1	2	2	3	3	3	3
		Toplam			13,9	Toplam			31,3
	13 Ritim kalıpları	2	2	2	2	3	4	4	3,6
	14 Tempo	1	2	2	1,6	3	5	5	4,3
	15 Müzikal bütünlük	1	2	2	1,6	3	5	5	4,3
	16 Yorumlama	1	2	2	1,6	3	5	5	4,3
	17 Vibrato	1	1	1	1	3	3	3	3
	18 Eşlikle çalma	2	1	1	1,6	4	4	4	4
Toplam					9,4	Toplam			23,5
Toplam Ön.					28,5	Toplam Sn.			65,6

Öğrenci-7 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 5,2 puan; teknik beceriler boyutundan 13,9 puan; müzikal beceriler boyutundan 9,4 puan; toplamda 28,5 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 10,8 puan; teknik boyutundan 31,3 puan; müzikal boyutundan 23,5 puan; toplamda 65,6 puan almıştır.

Öğrenci-7 'nin toplamda ön test puanı 23,5 iken son test puanı 65,6 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 60

Öğrenci - 8'in Tanrıdan Diledim Ön test– Son test Performansına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Tanrıdan Diledim (Hicaz)									
Uzmanlar		Ön Test				Son Test			
		1	2	3	ORTALAMA	1	2	3	ORTALAMA
Kriterler		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman		1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman	
Fiziksel Beceriler (20)	1 Oturuş ve duruş	2	4	4	3,3	4	4	4	4
	2 Tutuş (Sağ El)	2	4	4	3,3	4	4	4	4
	3 Tutuş (Sol El)	1	4	4	3	4	3	3	3,3
		Toplam			9,6	Toplam			11,3
Teknik Beceriler (35)	4 Parmak düşürme-kaldırma	2	2	2	2	4	3	4	3,6
	5 Parmak Tutma	2	2	3	2,3	4	3	3	3,3
	6 Arşede hız ve basınç	2	2	3	2,3	5	3	3	3,6
	7 Arşede Bölümleme	2	3	3	2,6	4	3	4	3,6
	8 Artikülasyon (Sol El)	2	2	3	2,3	4	3	4	3,6
	9 Artikülasyon (Sağ El)	2	3	3	2,6	3	3	3	3
	10 Duate	1	1	2	1,3	5	3	4	4
	11 Kalıp olarak çalma	1	2	2	2,6	3	3	4	3,3
Müzikal Beceriler (45)	12 Entonaston	2	2	2	2	3	2	2	2,3
		Toplam			20	Toplam			30,3
	13 Ritim kalıpları	1	3	3	2,3	3	3	3	3
	14 Tempo	1	2	3	2	2	3	3	2,6
	15 Müzikal bütünlük	1	1	1	1	2	3	3	2,6
	16 Yorumlama	1	2	2	1,6	2	3	3	2,6
	17 Vibrato	1	1	1	1	3	2	2	2,3
	18 Eşlikle çalma	1	2	2	1,6	4	3	3	3,3
Toplam					9,5	Toplam			16,4
Toplam Ön.					39,1	Toplam Sn.			58

Öğrenci-8 ön testin fiziksel beceriler boyutundan 9,6 puan, teknik beceriler boyutundan 20 puan, müzikal beceriler boyutundan 9,5 puan ve toplamda 39,1 puan almıştır.

İlgili öğrenci son testin fiziksel beceriler boyutundan 11,3 puan; teknik boyutundan 30,3 puan; müzikal boyutundan 16,4 puan; toplamda 58 puan almıştır.

Öğrenci-8 'in toplamda ön test puanı 39,1 iken son test puanı 58 olarak hesaplanmıştır.

4.4.2. Hicaz Makamındaki Tanrıdan Diledim Adlı Türkü'nün Fiziksel Beceriler Boyutu Düzeyinde Yer Alan Davranışların Kazandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Geliştirilen materyal kapsamında hazırlanan, Tanrıdan Diledim adlı, hicaz makamındaki türkünün seslendirilmesinde, çalışma grubundaki öğrencilerin performans sonuçlarının, fiziksel beceriler boyutu düzeyine olan etkisi ile ilgili bulgular aşağıdaki tabloda verilerek yorumlanmıştır

Tablo 61

Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Fiziksel Beceriler Boyutu Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi

Son test-Ön test	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Negatif Sıra	0	.00	.00	*-2.521	.012
Pozitif Sıra	8	4.50	36		
Eşit	0	-	-		

* Negatif sıra temeline dayalı

Öğrencilerin, geliştirilen materyalin öncesi ve sonrası, fiziksel beceriler boyutu düzeyinde anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin, Wilcoxon işaretli sıralar testi sonuçları, Tablo 61’de verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan öğrencilerin fiziksel beceriler boyutu düzeyinde aldıkları, deney öncesi ve sonrası puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($z=-2.521$, $p<0.05$). Fark puanlarının, sıra ortalaması ve toplamı dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar, yani son test puanı lehine olduğu görülmektedir.

Bu sonuçlara göre, geliştirilen materyalin çalışma grubundaki öğrencilerin performans sonuçlarının fiziksel beceriler boyutu düzeyinde önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir.

4.4.3. Tanrıdan Diledim Adlı Türkü’nün Teknik Beceriler Boyutu Düzeyinde Yer Alan Davranışların Kazandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Geliştirilen materyal kapsamında hazırlanan, Tanrıdan Diledim adlı, hicaz makamındaki türkünün seslendirilmesinde, çalışma grubundaki öğrencilerin performans sonuçlarının, teknik beceriler boyutu düzeyine olan etkisi ile ilgili bulgular, aşağıdaki tabloda verilerek yorumlanmıştır

Tablo 62

Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Teknik Beceriler Boyutu Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi

Son test-Ön test	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Negatif Sıra	0	.00	.00	*-2.521	.012
Pozitif Sıra	8	4.50	36		
Eşit	0	-	-		

* Negatif sıra temeline dayalı

Öğrencilerin, geliştirilen materyal öncesi ve sonrası teknik beceriler boyutu düzeyinde, anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin, Wilcoxon işaretli sıralar testi sonuçları, Tablo 62’de verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan öğrencilerin teknik beceriler boyutu düzeyinde, aldıkları deney öncesi ve sonrası puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu

göstermektedir ($z=-2.521$, $p<0.05$). Fark puanlarının, sıra ortalaması ve toplamı dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar, yani son test puanı lehine olduğu görülmektedir.

Bu sonuçlara göre, geliştirilen materyalin çalışma grubundaki öğrencilerin performans sonuçlarının teknik beceriler boyutu düzeyinde önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir.

4.4.4. Tanrıdan Diledim Adlı Türkü'nün Müzikal Beceriler Boyutu Düzeyinde Yer Alan Davranışların Kazandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Geliştirilen materyal kapsamında hazırlanan, Tanrıdan Diledim adlı, hicaz makamındaki türkünün seslendirilmesinde çalışma grubundaki öğrencilerin performans sonuçlarının müzikal beceriler boyutu düzeyine olan etkisi ile ilgili bulgular, aşağıdaki tabloda verilerek yorumlanmıştır.

Tablo 63

Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Müzikal Beceriler Düzeyi Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi

Son test-Ön test	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Negatif Sıra	0	.00	.00	*-2.524	.012
Pozitif Sıra	8	4.50	36		
Eşit	0	-	-		

* Negatif sıra temeline dayalı

Öğrencilerin, geliştirilen materyal öncesi ve sonrası müzikal beceriler boyutu düzeyinde, anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin, Wilcoxon işaretli sıralar testi sonuçları Tablo 63'de verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan öğrencilerin müzikal beceriler boyutu düzeyinde aldıkları deney öncesi ve sonrası puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($z=-2.524$, $p<0.05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamı dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar, yani son test puanı lehine olduğu görülmektedir.

Bu sonuçlara göre, geliştirilen materyalin, çalışma grubundaki öğrencilerin performans sonuçlarının, müzikal beceriler boyutu düzeyinde önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir.

4.4.5. Tanrıdan Diledim Adlı Türkü'nün Çalışma Grubunun Toplam Performans Puanına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Geliştirilen materyal kapsamında hazırlanan, Tanrıdan Diledim, adlı hicaz makamındaki türkünün seslendirilmesinde, çalışma grubundaki öğrencilerin toplam performans puanları düzeyine olan etkisi ile ilgili bulgular, tablo 64'te verilerek yorumlanmıştır.

Tablo 64

Tanrıdan Diledim Adlı Türküde Çalışma Grubu Öğrencilerinin Deney Öncesi ve Sonrası Toplam Performans Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi

Son test-Ön test	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Negatif Sıra	0	.00	.00	*-2.521	.012
Pozitif Sıra	8	4.50	36		
Eşit	0	-	-		

* Negatif sıra temeline dayalı

Öğrencilerin, geliştirilen materyalin öncesi ve sonrası, toplam performans puanları düzeyinde anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin, Wilcoxon işaretli sıralar testi sonuçları Tablo 64'de verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan öğrencilerin, toplam performans puanları düzeyinde aldıkları, deney öncesi ve sonrası puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($z=-2.521$, $p<0.05$). Fark puanlarının, sıra ortalaması ve toplamı dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar, yani son test puanı lehine olduğu görülmektedir.

Bu sonuçlara göre, geliştirilen materyalin çalışma grubundaki öğrencilerin toplam performans puanları düzeyinde önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.5.1. Materyal Kapsamında Kullanılan Üç Farklı Makamdaki Türkülerin (Gerizler Başı, Çiçekten Harman Olmaz, Tanrıdan Diledim) Ön Test Performans Puanları Arasındaki Farka İlişkin Bulgular ve Yorumlar

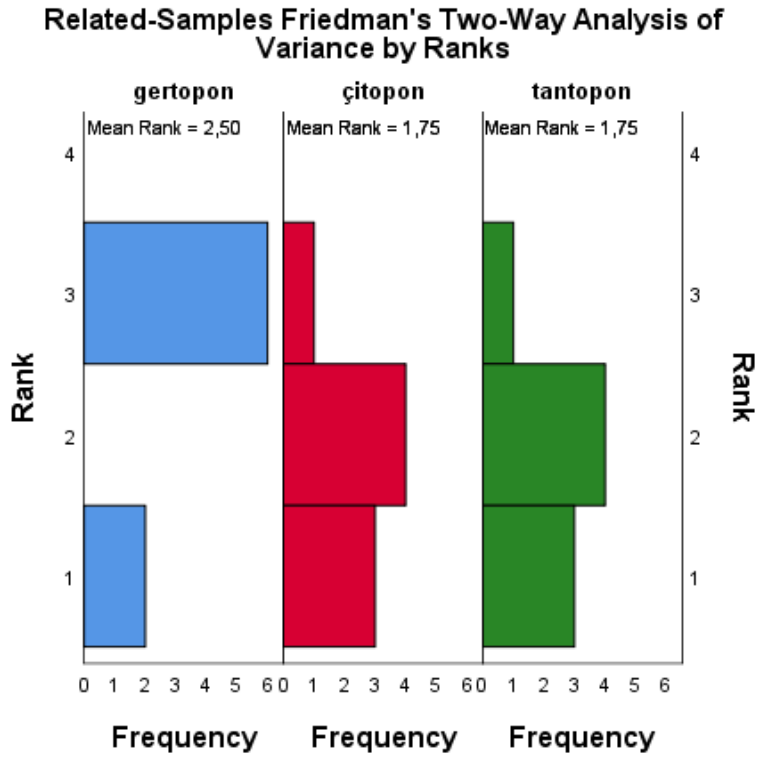
Geliştirilen materyal kapsamında kullanılan, ön test aşamasındaki üç türkünün performans puanları arasındaki fark ile ilgili bulgular, Tablo 65'te verilerek yorumlanmıştır.

Tablo 65

Çalışma Grubu Öğrencilerinin Ön-Test Üç Türkü İçerisindeki Friedman Testi

Related-Samples Friedman's Two-Way Analysis of Variance by Ranks Summary	
Total N	8
Test Statistic	3,000 ^a
Degree Of Freedom	2
Asymptotic Sig.(2-sided test)	,223

a. Multiple comparisons are not performed because the overall test retained the null hypothesis of no differences.

Şekil 55. Türkülerin ön-test puanları arası freindman testi grafiği

Öğrencilerin seslendirdiği piyano eşlikli türkülerin, öntest performans puanları arası freinman testi sonucu sig değeri, 0,22 çıkmıştır. Sig>0.05 dolayısıyla öğrencilerin, uygulamadan önce değerlendirilen üç türkünün performans puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı söylenebilir. Öğrencilerin, uygulama öncesi bu türkülere ve makamlara olan yakınlığının olmadığı söylenilebilir.

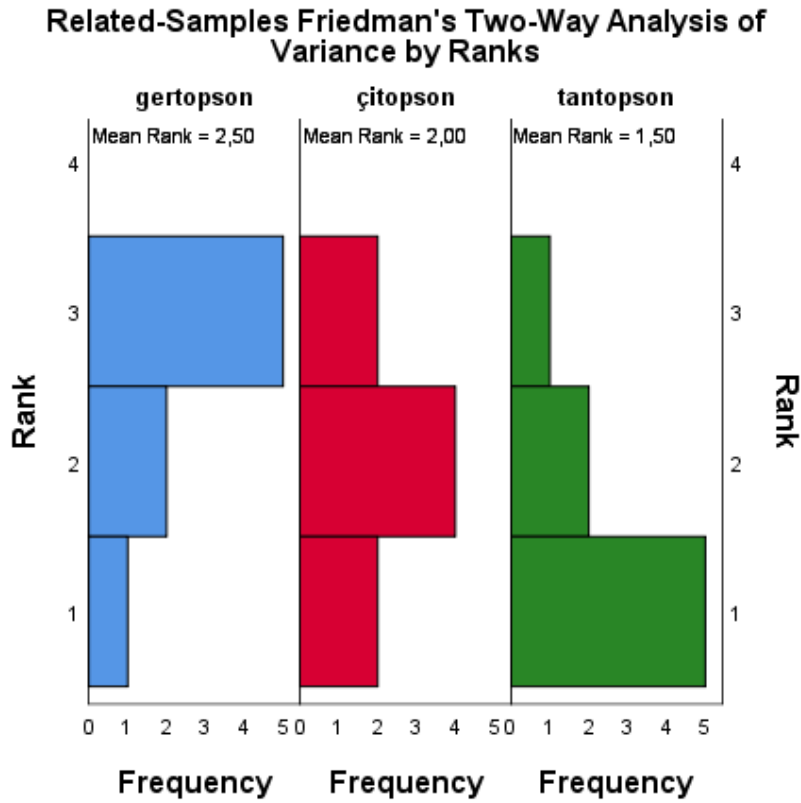
4.5.2. Geliştirilen Materyal'in Kapsamında Kullanılan Son Test Aşamasındaki Üç Türkünün Performans Puanları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Geliştirilen materyal kapsamında kullanılan türkülerin, Son test performans puanları arası friedman testi sonucu, tablo 66'te verilerek yorumlanmıştır.

Tablo 66.

Çalışma Grubu Öğrencilerinin Son-Test Üç Türkü İçerisindeki Friedman Testi

Related-Samples Friedman's Two-Way Analysis of Variance by Ranks Summary	
Total N	8
Test Statistic	4,000 ^a
Degree Of Freedom	2
Asymptotic Sig.(2-sided test)	,135
a. Multiple comparisons are not performed because the overall test retained the null hypothesis of no differences.	

Şekil 56. Türkülerin son-test puanları arası freindman testi grafiği

Öğrencilerin seslendirdiği piyano eşlikli türkülerin, son test performans puanları arası freinman testi sonucu sig değeri, 0,135 çıkmıştır. Sig>0.05, dolayısıyla bu üç ölçüm arasında anlamlı bir fark yoktur.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

5.1.1. Viyolonsel Öğretmenlerinin Hazırlanan Materyale Yönelik Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Viyolonsel öğretmenlerinin %47.4 oranında çoğunluğu viyolonsel metotlarında, eşliklendirilmiş makamsal eserler ya da etütler daha çok yer alması gerektiğini, %78,7 oranında çoğunluğu birlikte müzik yapmanın müziksel becerilerin kazanılmasında büyük öneme sahip olduğunu, %66,6 oranında çoğunluğu geleneksel makamsal tarzdaki etütler ve eserlerin tampere sisteme uyarlanabileceğini, %44.4 oranında çoğunluğu; geleneksel müziklerimize dayalı, yeterli sayı ve nitelikte etüt bulunma duruma, çok az düzeyinde katıldığını, çalgı dağarcık gelişimine katkı sağlamak bakımından viyolonsel öğretiminde, geleneksel müziklerimize ilişkin çokseslilik denemeleri desteklenmesine %33.3'ü kısmen , %22.2'si tamamen katıldıklarını, %77,2 oranında çoğunluğu viyolonsel öğretiminde geleneksel müziklerimize ilişkin türkülerden ve şarkılardan faydalanılması gerektiği düşüncesini, %55,6 oranında çoğunluğu Viyolonsel derslerinde tonal öğelerin yanı sıra modal öğeler de yer alması gerektiğini, %55,6 oranında çoğunluğu şeklinde cevaplamıştır, viyolonsel dersi sürecinin daha etkili yürütülmesi için piyano eşliğinden faydalanılabileceği düşüncesindedir.

Sonuçlara bakıldığında araştırmaya katılan viyolonsel öğretmenleri piyano eşlikli makamsal-modal eserler ve etütlerin viyolonsel eğitiminde kullanılmasının uygun olduğu düşüncesindedir. Hatta viyolonsel öğretmeni katılımcıların bu kaynakların az olduğu düşüncesindedir. Öğretmenler: Viyolonsel dersi sürecinde birlikte seslendirme ve eşlikli ders materyallerinden faydalanılması gerektiği düşüncesindedir. Araştırmanın bu sonucu, Topoğlu (2010)'nın, güzel sanatlar lisesi viyolonsel dersinde eşlikli çalışmaların gerekliliği sonucu ile paralellik göstermektedir.

5.1.2. Hazırlanan Materyal Taslağına İlişkin Sonuçlar:

Hazırlanan materyal içerisinde uzmanlar tarafından belirlenen üç türkün piyano ile eşliklendirilerek, ders materyali olarak kullanılmıştır. 16 derslik bir program halinde uygulanmıştır. Yapılan uygulamanın sonucunda birlikte seslendirmenin, viyolonsel dersi sürecinde yakından uzağa ders materyalleri kullanmanın, faydası gözlemlenmiştir.

5.1.3. Kürdi Türkü'nün (Gerizler Başı) Performansına İlişkin Öntest-Sontest Performans puanlarına İlişkin Sonuçlar:

Gerizler Başı adlı kürdi türkünde öğrencilerinin ön test ve son test performansının, fiziksel beceriler; teknik beceriler; müzikal beceriler ve toplam performans puanları arasında yapılan wilcoxon testi sonucunda, anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Bu fark araştırmanın lehinedir.

5.1.4. Hüseyini Türkü'nün(Çiçekten Harman Olmaz) Performansına İlişkin Öntest-Sontest Performans puanlarına İlişkin Sonuçlar:

Çiçekten Harman Olmaz adlı hüseyini türkünde öğrencilerinin ön test ve son test performansının fiziksel beceriler; teknik beceriler; müzikal beceriler ve toplam performans puanları arasında yapılan wilcoxon testi sonucunda, anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Bu fark araştırmanın lehinedir.

5.1.5. Hicaz Türkü'nün(Tanrıdan Diledim) Performansına İlişkin Öntest-Sontest Performans puanlarına İlişkin Sonuçlar

Tanrıdan Diledim adlı hicaz türkünde öğrencilerinin ön test ve son test performansının fiziksel beceriler; teknik beceriler; müzikal beceriler ve toplam performans puanları arasında yapılan wilcoxon testi sonucunda, anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Bu fark araştırmanın lehinedir.

5.1.6. Türküler Arası Öntest - Sontest Performans Puanlarına İlişkin Sonuçlar:

Ders Materyali olarak hazırlanan türkülerin ön test performanslarının toplam puanları arasında yapılan freidman testi sonucunda anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır.

Materyal uygulanmadan önce öğrencilerin bu makamlara ve türkülere ilişkin herhangi bir önbilgisinin olmadığını söyleyebiliriz.

Ders Materyali olarak hazırlanan türkülerin son test performanslarının toplam puanları arasında yapılan freidman testi sonucunda anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır.

5.2. Öneriler

- Araştırma sonucuna göre; güzel sanatlar liselerindeki viyolonsel dersi süreçlerinde piyano eşlikli halk türkülerine daha çok yer verilebilir.
- Diğer yaylı çalgıların eğitiminde de piyano eşlikli türküler aracılığıyla çalgı öğretimi yapılabilir.
- Viyolonsel öğretim materyallerinde, eşliklendirilmiş makamsal eserler daha çok yer alabilir.
- Hazırlanan türkülerin piyano eşlikleri 10. 11. Sınıf güzel sanat liseleri piyano kitabındaki kazanımlarla paralellik gösterecek şekilde eşliklenmiştir. Dolayısıyla hazırlanan ilgili ders materyalleri, üst sınıftaki viyolonsel öğrencilerinden piyanoya ilgi duyanların eşlik yapabilmesi açısından olumlu katkılar sağlayabilir.
- Geliştirilen materyal, çalışma grubu genişletilerek farklı yer ve düzeylerde tekrar uygulanabilir.
- Viyolonsel öğretim metotlarında, eşliklendirilmiş makamsal/modal eserler ve ya etütlerin daha çok yer alması önerilmektedir.
- Uygulamaya dönük geliştirilen materyallerin konser etkinliği ile sergilenmesi öğrenci motivasyonu açısından önem arz edecektir.
- İlgili materyale ilişkin, farklı çokseslilik yaklaşımları ile değişik eşlik materyalleri kullanılarak performansa etki durumu incelenebilir.
- Materyalin geliştirilmesi uygulanması pandemi dönemine denk geldiğinden çalışma grubunda üç güzel sanatlar lisesinde sekiz öğrenciye ulaşılabilmektedir. Bu tür

Çalışmaların güzel sanatlar liselerinde daha fazla çalışma grupları ve farklı enstrüman eğitimlerinde de tekrarlanması önerilmektedir.

- Güzel sanatlar liselerindeki çalgı eğitimine ilişkin çalışmaların sayısının arttırılması ve çalgı eğitimi süreçlerinin iyileştirilmesi önerilmektedir. Ayrıca güzel sanatlar liselerinde viyolonsel eğitiminde akran ğretimi ile ilgili çalışmaların yapılması da önerilmektedir.
- Mesleki viyolonsel eğitiminde farklı müzik türlerine dayalı ders materyallerinin de geliştirilip bu konuda deneysel çalışmaların yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Akbulut, E. (2001). Çağdaş müzik eğitiminde Türk ve batı müziğinin yeri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(10), 79-83.
- Aksoy, B. (1994). *Avrupalı gezginlerin gözüyle Osmanlılarda musiki* (2. Baskı). Ankara: Pan.
- Albuz, A. (2011). Türk müziğinde çokseslilik yaklaşımları. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(1), 51-66
- Albuz, A. (2020). Türk Müziğinde çokseslilik yaklaşımlarına genel bir bakış. *Afyon Müzik Araştırmaları Dergisi*, 6. 374-398, 2020, DOI NO:10.36442/AMADER.2020.27
- Andırıcı, Ö. (2006) *İlköğretimde müzik derslerinde kullanılan öğretim yöntemlerine ilişkin bir inceleme (İstanbul ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Aral, N. (1999). Sanat eğitimi-yaratıcılık etkileşimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(15), 11-17.
- Arıcı Kethüda S. & Yıldırım Orhan Ş.(2019) Türk Makam Müziğinde Viyolonsel Kullanimına İlişkin Yazılmış Lisansüstü Tezler. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Tam Metin Kitabı. Uluslar Arası 30 Ağustos bilimsel araştırmalar sempozyumu*. ISBN- 978-605-7695-35-2385-402
- Avacı Akbel, B. (2018). Öğretim elemanlarının viyolonsel eğitiminde türk müziğinin kullanılma durumuna ve öğretim yöntemlerine ilişkin görüşleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi- Journal of Qualitative Research in Education*, 6(2), 84-107.
- Aydiner M. & Şen, Y.(2011). Geleneksel Türk halk çalgılarının müzik öğretmenleri tarafından kullanılma durumu. *Milli Folklor Dergisi*, 12(91), 140 - 149.
- Aysu, O. (2019) *Orta öğretim güzel sanatlar lisesi çalgı eğitimi çello 9, ders kitabı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Aysu ,O. (2019) *Orta öğretim güzel sanatlar lisesi çalgı eğitimi çello 10 ders kitabı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Bastian, H. G. (1989). *Leben für Musik. Eine Biographie-Studie über musikalische (Hoch-) Begabungen*. Mainz: Schott

- Bayraktar, E. (1988). Geleneksel müziklerimiz ve çokseslilik çalışmaları. *Müzik Kongresi Bildirileri*, Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Berki, T. (1998). 20. yy. *müzik akımları çerçevesinde çağdaş çoksesli müziğimiz*. Ankara: Ajans Türk.
- Öz, N. B. (2001). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda orkestra-oda müziği eğitiminde yaylı çalgıların yeri ve önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XIV, 93-99.
- Birel A.S.().*Viyolonsel Öğretiminde performansı değerlendirmeye yönelik hazırlanan dereceli puanlama anahtarının (rubrik) sınanması ve değerlendirilmesi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Boran, İ. & Şenürkmez, K.Y.(2018). *Kültürel tarih ışığında çoksesli batı müziği*, İstanbul: Yapı Kredi
- Büyükyıldız, Z.H. (2015). *Türk halk müziği ulusal Türk müziği*. Arı Sanat.
- Can M.C. (1993), *Türk müziğinde makam kavramı üzerine bir inceleme*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Cansu, A.T., Kiremitçi ,Ö. & ,Kaçar Z. Z. (2019) *Orta öğretim güzel sanatlar lisesi çalgı eğitimi çello 12, ders kitabı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Coşkun, S. (2016). Türkiye’de anadolu güzel sanatlar liseleri bireysel çalgı eğitimi dersinde (yaylı çalgılar) piyano eşlikli çalışmalara ilişkin öğretmen görüşleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 83-104.
- Çanakçı, P. & Çoban S. (2021). Covid – 19 sürecinde probleme dayalı öğrenme modeli ile uzaktan çalgı eğitimi (viyolonsel örneği). *İdil*, 85,1329–1342.
- Çokamay, B.(2020) *Türk müziğinin çok seslendirilmesinde tonal armoni*. İstanbul: Eğitim.
- Değirmencioğlu, L. (2006). *Geleneksel Türk sanat müziği viyolonsel öğretim ve icra yöntemleri üzerine bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Demirbatır, R. E. (1998). *Türkiye’deki eğitim fakülteleri müzik eğitimi bölümlerinde viyolonsel eğitimi (genel durum)*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirci B. (2013). *Viyolonsel için Türk dizileri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Demirci, B. (2013). Viyolonsel eğitiminde geleneksel Türk müziğine yönelik bir çalışma modeli . *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(28-1), 117-129.
- Demirsipahi, C.(1975). *Türk halk oyunları*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür.
- Dikener Ş. (2010), *Cello Warm-Up !,A Collection Of Exercises,For The Advancing Cellist, ilerleyen çellistler için egzersiz koleksiyonu*. Ankara: Müzik Eğitimi.

- Emnalar, A. (1998). *Tüm yönleriyle Türk halk müziği ve nazariyatı*. İzmir: Ege Üniversitesi.
- English, W. H. (1985). *The relative effectiveness of the amount of piano accompaniment in beginning strings class instruction*. Doctoral dissertation, University of Houston-University Park.
- Ercan, H. & Yıldırım Orhan, Ş. (2016). *Türkiye’de yapılmış müzik konferanslarının incelenmesi: Müzed İpek yolu konferansları örneği*. *Fine Arts*, 11(4), 181-199.
- Eroy, O., Zahal, O., & Gürpınar, E. (2016). Hüseyini makamı içerikli ezgilerin modal caz armonisi ve doryen dizi kapsamında çokseslendirilmesinin piyano eğitiminde başarıya etkisi. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 5471-5491. doi:10.14687/jhs.v13i3.4096
- Ertem, Ş. (1997). *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü’ndeki piyano eğitiminde müzikalite kavramının önemi ve oluşumunun incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Ertürk, S. (1988). Türkiye’de eğitim felsefesi sorunu. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3,11-16.
- Feuillard, L.R. (1919), *Daily Exercises, Exercises journaliers for violoncello*, ED 1117, ISMN M-001-03260-5, 1919 Schoott Music GmbH & Co. KG, Mainz, Printed in Germany.
- Gabrielsson, A.(1999). *The Psychology of Music* (Second Edition) Cognition and Perception, Pages 501-602, 978-0-12-213564-4, <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-213564-4.X5000-8>, Department of Psychology Uppsala University Uppsala, Sweden
- Gergin Z (2010). *Bireysel çalgı 1 dersine ilişkin öğrenci tutumlarının ve başarılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
- Gerig, R. R. (1976). *Famous pianists and their technique*. Washington-New York: Robert B. Luce.
- Gordon, E. E. (1997). *Learning sequences in music*. Chicago: GIA
- Gök, M. (2006). *Öğrenci orkestrasının seslendirdiği eserlere ait viyolonsel partilerinin otokar sevcik Op. 2, 5 numaralı etütte yer alan varyasyonlar açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güdek, B., & Yılmaz, D. (2017). Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin çalgı çalışma yöntemlerini kullanma düzeyleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(53), 43-53.
- Güneş, F.(2014). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Bayraktarkatal, M. E., & Yalınkılıç, E. (2020). Türk müzik yaşamında Kemal İlerici. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 6, 338-373.

- İlgar, K. (2018). Tınısal özellikleri ekseninde viyolonselın Türk Halk Müziği'ndeki icrasına yönelik tespitler ve öneriler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 2725-2758.
- İlyasoğlu, E.(1992). *Müziğin kanatlarında söyleşiler*. İstanbul: Pan.
- Jaffurs, S. E. (2004). Developing musicality: Formal and informal practices. *Action, Criticism, and Theory for Music Education*, 3(3), 2-17.
- Karahan, A. S. (2008) *Çağdaş Türk müziği piyano eserlerine hazırlık amacıyla yazılan etütlerin öğrencilerin eserleri çalma düzeylerine etkisinin belirlenmesi*. (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Kaya, E. E. & Çilden, Ş. (2010). Türkiye'deki üniversitelerin müzik öğretmeni yetiştiren anabilim dallarındaki viyolonsel eğitiminde türk müziği ürünlerinin kullanım durumlarının incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 65-82.
- Kaya,E.E. & Gökbudak Z.S. (2011). Viyolonsel eğitiminde makamsal etüt ve egzersizlerin kullanım durumuna ilişkin bir araştırma. *Fine Arts*, 6(4), 532-559.
- Kayaarslan, B. & Kumtepe, M. A. (2021). Allı turnam türküsünün viyolonsel ile çalımına yönelik eğitim materyallerinin hazırlanması. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(46), 1174-1191.
- Kayaarslan, B., & Kumtepe, M. A. (2020). Türkiye'de halk ezgilerinin viyolonsele aktarılmasına ilişkin yapılmış lisansüstü tezler. *Online Journal Of Music Sciences*, 5 (2), 185-211. DOI: <https://doi.org/10.31811/ojomus.834487>.
- Kendüzler, M. (2020). Türkiye'de 1995-2018 yılları arasında okutulmasına izin verilmiş ortaokul (5., 6., 7. ve 8. sınıf) müzik ders kitaplarında sözlü geleneksel türk müzik türlerinin yer alma durumu . *Balkan Müzik ve Sanat Dergisi* , 2 (2) , 67-82 . DOI: 10.47956/bmsd.803161
- Konakçı N. (2010) *Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi*, (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Kumtepe M. A. (2021) *Viyolonsel ve piyano için halk türküleri*. Ankara: Müzik Eğitimi.
- LaBerge, D. (1981). Perceptual and motor schemas in the performance of musical pitch. In *Documentary report of the Ann Arbor symposium* (pp. 68-76). Reston, VA: Music Educators National Conference.
- Leimer, K. (1972). *The shortest way to pianistic perfection, by Leimer-Giesecking*. In W. Giesecking & K. Leimer, *Piano technique*, New York: Dover.
- Önder, O. (2012) *Zeybek müziklerinin viyolonsel eğitiminde kullanılabilirliği ve viyolonsel eğitime uyarlanması*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Özdemir, G. (2017). *İlerici armonisine giriş*. Ankara: Anı.

- Özen, N. (2004). Çalgı eğitiminde yararlanılan müzik eğitimi yöntemleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (2), 57-63.
- Özgüler, Ö. (2007). *Türk Müziği'nde viyolonsel*. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özgür Ü., & Aydoğan S. (2015) *Gelenekten geleceğe makamsal Türk müziği*. Ankara Arkadaş.
- Özkan, İ. H. (2006). *Türk musikisi nazariyatı ve usulleri kudüm velveleleri*. İstanbul: Ötüken.
- Özmenteş, S. (2005). Müzik eğitiminin boyutları ve çalgı eğitimi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (9), 89-95.
- Özparlak, Ö. (2019). *Başlangıç klarnet eğitimi için tonal sistem ile ilişkilendirilmiş makamsal müzik eğitime yönelik bir çalışma modeli önerisi*. (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Öztuna, Y. (2000). *Türk musikisi kavram ve terimleri ansiklopedisi*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi.
- Öztürk, D.(2015). *Viyolonsel öğretiminde öz değerlendirme uygulamalarının performansa ve tutuma etkisi*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Öztürk, Y. Ö. & Beşiroğlu, Ş. Ş. (2009). Viyolonselin Türk makam müziğine girişi ve Tanburi Cemil Bey. *İTÜ Dergisi*, 6(1), 31-40.
- Parasız, G. (2008). Eğitim müziği keman öğretiminde kullanılan çağdaş türk müziği eserlerinin seslendirilmesinde öğrencilerin karşılaştıkları güçlükler. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 44-60.
- Pelikoğlu M. C. (2012). *Geleneksel Türk halk müziği eserlerinin makamsal açıdan adlandırılması*. Erzurum: Mega.
- Reimer, B. (2003). *A philosophy of music education*. Upper
- Restle, E (1981). *Response [to Robert G. Sidnell]*. Documentary Report of the Ann Arbor Symposium: Applications of Psychology to the Teaching and Learning of Music (pp. 35-38). Reston, VA: Music Educators National Conference
- Sağlam, A. (2001). *Türk müziğinde çokseslilik uygulamaları ve ilerici armonisi*. İstanbul: Pan.
- San, İ. (1982). *Sanatsal yaratma ve çocukta yaratıcılık*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür.
- Say, A. (2005). *Müzik sözlüğü*. (3. Baskı). Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Say, A. (2010). *Müzik öğretimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Say, A. (2006). *Müzik tarihi*. (6. Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Saygun, A. (1971). *Musiki temel bilgisi kitap 1*. İstanbul: Milli Eğitim.

- Sever, G.(2017) *Müzik performansının alt beceri alanlarına ilişkin müzisyenlerin algıları. Turkish Studies*, 12(17), 371-396.
- Sloboda, J. A. (1985). *The musical mind: The cognitive psychology of music*. Oxford: Clarendon.
- Stanley, M. (2009). *Çocuk ve beceri*. İstanbul: Ekinoks.
- Sun, M.(2004). *Türk müziği makam dizileri piyano için*. İstanbul: Sun.
- Şahin, A., Aysu, O. & ,Kaçar, Z. Z. (2019). *Orta öğretim güzel sanatlar lisesi çalgı eğitimi çello 11, ders kitabı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Şaktanlı, S. C. (2015). *Çello*. (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Şen, Ü. S. (2010). Sanat eğitiminde bilimsel araştırma yöntemlerinin kullanılması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1) , 343-360.
- Tabak C., Yurga C. & Zahal O. (2017).Makamsal içerikli etüt ve eserlere dayalı klasik gitar öğretiminin performans başarısına etkisi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(4), 485-506
- Tanır, G. A. (2001). *Kemal ilericisi hayatı, eserleri ve müzikolojiye katkıları*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Tanrıkorur, C. (2005). *Osmanlı dönemi Türk musikisi*. (2. Basım). İstanbul: Dergah.
- Tarman, S. (2006). *Müzik eğitiminin temelleri*. Ankara: Müzik Eğitimi.
- Taşpınar M., & Atıcı, B. (2002). Öğretim model, strateji, yöntem ve becerileri/ teknikleri: kavramsal boyut. *Eurasian Journal of Educational Research*, (8), 207-215.
- Thote, P., & Kumar Sen, R. (2019). Experiential Learning: Inclusive Art Education for Joyful Learning. *International Journal of Research-Granthaalayah*, 7(11), 111-115.
- Topalak Ş. (2013). Güzel sanatlar lisesi çalgı eğitimi/öğretiminde karşılaşılan sorunların incelenmesi. *SED-Sanat Eğitimi Dergisi*, 1(2), 114-129.
- Topoğlu O.(2010). *Viyolonsel çalışma sürecinde eşlikli parmak açma çalışmalarının viyolonsel öğrencilerinin entonasyon, özdüzenleme ve derse ilişkin görüşleri üzerindeki etkileri*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tura, Y. (2019) *Türk musikisi ve armoni*. İstanbul: İz.
- Uçan, A. (1987). *Müzik eğitiminde performans testlerinin yeri, önemi ve kullanımı*.
- Uçan, A. (1994). *Müzik eğitiminde kavramlar- ilkeler-yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. (Genişletilmiş İkinci Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi.

- Uçan, A. (2001,). *İnsan, müzik, koro ve koro eğitiminin temelleri*. 1.Ulusal
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye’deki durum*. Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Yağışan, N., & Özmenteş, G. (2016). Çalgı öğretmenlerinin performans değerlendirme ölçütleri. *Müzikte performans. Uluslararası Müzik Sempozyumu*, (198-210), Ersen Varlı ISBN 978-605-66006-9-2
- Yahya Kaçar, G. (2009). *Türk musikisi rehberi*. Ankara: Maya Akademi.
- Yıldırım Orhan, Ş. (Ed.). (2012). *Türk ve Batı müziği çalgıları viyolonsel ders kitabı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Yıldız, N. (1996). AGSL’nin kuruluş amacı ve gelişimi. *1. Ulusal Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Sempozyumu*. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü, 28-30 Kasım 1996, Bursa.
- Yoncalık, O. (2004). Millî eğitimde bir kültür aktarım alanı olarak halk oyunları (dansları) ve beden eğitimi öğretmenliği. *Milli Eğitim Dergisi*, 32(164), 81-92.

EKLER

EK-1. MEB İzin Yazısı

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü

Sayı : E-20880154-605.01-24416809
Konu : Araştırma Uygulama İzni Görüş Talebi

20.04.2021

DAĞITIM YERLERİNE

- İlgi : a) Gazi Üniversitesinin E-80287700-399-56665 sayılı yazısı.
b) 21.01.2020 tarihli ve 81576613-10.06.02-E.1563890 (2020/2) sayılı Genelge.
c) 16.04.2021 tarihli ve E-20880154-20-24322182 sayılı Makam Onayı.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı Doktora öğrencisi Aykut BÜYÜKKÖSE 'nin, Prof.Dr.Aytekin ALBUZ 'un danışmanlığında yürütmekte olduğu **"Makamsal Viyolonsel Eğitimine Yönelik İki Viyolonsel Ekseninde Çokseshliğe Dayalı Öğretim Modelinin Müzikal Öğeler Üzerine Etkisi "** konulu araştırmasına veri sağlamak amacıyla anket çalışması yapma izin talebine ilişkin Genel Müdürlüğümüz görüşü istenilen ilgi (a) yazı ve eki araştırma ve anket soruları ilgi (b) Genelge çerçevesinde incelenmiştir.

Araştırmanın uygulama izni ilgi (c) Makam Onayı ile uygun görülmüştür.
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Kemal Varın NUMANOĞLU
Bakan a.
Genel Müdür

DAĞITIM:
B Planı
Gazi Üniversitesine (Eğitim Bilimleri Enstitüsüne)

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..